

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101007/I/2022/36109009326787588

**PODMIENKY ÚVEROVANIA MALÝCH A STREDNÝCH
PODNIKOV NA SLOVENSKOM BANKOVOM TRHU
V POROVNANÍ S ČESKOU REPUBLIKOU**

Diplomová práca

2022

Bc. Veronika Štefanková

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

**PODMIENKY ÚVEROVANIA MALÝCH A STREDNÝCH
PODNIKOV NA SLOVENSKOM BANKOVOM TRHU
V POROVNANÍ S ČESKOU REPUBLIKOU**

Diplomová práca

Študijný program: Medzinárodné financie

Študijný odbor: Ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra bankovníctva a medzinárodných financií

Vedúci záverečnej práce: Ing. Ctibor Pilch, PhD.

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že som záverečnú prácu vypracovala samostatne a že som uviedla všetku použitú literatúru.

Dátum

podpis

Pod'akovanie

Touto cestou by som sa chcela pod'akovať Ing. Ctiborovi Pilchovi, PhD. Za cenné rady a usmernenia, ktoré mi poskytol pri vypracovaní mojej diplomovej práce.

ABSTRAKT

ŠTEFANKOVÁ, Veronika: *Podmienky úverovania malých a stredných podnikov na slovenskom bankovom trhu v porovnaní s Českou republikou.* – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra bankovníctva a medzinárodných financií. – Ing. Ctibor Pilch, PhD. – Bratislava: NHF EU, 2022. 92 s.

Cieľom našej diplomovej práce bolo priniesť prehľad a porovnanie úverových produktov so zameraním na podnikateľskú klientelu, obzvlášť podniky spadajúce do kategórie MSP, poskytovaných vybranými komerčnými bankami či štátnymi inštitúciami, pôsobiacimi na slovenskom a českom trhu. Naša práca je delená do štyroch kapitol. Obsahuje 36 tabuliek a 7 grafov. Prvá kapitola je venovaná najmä teoretickému vymedzeniu sledovanej problematiky, najmä pojmu malý a stredný podnik, jeho významom pre národné hospodárstvo, ale tiež objasnením problematiky úverov ako zdrojov financovania rozbehu či chodu podniku. Takisto sa zaoberá prístupom slovenských MSP k úverovaniu. V druhej kapitole sme si vymedzili hlavný cieľ práce, ktorý sme chceli dosiahnuť za pomoci splnenia čiastkových cieľov, takisto stanovených v tejto kapitole. V nasledujúcej, tretej, kapitole sme opísali pracovné postupy, ktoré sme aplikovali za účelom splnenia určených cieľov. Posledná kapitola analyzuje a porovnáva ponuku úverov vybraných komerčných bánk pôsobiacich v Slovenskej a Českej republike, a tiež produkty niektorých lokálnych a európskych inštitúcií, ktoré takisto poskytujú možnosti financovania pre MSP. Dospeli sme k záveru, že ponuka úverov je do určitej miery podobná, či, logicky, rovnaká v prípade prostriedkov čerpaných z európskych zdrojov, no zároveň, najmä s ohľadom na súčasnú situáciu poznačenú rastom inflácie, musia českí žiadatelia o úver čeliť násobne väčším nákladom spojeným s rastom úrokových sadzieb, ku ktorému dochádza aj v slovenskom prostredí, avšak výška a tempo rastu úrokových sadzieb nedosahuje hodnoty blízke tým českým.

Kľúčové slová: MSP, malý a stredný podnik, úver, úroková sadzba, financovanie

ABSTRACT

ŠTEFANKOVÁ, Veronika: *Lending conditions for small and medium-sized enterprises on the Slovak banking market in the comparison with the Czech Republic.* – University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; Department of Banking and International Finance. – Ing. Ctibor Pilch, PhD. – Bratislava: NHF EU, 2022. 92 p.

The aim of our diploma thesis was to provide an overview and comparison of credit products with focus on business clients, especially companies belonging to category of SMEs provided by selected commercial banks or state institutions operating Slovak and Czech markets. Our thesis is divided into four chapters. It contains 36 tables and 7 graphs. The first chapter is devoted mainly to the theoretical definition of the topic, especially explanation of term and category small and medium-sized enterprises, their importance to the national economy, but also clarification of topic of loans as a source of financing of starting or operation of a company or business. It also deals with the approach of Slovak SMEs to lending. In the second chapter, we defined the main goal of the thesis, which we wanted to achieve by meeting the subaims, also defined in the second chapter. In the next, third, chapter, we described the workflows we applied to meet the set objectives. The last chapter analyzes and compares the offer of loans of selected commercial banks operating in the Slovak and Czech Republic, as well as the products of some local and European institutions, which also provide financing opportunities for SMEs. We have come to the conclusion that the offer of loans is similar or, logically, the same in the case of funds provided by European sources, but at the same time, especially given the current situation marked by rising inflation, Czech loan applicants have to face higher costs caused by rising interest rates. This situation also occurs in the Slovak environment, but the speed and rate of growth of interest rates doesn't reach a value close to the Czech one.

Keywords: SME, small and medium-sized enterprise, interest rate, loan, financing

Obsah

Úvod.....	7
1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	9
1.1. Definícia malého a stredného podniku.....	9
1.2. Vývoj MSP na Slovensku.....	12
1.3. Porovnanie MSP na Slovensku a v Európskej únii	14
1.4. Funkcie MSP	15
1.5. Výhody a nevýhody MSP	16
1.6. Zdroje financovania.....	17
1.7. MSP a dopad pandémie COVID-19	28
2. Cieľ práce	34
3. Metodika práce a použité metódy.....	35
3.1. Spôsob získavania údajov a ich zdroje.....	35
3.2. Pracovný postup	35
4. Výsledky práce a diskusia	36
4.1. Slovenská sporiteľňa, a.s.	36
4.2. Tatra banka, a.s.....	43
4.3. Slovenská záručná a rozvojová banka, a.s.	50
4.4. Zvýhodnené úverové produkty poskytované s participáciou slovenských či európskych inštitúcií.....	51
4.5. Česká spořitelna, a.s.	63
4.6. Raiffeisenbank a.s.	72
4.7. Porovnanie poplatkov spojených s čerpaním úverov v analyzovaných bankách..	77
5. Záver	83
Bibliografia	85

Úvod

Podnikom spadajúcim pod charakteristiku malých a stredných podnikov nemožno uprieť nezanedbateľnú a veľmi významnú pozíciu v rámci hospodárstva. Sú charakteristické svojou pružnosťou, vďaka ktorej dokážu lepšie čeliť napríklad zmenám v dopyte zákazníkov, zabezpečujú nemalé percento zamestnanosti, podieľajú sa na rozvoji trhu, na ktorom pôsobia a mnohokrát im možno pripísať aj rôzne nové nápady, inovácie či technológie a celkovo tvoria veľkú časť podnikov pôsobiacich v danej krajine, kde ako dobrý príklad slúži hneď aj Slovenská republika, kde 99,9% všetkých aktívnych podnikov spadá práve do skupiny MSP.

Nevyhnutným vstupom na rozbeh, či udržiavanie fungovania akéhokoľvek podniku sú financie. V teoretickej rovine majú podnikatelia veľmi rozmanité cesty, ako možno tieto potrebné prostriedky nadobudnúť – či z vlastných zdrojov ako sú úspory, z pôžičiek od známych či rodiny, alebo tiež vďaka externým zdrojom financovania poskytovanými štátnymi či komerčnými bankami vo forme bankových úverov. Ku koncu januára 2022 napríklad v Česku využívalo podľa štatistík Bankového a nebankového registra klientskych informácií úverové financovanie takmer 143 tisíc podnikateľských subjektov, ktorí takýmto spôsobom načerpali podľa Nebankového registra klientskych informácií vyše 116 miliárd českých korún.¹

Súčasná ponuka úverov je veľmi rozmanitá – počnúc povolenými prečerpaniami, cez bezúčelové úvery až po cielene smerované prostriedky z úverových zdrojov na financovanie väčších výdavkov. Tak, ako sú rozličné produkty, líšia sa aj ich podmienky – doba splatnosti, limity, zaťaženie úrokmi či administratívnymi poplatkami, či konkrétne smerovanie na špecifickú klientelu. A okrem komerčných bánk určitou ponukou či participáciou vo forme záruk na trh úverov vstupujú aj štátne či európske inštitúcie. V súvislosti s úvermi je však nutné hneď na úvod zdôrazniť, že oblasť úverového financovania sa v súčasnej dobe, poznačenej prudkým nárastom inflácie a zdražovaním ceny peňazí, spája s veľmi častým a výrazným nárastom úrokových sadzieb, ktoré sa neraz menia aj v rámci jednej banky z týždňa na týždeň.

¹ Tisková zpráva. BRKI, NRKI: Nejhorší platební morálku mají živnostníci v Moravskoslezském kraji. Mladí podnikatelé splácejí výrazně hůře než ti zkušení. In *Kurzy.cz* [online]. Praha: kurzy.cz, 31.3.2022. Dostupné na: <https://www.kurzy.cz/zpravy/643287-brki-nrki-nejhors-i-platebni-moral-ku-maji-zivnostnici-v-moravskoslezskem-kraji-mladi-podnikatele/>

Cieľom tejto diplomovej práce je poskytnúť prehľad úverových produktov poskytovaných vybranými komerčnými bankami, prípadne štátnymi inštitúciami, pôsobiacimi na slovenskom a českom trhu, a zároveň podmienky, s ktorými môžu záujemcovia o úvery pracovať, na týchto trhoch porovnať.

Teoretická časť práce je venovaná vymedzeniu rozpracovávanej problematiky - charakteristike terminológie, úverových produktov či celkovému významu MSP pre trh. V praktickej časti už poskytujeme priamo prehľad úverových produktoch s ich bližšou charakteristikou, pričom v závere poskytujeme stručnú sumarizáciu zistených poznatkov a ich porovnanie.

1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1. Definícia malého a stredného podniku

V každej ekonomike, slovenskú či českú nevynímajúc, majú nezastupiteľnú úlohu malé a stredné podniky (ďalej len „MSP“). Na rozdiel od veľkých spoločností sú príznačné veľkou mierou flexibility a schopnosťou pružnejšie reagovať na neustále sa meniace požiadavky klientely. Práve malé a stredné podniky môžeme vidieť podpísané pod mnohými inovatívnymi produktmi. Nezanedbateľným spôsobom sa podieľajú na vzniku nových pracovných miest, a tým aj na znižovaní úrovne nezamestnanosti v danej krajine. Takisto výrazne prispievajú aj k rozvoju regiónov, v ktorých pôsobia.

V krajinách OECD majú viac ako 95% zastúpenie na celkovom počte podnikov pôsobiacich v danej krajine, pričom pokrývajú približne tri štvrtiny zamestnanosti a na tvorbe hrubého domáceho produktu sa podieľajú až do výšky 80%. Na Slovensku sú suverénne najväčšou skupinou podnikov – podľa Atlasu malých a stredných podnikov, publikovaného SBA Agency, tvoria 99,9% všetkých podnikov pôsobiacich na Slovensku. Takmer identicky kopírujú malé a stredné podniky na Slovensku aj štatistiky OECD v oblasti zamestnanosti, keď vytvárajú 74% pracovných miest. Na tvorbe hrubého domáceho produktu však majú podiel nižší, hoci stále nadpolovičný - 55%.²

Vo všeobecnosti sú malým a stredným podnikom pripisované mnohé superlatívy – najflexibilnejší, najinovatívnejší, najprogresívnejší, a podľa mnohých postojov aj najdôležitejšie subjekty ekonomiky. Práve kvôli týmto mnohým „naj“ sú rozličnými inštitúciami s národnou či európskou pôsobnosťou prijímané rozličné opatrenia, ktoré si kladú za cieľ čo možno najviac podporovať ďalší rozvoj malého a stredného podnikania. Slovenská republika má takisto stanovenú za jednu zo svojich priorít napomáhať rozvoju tohto sektora, k čomu by mala prispievať najmä tvorbou a rozvíjaním podnikateľského prostredia – obzvlášť krokmi v oblasti legislatívy, potláčaním byrokracie, zaťaženia v oblasti daňových či administratívnych povinností, či napomáhaním v dostupnosti kapitálu, ktorý je nevyhnutnou hybnou silou pre akékoľvek podnikanie.

² Slovak Business Agency. ATLAS MSP NA SLOVENSKU: MAPOVANIE VÝVOJA MSP V PRIESTORE A ČASE [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2021, Dostupné na: <http://www.sbagency.sk/sites/default/files/atlas-msp.pdf>

1.1.1. MSP a jeho legislatívna definícia

Pojem podnik v slovenskej legislatíve definuje Obchodný zákonník³ ako súbor osobných, hmotných a nehmotných zložiek podnikania. Do podniku zaraďuje všetky veci, práva, ale aj iné majetkové hodnoty patriace podnikateľovi, ktoré slúžia na prevádzkovanie podniku. Európska komisia považuje za podnik každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť, pričom nezáleží na tom, pod akou právnou formou funguje. Medzi podniky zaraďuje takisto aj samostatne zárobkovo činné osoby, rodinné podniky venujúce sa remeselným či iným obdobným činnostiam, tiež partnerstvá či združenia pravidelne vykonávajúce hospodársku činnosť.⁴

V zmysle Odporúčania Európskej komisie číslo 2003/361ES zo 6. mája 2003 o definícii mikro-, malých a stredných podnikov sa do tejto skupiny zaraďujú také podniky, pri ktorých počet zamestnancov nepresahuje 250 osôb, a tiež ich ročný obrat nepresahuje hranicu 50 miliónov eur a ročná bilančná hodnota je pod úrovňou 43 miliónov eur. Nadväzne na hornú hranicu, ktorá vymedzuje maximálne hodnoty, pri ktorých môže byť ešte podnik považovaný za stredný podnik, sú ostatné kategórie vymedzené nasledovne:

- Za mikropodnik sa považuje hospodársky zamestnávajúci menej ako 10 osôb s ročným obratom, a/alebo celkovou ročnou bilančnou hodnotou nepresahujúcou 2 milióny eur.
- Ako malý podnik sa označuje subjekt poskytujúci prácu menej ako 50 osobám, s ročným obratom a/alebo celkovou bilančnou hodnotou nižšou ako 10 miliónov eur.

	Mikropodnik	Malý podnik	Stredný podnik
Počet zamestnancov	<10	<50	<250
Ročný obrat	≤ 2 mil. eur	≤ 10 mil. eur	≤ 50 mil. eur
Bilančná hodnota	≤ 2 mil. eur	≤ 10 mil. eur	≤ 43 mil. eur

Tabuľka č. 1: Kategorizácia veľkosti podnikov v rámci skupiny MSP, zdroj: vlastné spracovanie podľa Odporúčania EK 2003/361/ES

³ Zákon č. 513/1991 Zb. – Obchodný zákonník

⁴ Odporúčanie Komisie 2003/361/ES zo 6. mája 2003 o definícii mikro, malých a stredných podnikov

1.1.2. MSP a jeho ekonomická definícia

V prvom rade je nutné skonštatovať, že neexistuje žiadna jednoznačná jednotná klasifikácia podnikov, na základe ktorej by sme dokázali vymedziť veľkosti podnikov na malé, stredné či veľké. Vo všeobecnosti sú využívané rozličné kvantitatívne a kvalitatívne ukazovatele, ktoré pozorovateľovi dokážu uľahčiť kategorizáciu jednotlivých subjektov.

Do skupiny kvantitatívnych znakov sa zaraďujú:⁵

- počet zamestnancov,
- majetok,
- veľkosť obratu, zisku,
- výkonnosť podniku.

Z týchto vyššie spomenutých kvantitatívnych ukazovateľov sa najčastejšie využíva počet zamestnancov. Do roku 2003, kedy Európska komisia priniesla už citované odporúčanie, platilo pravidlo, že podniky sa podľa počtu zamestnancov kategorizovali nasledovne:⁶

- **1-9 zamestnancov:** mikropodnik
- **10-99 zamestnancov:** malý podnik
- **10-499 zamestnancov:** stredný podnik
- **Viac ako 500 zamestnancov:** veľký podnik

Spomedzi kvalitatívnych znakov môžeme spomenúť napríklad postavenie na trhu, spôsob financovania či organizačnú štruktúru podniku⁷. Nie je však možné poskytnúť nejakú presnú definíciu, ako je to v prípade kvantitatívnych ukazovateľov, na základe ktorého by sme presne vedeli začleniť nejaký konkrétny podnik do špecifickej kategórie.

1.1.3. Boltovská správa

Za základ legislatívnej úpravy malých a stredných podnikov možno považovať Boltovskú správu, ktorá vznikla v roku 1971 vo Veľkej Británii. Predstavuje veľký míľnik vo vnímaní a postoji k MSP. Zadanie na vytvorenie tejto správy prišlo od britskej vlády,

⁵ MAJDÚCHOVÁ, Helena – NEUMANNOVÁ, Anna. *Podnik a podnikanie*. Bratislava: Sprint 2, 2014. s. 128. ISBN 978-80-8971-004-1

⁶ STRÁŽOVSKÁ Helena. *Malé a stredné podnikanie*. Bratislava: Sprint 2, 2016. s. 49. ISBN 978-8-8971-021-8

⁷ FETISOVOVÁ, Elena. *Aktuálne problémy financií malých a stredných podnikov*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2012, s. 101. ISBN 978-80-225-3366-9

ktorá chcela MSP zdefinovať, lepšie im porozumieť a nájsť spôsoby, ako ich dokáže podporiť. Boltonská správa zdefinovala tri základné charakteristiky malého a stredného podniku

1. MSP majú na trhu relatívne malý podiel, z tohto titulu v podstate nedokážu nijako významnejšie vplývať trh.
2. MSP sú zvyčajne riadené ich vlastníkmi – či už jednotlivými podnikateľmi, rodinami, nie však prostredníctvom formálnej manažérskej štruktúry.
3. MSP nepredstavujú súčasť iného, väčšieho podniku, sú nezávislé.⁸

1.2. Vývoj MSP na Slovensku

Za prvé obdobie, kedy možno zaznamenať nárast počtu malých a stredných podnikov na Slovensku, možno označiť obdobie raných 90. rokov 20. storočia – obdobie, kedy dochádzalo k značným zmenám trhového prostredia, reštrukturalizáciám veľkých podnikov, ich následnému drobeniu, čo podnietilo rozvoj MSP. V období 90. rokov bol najväčší nárast počtu MSP zaznamenaný najmä v období rokov 1996-1998, kedy ich počet rástol v priemere o 13% ročne.⁹ Tento rozvoj a nárast počtu však netrval dlho a s príchodom nového storočia sa spomalil. Ďalšie obdobie rozvoja MSP možno datovať v období vstupu Slovenska do Európskej únie, podporeného tiež pozitívnym rozvojom podmienok na podnikanie v krajine. V období rokov 2003-2008 bol zaznamenaný nárast počtu MSP na úrovni 15% ročne. Následne, po roku 2010, bolo možné opäť badať spomalenie, za čím autori Atlasu MSP na Slovensku vidia najmä nedostatok reforiem a tiež stratu konkurencieschopnosti podnikateľského prostredia, ktoré nestíhalo držať krok s rýchlo sa rozvíjajúcou globálnou ekonomikou a čoraz väčšou digitalizáciou.¹⁰

Malé a stredné podniky napomohli výraznou mierou k transformácii slovenského hospodárstva po roku 1989. V porovnaní s rokom 1991 dosahuje počet malých a stredných podnikov niekoľkonásobné hodnoty, keď v roku 2019 pôsobilo na Slovensku 595 371 podnikov, ktoré môžeme označiť ako MSP.¹¹ V súčasnosti môžeme stále hovoriť o náraste počtu MSP, avšak nie takým značným tempom, ako tomu bolo v minulosti. V medziročnom

⁸ STRÁŽOVSKÁ Helena. *Malé a stredné podnikanie*. Bratislava: Sprint 2, 2016. s. 56. ISBN 978-8-8971-021-8

^{9, 10, 11} Slovak Business Agency. *ATLAS MSP NA SLOVENSKU: MAPOVANIE VÝVOJA MSP V PRIESTORE A ČASE* [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2021, Dostupné na: <http://www.sbagency.sk/sites/default/files/atlas-msp.pdf>

porovnaní počtu MSP pôsobiacich na Slovensku pribudlo v roku 2020 1800 takýchto podnikov, keď Štatistický úrad zaznamenal ku koncu roka 2020 597 171 MSP.¹²

Ak by sme sa na toto medziročné porovnanie pozreli detailne, počet subjektov narástol len v kategórii mikropodnikov, o 0,5%, v prípade ostatných kategórií možno hovoriť o ich poklese, pričom najzásadnejší nastal v kategórii malých podnikov, ktorých ubudlo 7,6%. Je možné predpokladať, že počet podnikov sa značne znížil aj v roku 2021, kedy mnohé podniky až likvidačne zasiahli dopady globálnej pandémie a jej ekonomické následky.

Vo všeobecnosti možno za typickú črtu slovenského podnikateľského prostredia označiť významné zastúpenie mikropodnikov, ktoré v roku 2020 tvorili až 97,2% všetkých podnikateľských subjektov s aktívnou podnikateľskou činnosťou. Malé podniky sa na počte všetkých podnikov na Slovensku podieľajú s podielom vo výške 2,3% a stredné podniky predstavujú 0,5% podnikov. Podľa výsledkov Štatistického úradu sa počet veľkých podnikov za posledné roky zásadne nemení a stále ostáva na úrovni 0,1% všetkých podnikov, kedy na Slovensku fungovalo ku koncu roka 2020 celkom 642 veľkých podnikov.

Až takmer 57% všetkých mikropodnikov pritom na Slovensku tvoria fyzické osoby – živnostníci, samostatne hospodáriaci roľníci či osoby vykonávajúce slobodné povolania. Tento podiel však pozvoľna klesá. Trend poklesu ich podielu je zaznamenávaný od roku 2008, dokedy, naopak, každoročne ich podiel medzi MSP rástol. Od roku 2008 do roku 2020 počet týchto podnikajúcich fyzických osôb klesol o takmer 19%, naopak počet právnických osôb sa v kategórii MSP za rovnaké obdobie viac než zdvojnásobil.¹³

Pri pohľade na odvetvovú štruktúru podnikov pôsobiacich v kategórii MSP by sme najčastejšie narazili na firmy pôsobiace v sektore obchodných služieb, ktoré predstavujú približne 27% všetkých MSP. Po nich nasleduje odvetvie stavebníctva (18,1%) a následne obchod (16,9%).¹⁴ Medzi najmenej zastúpené sektory patria subjekty z oblasti dopravy, informačných a komunikačných činností, pôdohospodárstva či ubytovania a stravovania.

Pri medziročnom porovnaní možno vidieť v porovnaní rokov 2019 a 2020 najväčší nárast v sektore obchodných služieb (+3,2%) či dopravy, informačných a komunikačných činností (+2,8%). Naopak, v tomto období ubudlo spomedzi MSP najviac subjektov z oblasti veľkoobchodu a maloobchodu (-4,9%), ale tiež v oblasti priemyslu a pôdohospodárstva

¹², ¹³, ¹⁴ Slovak Business Agency. MALÉ A STREDNÉ PODNIKANIE V ČÍSLACH [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2021, Dostupné na: <http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2021/07/Male-a-stredne-podnikanie-v-cislach-2020.pdf>

(-1%). Napriek obrovským dopadom pandémie nedošlo podľa údajov Štatistického úradu k poklesu počtu aktívnych MSP v oblastiach, ktoré pandémia zasiahla najcitelnejšie. Odvetvia ako sektor ubytovania a stravovania takmer nebadane narástol o 0,19%, v oblasti umenia, zábavy a rekreácie pribudlo 4,3% nových podnikateľských subjektov.¹⁵

V rámci regionálneho rozdelenia z pohľadu pôsobenia MSP na území Slovenska by sme ich najviac našli v oblasti Bratislavského kraja, najmä v mestských okresoch Bratislavy, kde sídli viac ako 20% všetkých MSP, spomedzi právnických osôb v kategórii MSP až takmer 34%. Po Bratislavskom kraji nasledujú Žilinský kraj (13,5%) a Prešovský kraj (13%). Naopak, najmenej MSP pôsobí v rámci Slovenska v Trenčianskom kraji, iba približne 9%. Spomedzi okresov je možné najmenej podnikov nájsť v oblastiach príznačných nižšou úrovňou ekonomického rozvoja – v okresoch Gelnica, Revúca či Medzilaborce.¹⁶

1.3. Porovnanie MSP na Slovensku a v Európskej únii

V celej Európskej únii tvorili malé a stredné podniky až 99,8% všetkých podnikateľských subjektov. Zásadnou črtou, ktorá mierne odlišuje Slovensko od ukazovateľov zvyšku EÚ možno označiť vyšší podiel mikropodnikov. Priemerný podiel tejto kategórie podnikov v EÚ predstavuje približne 93%, Slovensko so svojim podielom vo výške 97% je suverénne na čele rebríčka zastúpenia mikropodnikov na počte podnikov pôsobiacich v krajine. Po Slovensku má najvyššie zastúpenie mikropodnikov Česká republika, kde tvoria 96%, a následne Poľsko s takmer 95% mikropodnikov. V prepočte na počet obyvateľov má Slovensko takmer dvojnásobok počtu mikropodnikov na 100 obyvateľov, ako je tomu v priemere EÚ. Na Slovensku pripadá 9,1 MSP na 100 obyvateľov, európsky priemer vykazuje úroveň 4,7 MSP na rovnaký počet obyvateľov. V pomere MSP na 100 obyvateľov Slovensko prebehla Česká republika, kde pripadá až 9,8 MSP na 100 obyvateľov. Ak by sme sa pozreli na opačný koniec tohto pomyselného rebríčka, najmenej MSP na uvedené množstvo obyvateľov pôsobí v Rumunsku (2,5) či Nemecku (3).¹⁷

V čom sa ale Slovensko výrazne odlišuje od zvyšku Európskej únie je odvetvová štruktúra MSP. Na Slovensku významne rozšírené odvetvia priemysel a stavebníctvo (spolu približne 37%) sú na úrovni EÚ zastúpené iba s podielom približne 26%. Naopak, v rámci

¹⁵, ¹⁶, ¹⁷ Slovak Business Agency. MALÉ A STREDNÉ PODNIKANIE V ČÍSLACH [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2020. Dostupné na: <http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2021/07/Male-a-stredne-podnikanie-v-cislach-2020.pdf>

EÚ najviac rozšírený sektor služieb (47,3%) tvoril na Slovensku v roku 2020 iba 41% MSP.¹⁸

1.4. Funkcie MSP

Vo svojej podstate je malý či stredný podnik stále takým istým podnikom, ako akýkoľvek iný, väčší subjekt, a teda z jeho podstaty vyplýva jeho hlavná a zásadná funkcia, identická pre každý jeden podnik, bez ohľadu na jeho veľkosť – dosiahnutie zisku. Každý podnikateľ sa snaží v čo možno najkratšom čase dosiahnuť zisk, vyhnúť sa strate, neskrachovať. V dosiahnutí tohto cieľa ho však v značnej miere dokáže podporiť aj druhý, trhovo orientovaný cieľ, ktorý sa spája najmä s budovaním dobrého mena. Podnik s dobrým menom má predpoklady dosahovať na trhu úspech, dlhodobý rast, čím sa opäť vrátíme k tomu, že vďaka tomu dokáže ľahšie dosahovať z dlhodobého hľadiska zisk.

Rôzni autori však prisudzujú MSP aj mnohé ďalšie funkcie – hospodársku, zamestnaneckú, spoločenskú, štruktúrnú, ponukovú, exportnú, rastovú či vzdelávaciu:

- **Hospodárska f.:** majú nezanedbateľnú úlohu pri zabezpečovaní potrieb obyvateľov, s ktorými dokážu udržiavať osobnejší kontakt. Zároveň sa dokážu lepšie, ľahšie a rýchlejšie prispôbiť zmeneným požiadavkám.
- **Zamestnanecká f.:** takisto nemalý podiel majú na tvorbe pracovných miest a zabezpečovaní zamestnanosti v štáte.
- **Spoločenská f.:** prináša jednotlivcom možnosť slobodne podnikat'.
- **Štruktúrna f.:** pomocou tejto funkcie sa MSP pričiňujú na znižovaní medziregionálnych rozdielov v ponuke pracovných miest či tovarov a služieb.
- **Exportná f.:** prispievajú takisto k exportu krajiny, v ktorej pôsobia, a to často takisto v nemalej miere.
- **Rastová f.:** pod mnohými inováciami, invenciami či novým technológiami a postupmi sú neraz podpísané práve malé a stredné podniky.
- **Vzdelávacia f.:** vedenie a zamestnanci komunikujú priamo, čím si vymieňajú informácie, vrátane odborných poznatkov či o pracovnom postupe.¹⁹

¹⁸ Slovak Business Agency. MALÉ A STREDNÉ PODNIKANIE V ČÍSLACH [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2020. Dostupné na: <http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2021/07/Male-a-stredne-podnikanie-v-cislach-2020.pdf>

¹⁹ SOBEKOVÁ-MAJKOVÁ, Monika. *Možnosti financovania malých a stredných podnikov v SR*. Brno: Tribun EU, 2008, s. 57. ISBN 978-80-7399-590-4

1.5. Výhody a nevýhody MSP

Tak ako všetko, tak aj MSP majú svoje silné aj slabé stránky, svoje výhody a nevýhody. Vzhľadom na to, že sa jedná o malé subjekty, nedisponujúce rozsiahlou organizačnou štruktúrou a často komplikovanými procesmi, dokážu oveľa pružnejšie reagovať na meniace sa podmienky a požiadavky. Ich veľkosť môže takisto prispievať aj po psychologickej stránke k atmosfére v podniku, kedy si je štruktúra spoločnosti bližšia, môže si vytvárať lepšie medziľudské vzťahy, príjemnú pracovnú atmosféru a aj takýmto spôsobom prispievať k tvorbe a udržiavaniu tvorivého a efektívneho pracovného prostredia.

MSP zvyčajne nediverzifikujú svoju činnosť do viacerých oblastí – sústredia sa na jednu, konkrétnu, v ktorej tak dokážu viac vynikať a majú tak možnosť uspokojovať potreby a požiadavky klientov lepšie.

Ak sa ale pozrieme na opačný koniec, nájdeme aj niekoľko nevýhod, ktoré sa viažu s problematikou malých a stredných podnikov. Za značnú nevýhodu, ktorá môže spôsobiť ťažkosti najmä v začiatkoch podnikania, možnosť označiť nie veľmi jednoduchý prístup k cudzím zdrojom financovania, či už sa jedná o banky alebo investorov. Malé podniky v začiatkoch nemajú za sebou históriu a ukazovatele, ktoré by dokázali týchto poskytovateľov externého kapitálu presvedčiť ľahko k tomu, aby im potrebné prostriedky poskytl. MSP tak majú k dispozícii obmedzené množstvo peňazí na technický rozvoj či svoju vlastnú propagáciu.

Takisto nedokážu ťažiť z výhod hromadnej výroby, kedy nemajú dostatočné možnosti na to, aby vyťažili z využívanej techniky či postupov maximum. Tiež sú do značnej miery limitovaný aj cenovými úrovňami, ktoré dokážu držať veľké podniky využívajúce výhody veľkovýroby. V porovnaní s veľkými podnikmi majú tiež nevýhodu v prípade rokovania s dodávateľmi materiálov či polotovarov, kde si nedokážu vyrokovať cenové podmienky podobné s tými, aké dostali poskytnuté veľké podniky, odberajúce v značne väčších objemoch tovary a služby subdodávateľov. Takisto majú sťažený prístup k získavaniu kvalifikovaných zamestnancov, ktorí v mnohých prípadoch uprednostnia skôr prácu v zabehnutých veľkých a stabilných firmách, než v mnohokrát začínajúcich malých podnikoch, voči ktorých stabilite a vyhliadkam do budúcnosti nemusia pociťovať dostatočnú dôveru na to, aby boli motivovaní uprednostniť ich pri výbere svojho pracovného pôsobiska.

Netreba opomenúť ani fakt, že nie každý sa narodil s nadaním podnikáť. Podnikanie je obzvlášť takou činnosťou, ktorá si vyžaduje nemalé osobnostné predpoklady na to, aby človek dokázal spoločnosť riadiť správnym, prosperujúcim smerom. Ak týmito

vlastnosťami nedisponuje, prípadne nimi nedisponuje v dostatočnej miere, odzrkadlí sa to na chode firmy a v konečnom dôsledku to môže mať na jej celkové fungovanie a výsledky neblahý dopad.²⁰

1.6. Zdroje financovania

Na prevádzkovanie akejkoľvek podnikateľskej činnosti sú nevyhnutné finančné prostriedky, ktoré môžu vystupovať v rôznej podobe od hotovosti až po prostriedky plynúce z bankových úverov. Finančné zdroje predstavujú cesty, ktorými do podniku prúdia finančné prostriedky nevyhnutné na zabezpečenie jeho fungovania.

Každý podnik musí vždy pri svojom vzniku, ale aj v priebehu jeho fungovania, riešiť otázku financovania – zabezpečovať potrebné zdroje a riešiť ich následné rozdelenie tak, aby boli k dispozícii v podniku všade tam, kde sú pre jeho fungovanie potrebné a nevyhnutné. V závislosti od veľkosti podniku bývajú tieto rozhodnutia v kompetencii rôznych ľudí – od samotného vlastníka či účtovníka v menšej spoločnosti až po samostatné finančné oddelenie vedené finančným riaditeľom v podnikoch s väčšou a zložitejšou štruktúrou. Medzi rozhodnutia, ktoré musí táto zodpovedná osoba, či skupina osôb riešiť patrí najmä získavanie finančných prostriedkov, a ich následná alokácia.

Ekonomickými odborníkmi je využívaná schéma rozdelenia týchto finančných zdrojov na dve základné skupiny – štandardné a alternatívne.²¹

Medzi alternatívne zdroje patria rôzne schémy pomoci zo štátneho rozpočtu ako dotácie, záručné či príspevkové programy, ďalej tiež finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov Európskej únie, rizikový kapitál či iné zdroje, ako napríklad rôzne finančné programy iných krajín, fondov či organizácií.

Štandardné zdroje financovania sa delia na ďalšie dve podskupiny – interné a externé. Medzi interné patria napríklad samofinancovanie, odpisy, zdroje získané predajom majetku, zdroje, ktoré vyplynuli z racionalizácie v podniku, ale v neposlednom rade aj zisk. Externé zdroje môžu byť vlastné – vklady vlastníkov, alebo cudzie, ktoré sú tvorené najmä rozmanitým spektrom úverových produktov, faktoringom, forfaitingom, zmenkami a mnohými inými. Pre účely a zameranie tejto práce sa budeme venovať najmä bližšej špecifikácii úverových produktov.

²⁰ STRÁŽOVSKÁ Helena. *Malé a stredné podnikanie*. Bratislava: Sprint 2, 2016. s. 74. ISBN 978-8-8971-021-8

²¹ SOBEKOVÁ-MAJKOVÁ, Monika. *Možnosti financovania malých a stredných podnikov v SR*. Brno: Tribun EU, 2008, s. 63. ISBN 978-80-7399-590-4

1.6.1. Interné zdroje financovania

Samofinancovanie

V prípade, ak podnik využíva na zabezpečovanie finančných prostriedkov cestu samofinancovania, využíva svoje vlastné zdroje ktoré má v danej situácii sám k dispozícii. Logickým predpokladom tohto spôsobu je disponovanie dostatočným objemom prostriedkov, aby dokázali pokryť celkové financovanie chodu podniku.

Nemožno však tvrdiť, že výber tohto spôsobu je vždy najšťastnejší a ekonomicky najvýhodnejší. Ak by totiž podnik tieto disponibilné prostriedky využil iným spôsobom, mohli by mu zarobiť ďalšie prostriedky. S využívaním vlastných zdrojov sa teda spájajú aj náklady obetovaných príležitostí, kedy vlastné prostriedky podnik využije na financovanie svojho chodu, na úkor nejakej ďalšej investície.²²

Naopak, nespornou výhodou využitia vlastných financií je absencia nákladov spojených s obstaraním externých prostriedkov vo forme úrokov, a zároveň nedochádza ani k zvyšovaniu zadlženosti podniku.

Odpisy

Podobne ako je tomu v prípade samofinancovania, ani využívanie odpisov na financovanie podniku so sebou neprináša dodatočné náklady spojené s obstaraním externého kapitálu. Odpisy vznikajú v podniku v súvislosti s opotrebením nehmotného či hmotného majetku. Vyjadrujú výšku tohto opotrebenie v peňažných jednotkách a podniky si ich postupne započítavajú do svojich nákladov. Týmto spôsobom si podnik následne zabezpečí zdroje na financovanie nákupu ďalšieho dlhodobého majetku.

Rezervy

Podniky si v priebehu času vytvárajú rezervy. Konajú tak so zámerom mať k dispozícii v budúcnosti prostriedky pre prípad vzniku záväzkov, o ktorých v súčasnosti nevedia. Okrem vlastnej prezieravosti a zodpovednosti vedie podniky k vytváraniu rezerv aj zákonná povinnosť uložená Obchodným zákonníkom. V zmysle jeho ustanovení musí podnik vytvárať rezervný fond z čistého zisku vykázaného v účtovnej závierke za rok, v ktorom prvý krát dosiahne čistý zisk. Výška tvorby rezervného fondu je stanovená na minimálne 5% z čistého zisku, maximálne však 10% z čistého imania. Následne má

²² MEDVEĎ, Jozef. *BANKY: história, teória a prax*. Bratislava: Sprint 2, 2013. s. 269. ISBN 978-80-8939-384-8

spoločnosť povinnosť každoročne tento fond dopĺňať o sumu, ktorú má stanovenú v spoločenskej zmluve či stanovách, minimálne však vo výške 5% z čistého zisku uvedeného v účtovnej závierke až do doby, kedy dosiahne sumu stanovenú spoločenskou zmluvou, pričom táto suma musí byť vo výške minimálne 10% zo základného imania spoločnosti.²³

1.6.2. Externé zdroje financovania

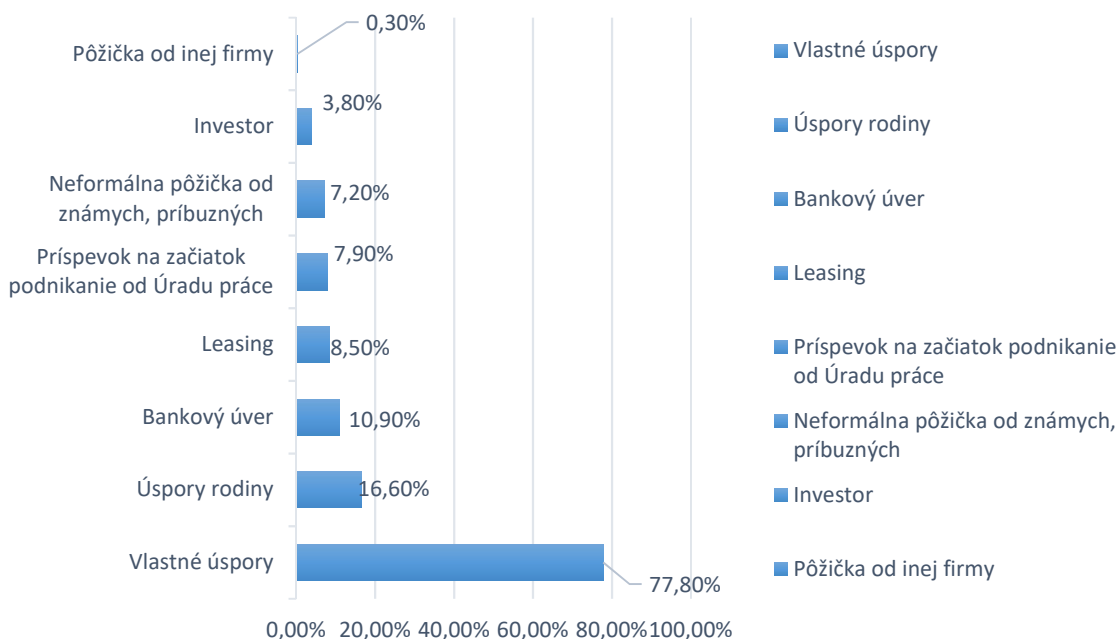
Vklad majiteľa

Vklad majiteľa možno označiť za azda najzákladnejší zdroj financovania, ktorý do podniku vstupuje pri jeho založení, kedy podnikateľ vloží svoje prostriedky do podniku za účelom rozbehnutia podnikania. Minimálne výšky vkladu podnikateľa do spoločnosti sa odvíjajú od právnej formy, v ktorej daný podnik funguje, a stanovuje ich príslušná legislatíva. Výška vkladu spoločníka môže byť v priebehu života spoločnosti postupne navyšovaná ďalšími vkladmi.

Bankový úver

Úver predstavuje požičanie si peňazí, ale aj majetku či iných hmotných aktív od iného subjektu, pričom sa ráta s ich neskorším vrátením spolu s úrokmi a inými prípadnými poplatkami. Podľa zistení kvantitatívneho prieskumu SBA Agency, realizovaného na vzorke malých a stredných podnikateľov v roku 2021, sa približne 11% subjektov vyjadrilo, že na rozbeh svojho podnikania využili bankový úver, čo predstavovalo tretí najčastejší zdroj financií na rozbeh podnikania po vlastných úsporách a pôžičke od členov rodiny.

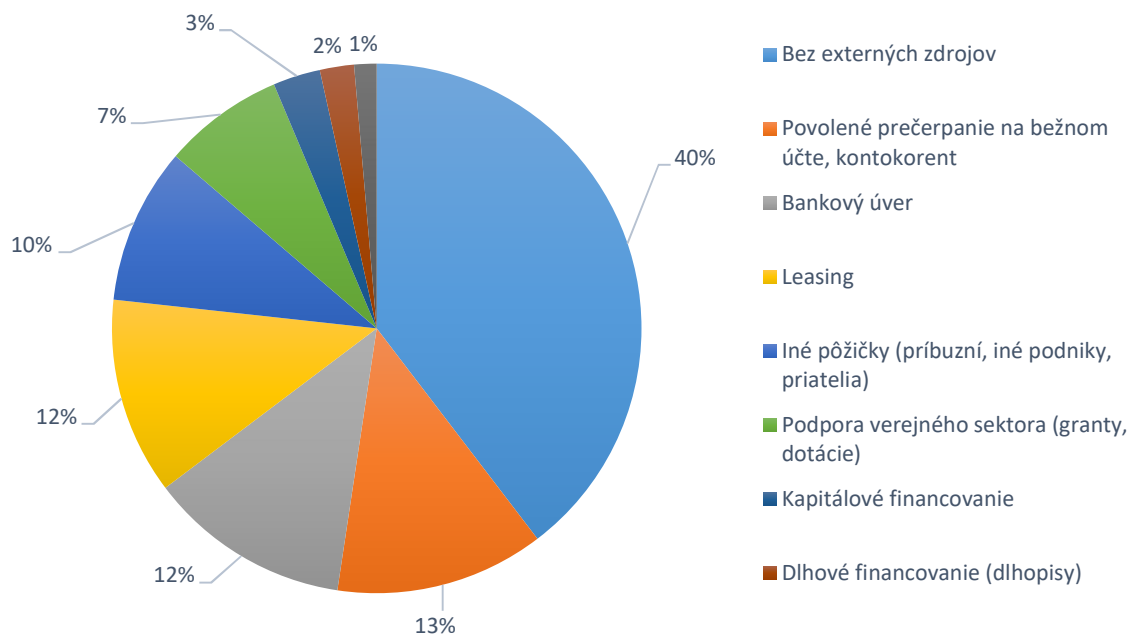
²³ Zákon č. 513/1991 Zb. – Obchodný zákonník

Graf č. 1: Zdroje financovania začiatku podnikateľskej činnosti. Zdroj: vlastné spracovanie podľa: Monitoring MSP, dostupné na internete: monitoringmsp.sk

Spomedzi zdrojov externého financovania predstavujú bankové úvery druhý najčastejšie využívaný zdroj, pričom ich uviedlo 15% respondentov, avšak až 50% respondentov uviedlo, že nevyužíva žiadne zdroje externého financovania.²⁴

²⁴ Slovak Business Agency. *SPRÁVA Z KVANTITATÍVNEHO PRIESKUMU 2021: PRÍSTUP MSP K FINANCOVANIU, VRÁTANE FINANCOVANIA MIKROPODNIKOV A ZAČÍNAJÚCICH PODNIKOV* [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2021. Dostupné na: Slovak Business Agency http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/01/Pr%C3%ADstup-MSP-k-financovaniu_2021.pdf

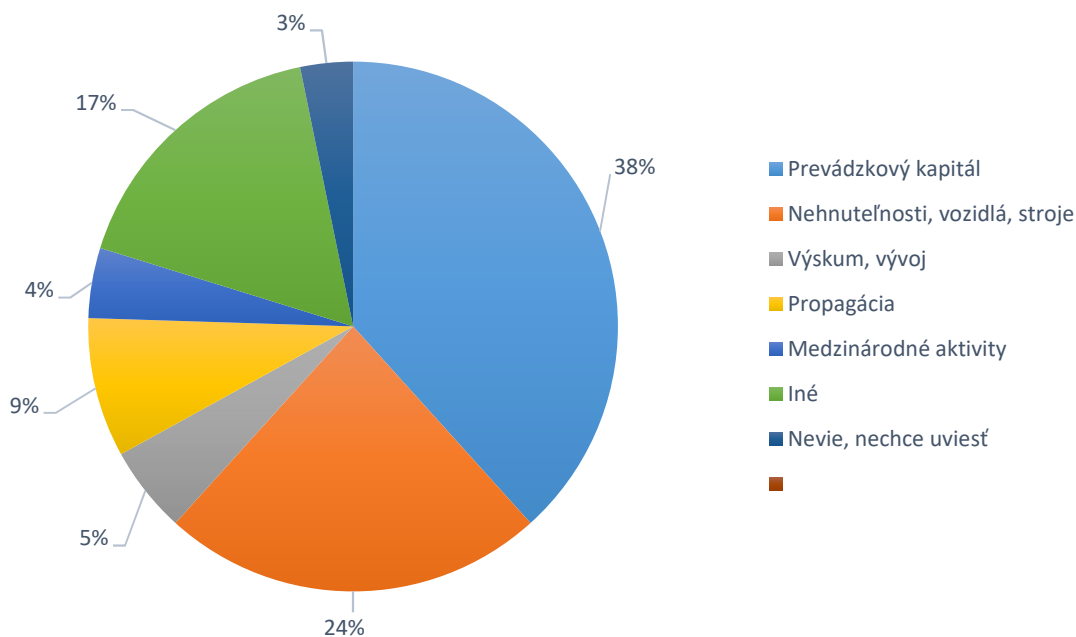

Graf č. 2: Zdroje externého financovania. Zdroj: vlastné spracovanie podľa: Monitoring MSP, dostupné na internete: monitoringmsp.sk

Avšak pri hypotetickej otázke, či respondent predpokladá, že bude potrebné jeho podnikom využiť akúkoľvek formu externého financovania, najčastejšie by sa pokúsili túto potrebu pokryť čerpaním bankového úveru, následne podporou z verejného sektora vo forme grantov či dotácií, prípadne na treťom mieste financovaním formou lízingu. Za najmenej časté možnosti boli zvolené kapitálové financovanie, pôžičky od iných podnikov či dlhové financovanie prostredníctvom emisie podnikových dlhopisov.²⁵

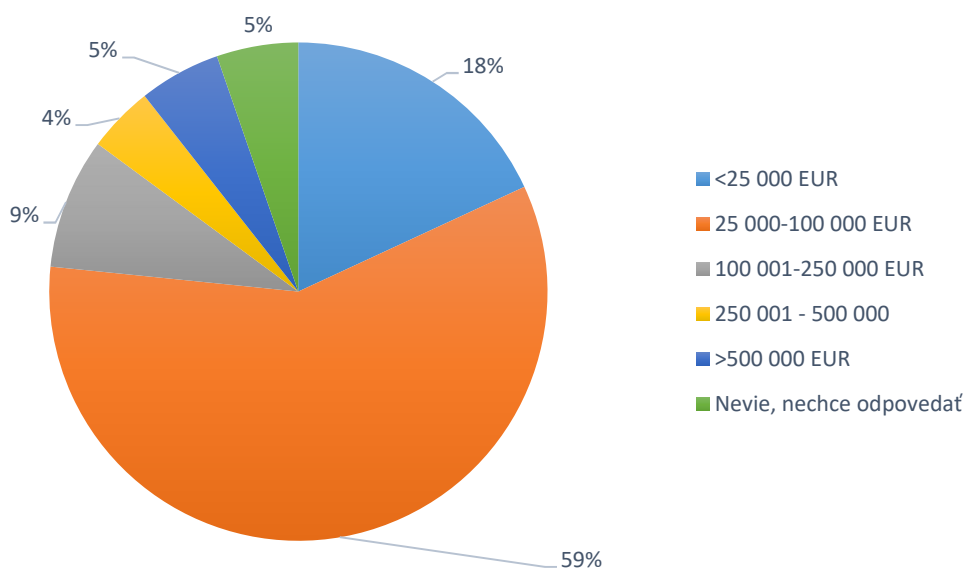
Z rovnakého výskumu vyplynulo, že ak podnikateľské subjekty siahnu po bankovom úvere, najčastejšie je využívaný ako prevádzkový kapitál, následne na nákup nehnuteľností, vozidiel či strojov a na treťom miestne za účelom výskumu či vývoja.

²⁵ Slovak Business Agency. *SPRÁVA Z KVANTITATÍVNEHO PRIESKUMU 2021: PRÍSTUP MSP K FINANCOVANIU, VRÁTANE FINANCOVANIA MIKROPODNIKOV A ZAČÍNAJÚCICH PODNIKOV* [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2021. Dostupné na: [Slovak Business Agencyhttp://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/01/Pr%C3%ADstup-MSP-k-financovaniu_2021.pdf](http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/01/Pr%C3%ADstup-MSP-k-financovaniu_2021.pdf)

Graf č. 3: Spôsoby využitia bankových úverov malými a strednými podnikateľmi. Zdroj: vlastné spracovanie podľa: Prístup MSP k financovaniu 2021, dostupné na internete: monitoringmsp.sk

Vzorka respondentov z výskumu SBA Agency uviedla ako najčastejší objem financií získaných formou bankového úveru bol v rozmedzí 25 až 100 tisíc eur, druhá najčastejšia suma nepresiahla 25 tisíc eur a tretí najčastejší obnos sa pohyboval v rozmedzí 100 až 250 tisíc eur.

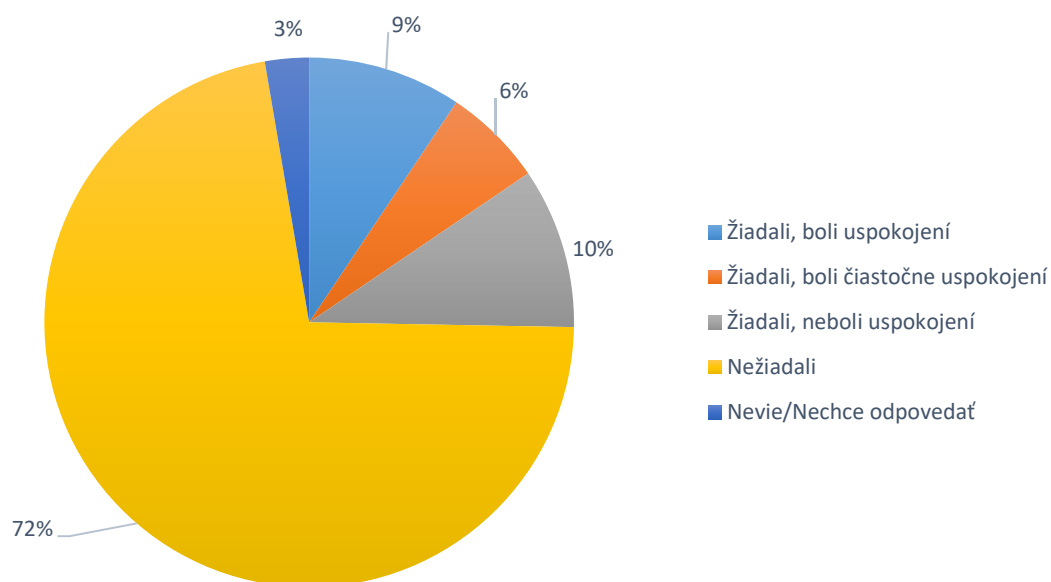

Graf č. 4: Výška čerpaných bankových úverov. Zdroj: vlastné spracovanie podľa: Prístup MSP k financovaniu 2021, dostupné na internete: monitoringmsp.sk

Ponuka bankových úverov, ktoré majú podnikateľské subjekty k dispozícii, je pomerne rozmanitá. Sú poskytované s rozličnými dobami trvania, formami či periodicitami splácania, môžu byť čerpané jednorazovo či postupne, môžu byť poskytované vo forme stanovenia úverového rámca, z ktorého je možné priebežne čerpať. Bankové úvery patria dlhodobo medzi najviac využívané externé zdroje financovania. Existujú rozličné pohľady na delenie úverov, pričom najčastejšie využívaným pohľadom je členenie v závislosti od doby splatnosti úveru – krátkodobé, strednodobé a dlhodobé úvery.

Každá banka pred poskytnutím akéhokoľvek úveru aplikuje proces vyhodnotenia bonity daného klienta a následne rozhodne, či sa rozhodne predmetnému klientovi požadované prostriedky poskytnúť. S každým poskytnutím úveru sa pre banku spája určité riziko, či bude dlžník schopný splácať svoj záväzok. Spravidla s rastúcou dobou financovania z pohľadu banky aj narastá riziko. Zároveň, čím je trvanie úveru dlhšie, tým je pre banku výhodnejší. Preto aj banky musia hľadať kompromis medzi rizikom, ktoré sú ochotné podstúpiť a akceptovať, a výnosnosťou, aby bol daný obchod pre nich aj z ekonomického hľadiska zaujímavý a rentabilný. Banky s oveľa väčšou vôľou poskytujú úvery väčším, stabilným podnikom, pozitívne vnímajú účasť zahraničného kapitálu, či podniky, ktoré už za sebou majú dlhú históriu, dobré meno a výhľad stabilného fungovania aj z dlhodobého hľadiska. Z tohto pohľadu MSP „ťahajú za kratší koniec povrazu“, pretože môžu pre banky predstavovať oveľa väčšie riziko spojené najmä s neistotou, či bude žiadajúci malý či stredný podnik schopný dlhodobo fungovať a generovať dostatočné prostriedky na to, aby vedel splácať banke svoje záväzky. Preto banka každý podnik dôkladne analyzuje na základe finančných ukazovateľov podniku – podľa výkazov o cashflow či analýzou ukazovateľov finančného zdravia podniku. Do určitej miery zaváži aj sektor, v ktorom podnik pôsobí, najmä v súčasnosti, kedy aj do sektora poskytovania finančných prostriedkov do značnej miery zasiahli dopady globálnej pandémie. Banky majú oveľa nižšiu tendenciu poskytovať prostriedky podnikom pôsobiacim v sektoroch najviac zasiahnutých obmedzeniami spojenými s preventívnymi opatreniami pred šírením choroby, ako napríklad v sektore ubytovacích či stravovacích služieb, zábavno-kultúrnom priemysle, ako kiná, divadlá, či spoločnosti zaoberajúce sa organizáciou kultúrnych podujatí, ale tiež napríklad spoločnostiam pôsobiacim v oblasti nepravidelnej autobusovej dopravy silne viazanej na cestovný ruch či cestovným kanceláriám.

V roku 2021 sa zo vzorky 1004 respondentov takmer 10% opýtaných vyjadrilo, že bolo neúspešných pri požiadavke o poskytnutie bankového úveru. Avšak v tomto prieskume sa až takmer tri štvrtiny opýtaných (72,1%) vyjadrilo, že o čerpanie úveru ani nežiadalo.²⁶

Graf č. 5: Miera úspešnosti pri žiadaní bankových úverov. Zdroj: vlastné spracovanie podľa: Prístup MSP k financovaniu 2021, dostupné na internete: monitoringmsp.sk

Pri otázke čo považujú malí a strední podnikatelia za ich najväčšiu prekážku pri získavaní prostriedkov prostredníctvom bankových úverov najčastejšie uviedli nedostatočné zabezpečenie. Medzi ďalšie časté dôvody zaradili takisto nepriaznivé podnikateľské prostredie, krátku históriu ich podnikateľskej činnosti, takisto neochotu bankových inštitúcií úvery poskytnúť či vysoké úrokové sadzby.²⁷

Nasledujúca časť poskytuje prehľad najčastejších poskytovaných úverových produktov.

^{26,27} Slovak Business Agency. *SPRÁVA Z KVANTITATÍVNEHO PRIESKUMU 2021: PRÍSTUP MSP K FINANCOVANIU, VRÁTANE FINANCOVANIA MIKROPODNIKOV A ZAČÍNAJÚCICH PODNIKOV* [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2021. Dostupné na: http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/01/Pr%C3%ADstup-MSP-k-financovaniu_2021.pdf

Prevádzkový úver

Prevádzkové úvery sú využívané v situáciách, kedy spoločnosť čelí nedostatku prostriedkov na prekonanie nejakého časového obdobia. Jeho splatnosť sa pohybuje v rozmedzí jedného až troch rokov, a preto ho zaraďujeme medzi krátko- až strednodobé formy úverov. Podnikmi je najčastejšie využívaný na pokrytie nákladov spojených s obstaraním zásob s dlhšou obrátkou, prípadne na pokrytie nákladov na prevádzku či pri rozširovaní výrobnéj či obchodnej činnosti. Takisto býva využívaný aj na pokrytie zvýšených finančných nákladov súvisiacich so sezónnosťou činnosti, ktorej sa daný klient venuje. Prevažne bývajú tieto úvery poskytované na presne špecifikované účely, no môžu sa vyskytnúť aj v bezúčelovej forme.²⁸

Revolvingový úver

Zjednodušene je možné revolvingový úver opísať ako opakujúci sa úver. Princíp revolvingového úveru spočíva v tom, že klient dostane bankou stanovený určitý limit, do ktorého môže čerpať z úverového rámca prostriedky. Ak vyčerpá, tento limit sa znova naplňa postupným splácaním už čerpaného obnosu. V praxi býva tento spôsob financovania pomerne často využívaný, patrí však skôr medzi drahšie formy získavania prostriedkov.²⁹

Kontokorentný úver

Klient si pri využívaní kontokorentného úveru môže kedykoľvek vybrať finančné prostriedky do výšky schváleného limitu. Býva radený medzi najdrahšie formy úverov, keďže banka nedokáže presne odhadnúť, kedy bude čerpaná aká časť prostriedkov a tak nedokáže presne predvídať finančné toky. Banka pri využívaní tohto druhu úveru stanoví klientovi úverový limit na jeho účte. Ak klient vyčerpá svoje finančné prostriedky, môže z účtu ďalej čerpať do výšky schváleného limitu kontokorentného úveru. Každá prichádzajúca kreditná operácia zároveň slúži na vyrovnanie čerpaného kontokorentného úveru. Klient nemusí celý stanovený poskytnutý úverový rámec vyčerpať jednorazovo. Tiež môže z úveru čerpať, aj keď ešte predošlé čerpanie celkom nesplatil. Ďalšie čerpanie je podmienené pravidelnými kreditnými operáciami na účte klienta.

^{28, 29} CHOVANCOVÁ, Božena. *Finančný trh: Nástroje, transakcie, inštitúcie*. Bratislava: Iura Edition, 2006. 282 s. ISBN 80-8078-089-7

Investičný úver

Klienti využívajú tento druh úveru v prípade investícií do rozvoja podniku. Investičný úver má strednodobý až dlhodobý charakter a jeho splatnosť býva rôzna, v rozmedzí od jedného až pätnástich rokov. Banky pri tomto druhu úveru využívajú krytie ich rizika formou zábezpeky na hnutel'nom či nehnuteľnom majetku klienta, formou cenných papierov, prípadne inou, bankou akceptovanou, formou zabezpečenia. Medzi časté situácie, ktoré bývajú financované práve investičným úverom býva nákup novej technológie, prípadne modernizácia existujúcej, rozsiahlejšie rekonštrukcie či nákupy nehnuteľností.

Hypotekárny úver

Typickou črtou hypotekárnych úverov je ich dlhá splatnosť, presahujúca hranicu 5 rokov, a preto sa zaraďujú medzi dlhodobé úvery. Doba splácania hypotekárnych úverov sa často pohybuje v desiatkach rokov, v prípade podnikateľov však býva spravidla najviac 15 rokov. Jeho najčastejším využitím býva výstavba, nákup či rekonštrukcia nehnuteľností. Takisto je pri tomto druhu úveru vyžadované zabezpečenie, ktoré zvyčajne predstavujú nehnuteľnosti vo vlastníctve klienta-dlžníka. Ako zábezpeka môže byť využitá aj súkromná nehnuteľnosť vlastnená majiteľom podniku, ktorý o hypotekárny úver žiada, napríklad jeho dom či byt. Niektoré banky však hypotekárne úvery pre podnikateľské subjekty vo svojom portfóliu úverových produktov ani nemajú.

Lombardný úver

Klient kryje lombardným úver svojim majetkom. Pri stanovení výšky poskytnutia úveru sa berie do úvahy hodnota zabezpečenia a tiež reálna hodnota, za ktorú by v prípade potreby bolo možné klientov majetok poskytujúci zabezpečenie speňažiť. Do úvahy musí pritom banka brať aj faktor prípadnej zmeny ceny tohto zabezpečenia do času, kým nedôjde k splateniu úveru. Úver býva poskytnutý vo výške 60-80% hodnoty zabezpečenia.

Eskontný úver

Základom poskytnutia tohto druhu úveru je zmenka. Jeho pointa spočíva v odkúpení tohto cenného papiera od jeho majiteľa pred termínom splatnosti. Banka následne poníži hodnotu zmenky o úrok. Banka sa stáva veriteľom. Po uplynutí doby splatnosti zmenky sa banka obráti na dlžníka a požaduje jej úhradu. Ak nastane situácia, že dlžník nedokáže banke zaplatiť – či už z dôvodu nedostatku prostriedkov a s tým spojenou platobnou

neschopnosťou, alebo len platiť odmietne, banka sa obracia na subjekt, ktorý bol posledným majiteľom danej zmenky.

Avalový úver

V prípade poskytnutia avalového úveru preberá na seba banka ručenie za záväzok jej klienta voči tretej osobe. Ak tento klient nedokáže splniť záväzok, môže sa táto tretia osoba obrátiť na banku a požadovať splnenie záväzku od nej, ako ručiteľa.

Emisná pôžička

V prípade ak podnik pristúpi k získavaniu zdrojov formou predaja cenných papierov, banka do tohto procesu najčastejšie vstupuje v pozícii sprostredkovateľa predaja emitovaných dlhopisov. Môžu sa ale vyskytnúť aj situácie, kedy aspoň časť týchto cenných papierov odkúpi aj samotná banka, čím de facto klientovi poskytne emisnú pôžičku. Ku splateniu dochádza jednorazovo ku dňu splatnosti cenného papiera, kedy klient vyplatí menovitú hodnotu tohto cenného papiera banke ako aktuálnemu majiteľovi cenného papiera.

Iné druhy úverových produktov

Okrem už skôr spomenutých úverových produktov sú v praxi využívané aj iné, relatívne menej využívané formy úverových produktov, ako napríklad forfaiting, finančný či operatívny lízing, faktoring, obchodný úver.

- Forfaiting predstavuje predaj pohľadávok so splatnosťou presahujúcou jeden rok.
- Faktoring je podobný, ako forfaiting, no rozlišuje sa v dobe splatnosti odkupovaných pohľadávok. V prípade faktoringu táto splatnosť nepresiahne jeden rok, čiže sa jedná o odkup krátkodobých pohľadávok. Doba poskytnutia takéhoto úveru býva v rozmedzí 30 až 180 dní. Klientovi je poskytnutý určitý úverový rámec, do ktorého je možné odkupovať pohľadávky³⁰
- Lízing spočíva v prenájme určitého predmetu financovania, napr. motorové vozidlá či stroje, na vopred stanovenú dobu. Nájomca, klient, užíva nejaké prenajaté zariadenie, hradí zaň splátky v dohodnutých periódach. Rozlišujeme dva druhy lízingu – finančný a operatívny lízing.

³⁰ HORVÁTHOVÁ, Eva – TKÁČOVÁ, Dana – BELÁS, Jaroslav – KORAUS, Anton. *Operácie komerčných bánk*. Bratislava: Ekonóm, 2010. s. 55.. ISBN 978-80-2252-928-0

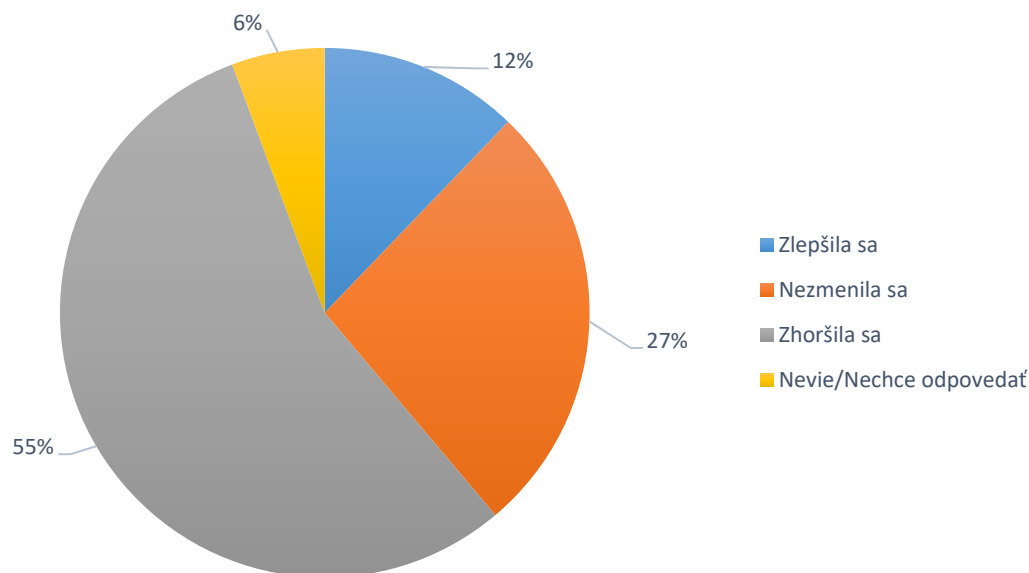
- finančný lízing poskytuje klientovi možnosť, aby sa po skončení doby platnosti lízingovej zmluvy rozhodol, či prenajaté zariadenie, stroj či vozidlo za stanovených podmienok odkúpi alebo neodkúpi.
- operatívny lízing je príznačný tým, že po uplynutí určitej doby, na ktorú bola zmluva o operatívnom lízingu uzatvorená, neprechádza vlastníctvo prenajatej veci na nájomcu, ale sa predmet vráti lízingovej spoločnosti.
- Obchodný úver má svoje špecifikum najmä v tom, že nedochádza k poskytovaniu peňažných prostriedkov, ale tento úver prebieha formou dodávateľsko-odberateľského vzťahu, kde si odberateľ objedná od dodávateľa službu alebo tovar, a ten mu ho doručí, prípadne poskytne. Odberateľovi vznikne povinnosť za tento dodaný tovar či službu zaplatiť v stanovenom termíne.

1.7. MSP a dopad pandémie COVID-19

Keď v roku 2020 naplno zasiahla globálna pandémia COVID-19 aj Slovenskú republiku, slovenská vláda, takisto, ako postupne všetky krajiny sveta, pristúpila k viacerým preventívnym opatreniam so zámerom zamedziť voľnému šíreniu nebezpečnej choroby v populácii. Týmito opatreniami došlo okrem obmedzenia mobility ľudí, zatvoreniu štátnych hraníc aj k obmedzeniu činnosti viacerých skupín prevádzok či spoločností. Mnohé z týchto obmedzených prevádzok spadali práve do skupiny malých a stredných podnikov.

Dopady sa prejavovali rôzne – nevyhnutnosť zavrieť svoje prevádzky a nemôcť tak poskytovať služby pripravila znemožnila činnosť obchodom, reštauráciám či hotelom, znížená mobilita pripravila o rentabilitu dopravcov v nepravidelnej doprave, zatvorené hranice, komplikácie pri návrate zo zahraničia či povinná štátna karanténa komplikovala, ba až znemožňovala činnosť cestovných kancelárií, autoškoly nesmeli vykonávať cvičné jazdy, výrobné podniky často bojovali s nedostatkom personálu, ktorý v lepšom prípade uviazol v karanténe, v horšom prípade musel bojovať s priebehom či následkami ochorenia. V nemalom množstve prípadov sme mali možnosť sledovať v priamom prenose aj to, aký je v skutočnosti svet globalizovaný, keď napríklad výpadky vo výrobe komponentov na bicykle „na druhom konci sveta“ spôsobili nevyhnutnosť zastaviť výrobu hotových bicyklov v lokálnej výrobe na Slovensku, a podobné dopady, no v oveľa väčšom meradle môžeme pozorovať aj v dnešnej dobe, kedy veľké fabriky stále musia čeliť výpadkom v dodávkach dôležitých a nevyhnutných komponentov, čo spôsobuje veľké zdržania vo výrobe a často neúnosné predlžovanie dodacích lehôt hotových výrobkov. S vymenovávaním konkrétnych

prípadov a dopadov by bolo takto možné pokračovať ešte na mnohých ďalších stranách. Mnoho spoločností obdobie spájané s pandémiou ani neprežilo a zbankrotovalo. Viac ako polovica opýtaných, 55,5%, v prieskume SBA Agency uviedlo, že v dôsledku dopadov pandémie sa im zhoršila finančná situácia.³¹

Graf č. 6: Zmena finančnej situácie v dôsledku dopadov COVID-19. Zdroj: vlastné spracovanie podľa: Prístup MSP k financovaniu 2021, dostupné na internete: monitoringmsp.sk

Nemalý dopad má pandémia a s ňou spojené štátne reštrikcie aj na rozhodovaní bánk a obdobných finančných inštitúcií pri poskytovaní úveru. Oveľa viac sa berie do úvahy sektor, v ktorom daná spoločnosť pôsobí a jej potenciál ohrozenia prípadnými zákazmi vychádzania či obmedzením prevádzky alebo kapacity. Situácia na trhu je často nejasná, akcie veľkých firiem mnohokrát kolíšu, banky sú nútené byť oveľa opatrnejšie.

V roku 2020 skúmala SBA Agency názory podnikateľov na dopady druhej vlny koronakrízy. Nie je prekvapením, že takmer každá spoločnosť, až 95%, sa vyjadrila, že pociťuje negatívne dopady prijatých opatrení na svoju činnosť, pričom za výrazný považuje dopad takmer 72% spoločností. Sektor, ktorý pociťuje najväčší negatívny dopad opatrení na

³¹ Slovak Business Agency. *SPRÁVA Z Kvantitatívneho prieskumu 2021: Prístup MSP k financovaniu, vrátane financovania mikro podnikov a začínajúcich podnikov* [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2021. Dostupné na: http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/01/Pr%C3%ADstup-MSP-k-financovaniu_2021.pdf

svoju činnosť, opäť nie je prekvapivý – stravovacie služby, ale tiež umenie, zábava, šport, rekreácia. Všetko sektory, ktorých prevádzky boli počas citelnej časti roka nútene zatvorené.

Mnoho spoločností sa snažilo hľadať alternatívne cesty, akými vedeli aspoň čiastočne vykryť straty spôsobené obmedzenou činnosťou – či už obmedzenou mierou fungovania v súlade s aktuálne platnými opatreniami, no v niektorých prípadoch aj diverzifikáciou činností do iných činností, ktoré buď neboli pandemiou ovplyvnené, alebo ňou boli dokonca priam vyvolané. Viac ako tretina účastníkov prieskumu dočasne zatvorila svoje prevádzky, takmer štvrtina skrátila úväzky svojim zamestnancom, tiež takmer štvrtina sa pripravuje na nepopulárne prepúšťanie zamestnancov, najviac v sektore stravovacích služieb. K úplne najčernejšiemu scenáru ukončenia činnosti smeruje 14% opýtaných MSP.³²

Vláda sa snažila uľahčiť situáciu podnikateľom v neľahkých časoch pandémie aj rôznymi opatreniami, ktoré možno zhrnúť do niekoľkých kategórií:

- **Daňové opatrenia** týkajúce sa okrem iných dane z príjmov, daňových priznaní, DPH či lehôt v oblasti účtovníctva. Dochádzalo k odkladom platenia preddavkov, predĺženiu lehoty na podanie daňového priznania či predĺženie lehôt v účtovníctve.
- **Opatrenia v oblasti podpory zamestnanosti** sa zameriavali na odľahčenie podnikateľov v prípadoch platenia nemocenských dávok, predĺženia splatnosti preddavkov na zdravotné poistenie. Poskytovali sa možnosti uchádzať sa o príspevky na udržanie zamestnanosti.
- **Opatrenia v oblasti BOZP** čiastočne odbremenili dočasne firmy v oblasti zabezpečenia BOZP či preventívnych lekárskech prehliadok zamestnancov.
- **Opatrenia v súdnych konaniach** boli zamerané na obmedzenia plynutia lehôt, zákaz výkonu dražby či záložného práva a iné.
- **Opatrenia Ministerstva vnútra** umožnili pozastaviť živnosť už aj na 1 mesiac, predĺžili sa platnosti niektorých dokladov, zjednodušili sa niektoré administratívne úkony na úseku evidencie vozidiel.
- **Opatrenia nepriamej finančnej pomoci** súvisia s témou tejto diplomovej práce v najväčšej miere, keďže sa vyznačovali najmä možnosťou odkladov splátok úverov poskytnutým fyzickým osobám-podnikateľom a MSP na maximálne 3-9 mesiacov. Poskytovali sa záruky za bankové úvery do výšky až 500 miliónov eur mesačne. Prostredníctvom Eximbanky bol poskytovaný nový produkt úveru s minimálnou

³² Slovak Business Agency. *NÁZORY PODNIKATEĽOV NA DOPADY DRUHEJ VLNY KORONA KRÍZY: Správa z kvantitatívneho prieskumu*. [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2020. Dostupné na: http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2020/11/COVID_2.vlna_sprava.pdf

úrokovou sadzbu, a takisto bolo možné požiadať o odklad splátok z dôvodu zníženia príjmov či tržieb. Slovenská záručná a rozvojová banka takisto poskytovala odklad či dočasné zníženie splátok bankových úverov a tiež poskytovala zvýhodnený úver pre nových klientov. Slovak Investment Holding, ale tiež aj Eximbanka, poskytovali aj tzv. antikorona záruky.³³

1.7.1. Opatrenia nepriamej finančnej pomoci

Možnosť odkladu splátok úverov pre fyzické osoby-podnikateľov a malé a stredné podniky na maximálne 3, prípadne až 9 mesiacov, priniesla zmena zákona č. 67/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19.³⁴ V zmysle tohto zákona bolo možné poskytnúť nepriamu finančnú pomoc všetkým subjektom, ktoré splnili nasledovné podmienky:

- Neboli v omeškaní so splácaním predmetného úveru v dĺžke viac ako 30 dní pred podaním žiadosti.
- Ku 29. februáru 2020 nesmeli byť v omeškaní so sumou najmenej 100 eur pri žiadnom inom úvere.
- Ku 29. februáru 2020 nesmel byť žiadateľ považovaný za zlyhaného v zmysle Nariadenia EÚ č. 575/2013 – dlžník nesmie byť v situácii, kedy by si neplnil svoje kreditné záväzky voči inštitúcii plnohodnotne bez toho, aby táto inštitúcia musela vykonávať napríklad platné zabezpečenia, alebo nesmeli byť viac než 90 dní po termíne splatnosti so žiadnym záväzkom voči žiadnej inštitúcii, materskej spoločnosti ani dcérskej spoločnosti.³⁵

Pre odklady úverov boli stanovené základné pravidlá:

- Odklad splácania je možné uplatniť na úverové zmluvy s dátumom uzatvorenia do konca obdobia pandémie.
- Základom pre vykonanie odkladu je doloženie riadnej vyplnenej žiadosti dlžníka.
- Je možné požiadať len 1 krát počas trvania pandémie o odklad toho istého úveru.

³³ Slovak Business Agency. *Súhrn opatrení pre podnikateľov prijatých na zmiernenie negatívnych dopadov krízovej situácie vyvolanej COVID-19* [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2020. Dostupné na: <http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2020/04/S%C3%BAhrn-opatren%C3%AD-pre-podnikate%C4%BEov-COVID-19-1.pdf>

³⁴ Zákon č. 67/2020 Z.z.

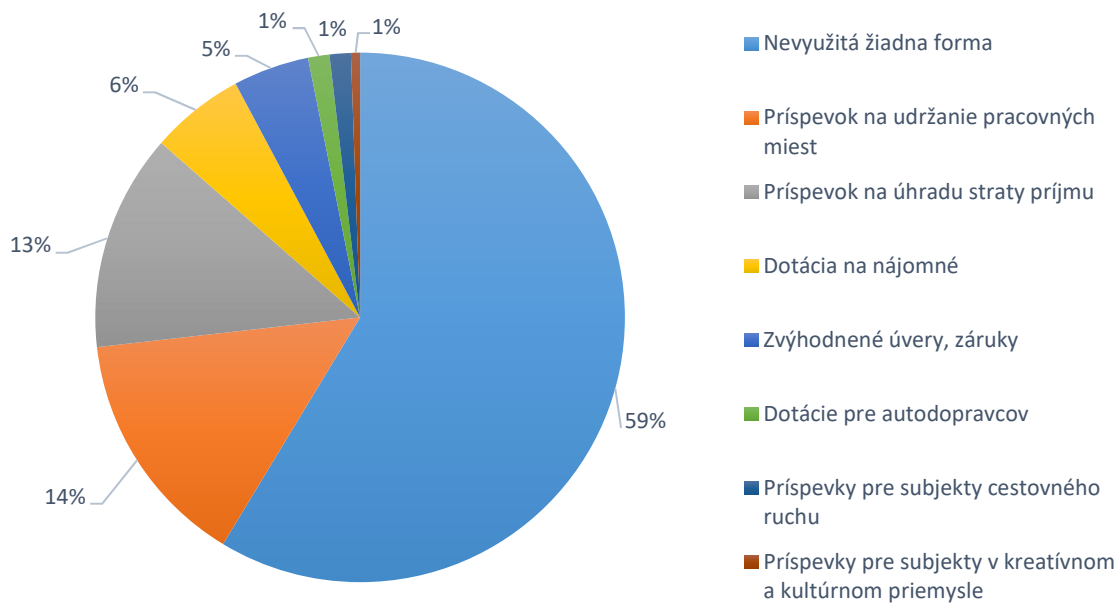
³⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013

- Ak je žiadosť správna v zmysle zákona, odklad splátok istiny a/alebo úroku sa poskytuje na maximálne 9 mesiacov, ak je veriteľom banka či pobočka zahraničnej banky. Ak je veriteľom iný subjekt než banka alebo pobočka zahraničnej banky, je možné žiadať o odklad splácania na maximálne tri mesiace, a následne je možné ešte raz požiadať o odklad o ďalšie tri mesiace.

Tieto odklady sú finančné inštitúcie povinné vykonávať bezodplatne a takisto majú zakázané výšku úveru navyšovať z dôvodu úveru. Tiež nie je možné z dôvodu odkladu požadovať akékoľvek dodatočné zabezpečenie úveru. Tieto odklady nesmú takisto negatívne ovplyvniť kreditnú kvalitu dlžníka. Zároveň nie je možné tento druh odkladov aplikovať na povolené prečerpanie na bankovom účte a ani na kreditnú kartu. Z už spomínaného prieskumu SBA Agency vieme opäť vyčítať, že veľká väčšina respondentov, ktorá odpovedala na otázku či využili počas pandémie COVID-19 odklad splátok či už úverov alebo lízingov, žiaden takýto odklad nevyužila (84,6%), naopak zvyšných 15,4% respondentov túto podporu využilo a svoje finančné inštitúcie požiadali o jeho aplikovanie.

Štátna pomoc na udržanie prevádzky malých a stredných podnikov bola poskytovaná formou záruky za úver poskytnutý bankou, prípadne úhradou úrokov z úveru poskytnutého bankou. Zámerom týchto opatrení bolo udržať zamestnanosť a prevádzku zasiahnutých malých a stredných podnikov. Finančnú pomoc v tomto prípade poskytovalo Ministerstvo financií SR, prostredníctvom Exportno-importnej banky Slovenskej republiky a Slovenskej záručnej a rozvojovej banky. Touto zárukou sa ministerstvo financií zaviazalo, že uspokojí záväzok MSP voči banke plynúci zo zmluvy o úvere medzi dotyčným MSP a bankou, ak tento MSP nebude schopný svoje záväzky splniť sám. V zákone sa uvádzali aj niektoré podmienky, ktoré ak sú naplnené, záruky poskytnúť nie je možné. Medzi nich patria napríklad podlžnosti voči Sociálnej či zdravotnej poisťovni.

Z prieskumu SBA Agency, na ktorý odpovedal 1004 respondentov, vyplynulo, že ich nadpolovičná väčšina, 63,3%, žiadnu formu finančnej podpory od verejného sektora nevyužila. Z tých, ktorý nejakú formu podpory využili, najčastejšie siahli po pomoci na udržanie pracovných miest, následne využili tiež príspevok na krytie straty príjmu a treťou najčastejšou formou využitej podpory bol príspevok na krytie nákladov na nájomné.

Graf č. 7: Využitie finančnej podpory verejného sektora v súvislosti s pandémiou COVID-19.

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: Prístup MSP k financovaniu 2021, dostupné na internete:

monitoringmsp.sk

2. Cieľ práce

Cieľom tejto diplomovej práce je poskytnúť v prvom rade pohľad na malé a stredné podniky – poskytnúť ich charakteristiku, funkcie a ich význam pre národnú ekonomiku, zároveň objasniť, aké formy externého financovania je možné na bankovom trhu pre podnik získať, s osobitým zreteľom na financovanie formou úverov a takisto celú túto problematiku doplniť a rozšíriť o aktuálne reálie a situáciu malých a stredných podnikov so zreteľom na dopady globálnej pandémie choroby COVID-19.

Hlavným cieľom je následne poskytnúť prehľad ponuky bankových úverov určených pre klientelu malých a stredných podnikov dvoch zvolených bankových skupín, ktoré pôsobia tak na slovenskom bankovom trhu, ako aj na trhu v Českej republike, a následne priniesť porovnanie týchto úverových produktov s produktmi českých bánk.

Na to, aby sme dosiahli stanovený hlavný cieľ, sme si stanovili tiež čiastkové ciele, za pomoci ktorých by sme sa mali dopracovať k splneniu hlavného cieľa, a to:

- Poskytnúť všeobecnú charakteristiku malých a stredných podnikov – či už z pohľadu ich oficiálneho či legislatívneho určenia, pripomenúť ich nezanedbateľnú funkciu pre národné hospodárstvo, spomenúť ich funkcie.
- Takisto sme si za čiastkový cieľ stanovili poskytnúť prehľad finančných produktov, ktoré môžu malí a strední podnikatelia pri získavaní externých zdrojov financovania využiť.
- Vzhľadom na všadeprítomné dopady globálnej pandémie COVID-19, v sektore malých a stredných podnikov obzvlášť nevynímajúc, je ďalším čiastkovým cieľom objasniť aj jednotlivé dopady na fungovanie MSP, najmä z pohľadu získavania finančných prostriedkov či finančnej podpory zo strany štátu prostredníctvom verejných inštitúcií.
- Posledným čiastkovým cieľom je podrobná analýza poskytovaných úverových produktov vybraných komerčných bánk, ktoré majú svoju pôsobnosť tak na Slovensku, ako aj v Českej republike, a ich následné porovnanie.

3. Metodika práce a použité metody

V nasledujúcej kapitole ozrejmime, aké metódy sme aplikovali pri tvorbe našej diplomovej práce. Poskytneme opis postupu zberu potrebných vstupných informácií a poznatkov, ale tiež spôsob, akým sme s nimi ďalej pracovali a spracúvali ich.

3.1. Spôsob získavania údajov a ich zdroje

Základnými, v najväčšej miere uplatňovanými zdrojmi informácií boli sekundárne zdroje, za pomoci ktorých sme nadobudli potrebné údaje a poznatky pre vypracovanie teoretickej, ako aj praktickej časti tejto diplomovej práce. Využívali sme najmä knižné publikácie, ako aj elektronické a internetové zdroje z oblastí bankovníctva, úverového financovania či iných publikácií venujúcich sa najmä problematike komerčného bankovníctva. Takisto sme využili zdroje vo forme zákonov či európskych nariadení, a v neposlednom rade boli veľmi významným a vo veľkej miere využívaným zdrojom internetové sídla analyzovaných komerčných bánk, najmä vo forme dokumentov informujúcich o zmluvných či úrokových podmienkach, ako aj zverejnené propagačné materiály jednotlivých úverových produktov analyzovaných bánk či štátnych alebo európskych inštitúcií.

3.2. Pracovný postup

V úvodných fázach tvorby našej diplomovej práce sme čas venovali obzvlášť informačnému prieskumu za účelom zberu potrebných vstupných informácií a vedomostí. Zaoberali sme sa najmä zberom knižných a hľadaním internetových zdrojov z oblasti nami riešenej problematiky.

V ďalšej fáze práce sme sa venovali najmä spracúvaniu nadobudnutých poznatkov so zámerom naplniť stanovené ciele, čiastkové aj hlavný cieľ práce, definovaný v predošlej kapitole.

Posledná fáza bola charakteristická hlavne formálnou úpravou práce v súlade s internou smernicou a požadovanými formálnymi vlastnosťami diplomovej práce – členenie do kapitol, usporiadanie štruktúry práce, formátovanie textu, a v neposlednej rade sme sa venovali tiež fyzickej príprave práce pri tlači a jej následnom viazaní.

4. Výsledky práce a diskusia

Pre účely porovnania úverových produktov poskytovaných na slovenskom a českom bankovom trhu sme si vybrali banky, ktoré sú súčasťou bankových skupín pôsobiacich v oboch krajinách:

- **Erste Group:** Slovenská sporiteľňa, a.s. zo Slovenskej republiky, Česká spořitelna, a.s. z Českej republiky,
- **Raiffeisenbank:** Tatra banka, a.s. zo Slovenskej republiky, Raiffeisenbank, a.s. z Českej republiky.

Obe analyzované banky pôsobiace na slovenskom trhu majú vo svojom portfóliu aj úverové produkty s participáciou slovenských či európskych inštitúcií, ako napríklad Európska investičná banka, Slovak Investment Holding či Slovenská záručná a rozvojová banka. V dôsledku toho sú ich charakteristiky do výraznej miery determinované práve podmienkami určenými týmito inštitúciami a preto je im venovaná samostatná časť tejto kapitoly našej diplomovej práce.

Nesporným faktom je, že veľkým činiteľom vplývajúcim na súčasný každodenný život bežných ľudí, ale vo bez akýchkoľvek pochyb aj podnikateľských subjektov, je stále doznievajúca globálna pandémia COVID-19 a jej ďalekosiahle spoločenské či ekonomické dopady. Všetky charakterizované komerčné banky vo svojej produktovej štruktúre túto skutočnosť, neprekvapujúco a logicky, reflektujú a svojim klientom ponúkajú rozličné formy pomoci, či už z vlastnej iniciatívy, alebo z dôvodu štátnych regulácií, ale tiež formou poskytovania zvýhodnených úverových produktov. Zvýhodnených najmä vďaka participácii štátnych inštitúcií, či už v zastúpení Slovak Investment Holding alebo Eximbanky SR. V závere časti venovanej slovenským bankám si ale v skratke spomenieme aj úverový produkt pre MSP za účelom zmiernenia negatívnych dopadov pandémie, poskytovaný Slovenskou záručnou a rozvojovou bankou.

4.1. Slovenská sporiteľňa, a.s.

Slovenská sporiteľňa má za sebou na Slovensku najdlhšiu históriu v oblasti sporiteľníctva, keď svoje prvé filiálky mala v štyroch slovenských mestách už v prvej polovici 19. storočia, v tom čase ešte pod názvom Die erste österreichische Sparkasse. Novodobú históriu, na ktorú nadväzuje jej dnešná podoba, začala písať v roku 1953, kedy vznikla Československá štátna sporiteľňa, od ktorej sa slovenská časť odčlenila v roku 1969

a začala fungovať pod názvom Slovenská štátna sporiteľňa. Po revolúcii v roku 1989 získala Slovenská sporiteľňa univerzálnu bankovú licenciu a začala poskytovať svoje služby okrem iného aj podnikateľom. Počiatkom 21. storočia, v roku 2001, bola majoritná časť akcií vlastnená štátom predaná rakúskej skupine Erste Bank AG, čím sa Slovenská sporiteľňa stala členom medzinárodnej skupiny Erste. V súčasnosti predstavuje najväčšiu komerčnú banku na slovenskom trhu, s najväčším podielom vkladov na trhu, disponuje tiež najväčšou vlastnou sieťou filiálok a pre svojich klientov má v ponuke rozmanité spektrum produktov a služieb.³⁶

4.1.1. Prehľad úverových produktov poskytovaných Slovenskou sporiteľňou

V portfóliu Slovenskej sporiteľne (ďalej len „SLSP“) zameranom na potreby podnikateľských subjektov sa nachádza niekoľko úverových produktov:³⁷

- Financovanie investičných potrieb
- Financovanie prevádzkových potrieb
- Obchodné financovanie, ďalej zahrňujúce bankové záruky, dokumentárne inkaso, dokumentárny akreditív, financovanie pohľadávok, financovanie exportu či pomoc slovenským firmám pri exporte na zahraničné trhy,
- Financovanie pohľadávok, ktoré ďalej zahŕňa produkty faktoringu, odkúpenia pohľadávok a reverzný faktoring
- Financovanie špecializované na potreby agropodnikateľov – predfinancovanie priamych platieb z Pôdohospodárskej platobnej agentúry, úvery špecializované na financovanie strojov, technológie a kúpu poľnohospodárskej pôdy, lízing hnutel'ného majetku
- Špecializované finančné produkty, zamerané najmä na zmiernenie dopadov COVID-19, spolufinancovanie projektov podporených fondmi Európskej únie, programy spolupráce s EIB, EBRD a CEB, ale tiež projektové financovanie či financovanie realitných projektov,
- Úver zabezpečený zárukou EGF na podporu MSP.

³⁶ SLSP. *Profil banky* [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/informacie-o-banke/o-banke/profil-banky>

³⁷ SLSP. *Biznis | Slovenská sporiteľňa* [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/biznis>

Financovanie investičných potrieb

Pre potreby pokrytia investičných potrieb ponúka SLSP produkty s krátkodobým, strednodobým či dlhodobým trvaním, závisiac od účelu využitia prostriedkov, s maximálnou dobou splatnosti úveru v trvaní 10 rokov od podpísania úverovej zmluvy. Tento spôsob financovania predstavuje operatívny spôsob, ako dokáže subjekt získať finančné prostriedky na realizáciu rozvoja či rozšírenia podniku, obstaranie investičného majetku či realizáciu potrebných rekonštrukcií. Pre tieto účely má SLSP v portfóliu produkt s názvom „Splátkový úver.“³⁸

Banka poskytuje možnosti individualizácie splátkového kalendáru v nadväznosti na potreby a schopnosti žiadateľa v oblasti tvorby cash-flow, ale tiež so zohľadnením tvorby zisku a odpisov. V závislosti od týchto faktorov, ale tiež realizovateľných možností, sa môže individuálne nastaviť periodicita, ako aj výška jednotlivých splátok. Okrem periodicity splátok si môže klient určiť aj svoj časový plán, v akom bude čerpať prostriedky z úveru, pričom úroky sú hradené len z reálne čerpanej sumy. Individuálnemu stanoveniu podlieha aj poskytnutá úroková miera, ktorá závisí od finančnej situácie klienta, ale tiež od výšky hodnoty zabezpečenia, ktoré klient poskytne.³⁹ Existuje však aj možnosť získania takéhoto úveru bez toho, aby klient poskytol akékoľvek zabezpečenie vo forme hnuteľného či nehnuteľného majetku. Podmienkou poskytnutia úveru nie je, aby bol žiadateľ zároveň klientom SLSP.

Môže mať formu bezúčelového aj účelového úveru. V prípade bezúčelovej formy je výhodou aj samotný fakt plynúci z tejto formy, že banka nesleduje účel, na aký klient načerpané prostriedky využije. Úver je poskytnutý jednorazovo po splnení podmienok čerpania, bez potreby predkladania žiadosti o čerpanie úveru. Lehota splatnosti môže byť až do 15 rokov, ak klient zabezpečí úver záložným právom k nehnuteľnostiam. V prípade, ak klient čerpá úver bez poskytnutia zabezpečenia, je maximálna doba splatnosti 6 rokov.

Ak si klient zvolí účelovú formu, môže tento produkt využiť na rozsiahlejšie, finančne náročnejšie účely, ako napríklad rekonštrukcie, stavbu či nákup nehnuteľnosti. V tomto prípade tiež banka poskytuje flexibilnejšie možnosti prispôsobenia splátkového kalendáru – výšky a periodicity hradenia jednotlivých splátok. Klient však musí

³⁸ SLSP. *Splátkový úver – Slovenská sporiteľňa* [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/biznis/financovanie-investicnych-potrieb/splatkovy-uver-pre-klientov-s-obratom-do-1mil>

³⁹ SLSP. *Financovanie investičných potrieb – Slovenská sporiteľňa, a.s.* [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/biznis/financovanie-investicnych-potrieb>

vydokladovať účel, na ktorý nadobudnuté prostriedky vynaložil. Lehota splatnosti môže byť až do 15 rokov.

Pri stanovovaní úrokovej sadzby pre účelový či bezúčelový zabezpečený úver pre podnikateľov slúži ako základ sadzba 1M EURIBOR, ku ktorej sa pripočítava obchodná marža banky. Ak klienti čerpajú úver bez zabezpečenia, základom je úroková sadzba vo výške BASE RATE SPL, ktorá predstavuje sadzbu vo výške 5,50% p.a.⁴⁰ V rámci úveru z Programu pre začínajúcich podnikateľov, v prípade nezabezpečeného úveru je BASE RATE stanovená vo výške 13%, v prípade úveru so zabezpečením je základom pre úrokovú sadzbu sadzba 1M EURIBOR

Financovanie investičných potrieb	
<i>Účelový úver</i>	
Záruka	Nie
Doba splatnosti	Max. 15 rokov
Čerpanie	Individuálne
Administratívny poplatok	1 % z výšky úveru, min. 165 EUR Spravovanie úveru: 6 EUR / mesačne
Úrok	Bez zabezpečenia: 5,50 % p.a. Začínajúci podnikatelia, bez zabezpečenia: 13 % p.a. So zabezpečením: 1M EURIBOR + marža

Tabuľka č. 2: Prehľad produktu „SLSP – Financovanie investičných potrieb, účelový úver“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: slsp.sk

Financovanie investičných potrieb	
<i>Bezúčelový úver</i>	
Záruka	Nie
Doba splatnosti	Bez zabezpečenia: max. 6 rokov So zabezpečením: max. 15 rokov
Čerpanie	Individuálne
Administratívny poplatok	1 % z výšky úveru, min. 165 EUR Spravovanie úveru: 6 EUR / mesačne
Úrok	Bez zabezpečenia: 5,50 % p.a. Začínajúci podnikatelia, bez zabezpečenia: 13 % p.a. So zabezpečením: 1M EURIBOR + marža

Tabuľka č. 3: Prehľad produktu „SLSP – Financovanie investičných potrieb, bezúčelový úver“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: slsp.sk

⁴⁰ SLSP. *Splátkové úvery* [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s., 2015. Dostupné na: https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/sk/slsp/www_slsp_sk/documents/urokove-sadzby/us-podnikatel-splatkove-uvery.pdf

Financovanie prevádzkových potrieb

SLSP prezentuje svoju kategóriu úverových produktov na účely financovania prevádzkových potrieb ako riešenie financovania prevádzky a tiež na vytvorenie dostatočnej finančnej rezervy či pokrytie výkyvov v toku financií. Ponúkajú nastavenie čerpania aj s ohľadom na sezónnosť typickú pre mnohé sektory, financovať nimi je možné aj krátkodobé výdavky, menšie rozvojové projekty či nákup zásob.⁴¹

V tejto kategórii ponúka päť úverových produktov:

- Kontokorentný úver
- Splátkový úver
- Prevádzkový splátkový úver
- Financovanie kontraktov
- Účelový splátkový úver pre začínajúcich podnikateľov

Kontokorentný úver

Kontokorentný úver poskytuje SLSP vo forme povoleného debetu na bežnom účte. Tento produkt by mal slúžiť ako efektívny nástroj pre flexibilné riadenie toku financií. Pre klientov by mal predstavovať pomerne ľahkú cestu ako sa dostať k zdrojom na krytie prevádzkových potrieb prakticky kedykoľvek potrebujú bez toho, aby museli navštíviť banku či kontaktovať bankového poradcu. Čerpať je možné kedykoľvek do výšky povoleného prečerpania, avšak banka poskytuje tiež možnosť nastaviť si rôzne výšky tohto prečerpania v rôznych obdobiach, s ohľadom na sezónnosť činnosti klienta. Takisto sa s čerpaním týchto prostriedkov nespája povinnosť dokladovania ich využitia. Splátky takto čerpaného úveru sú hradené automaticky, keďže sú kryté kreditnými operáciami na bankovom účte klienta. Ak klient splatí nejakú časť úveru, môže ju čerpať opätovne až do dňa konečnej splatnosti tohto úveru.⁴²

Základnou úrokovou sadzbou pre kontokorentný úver pre podnikateľov je BASE RATE KTK, stanovená v prípade MSP vo výške 3,60 % p.a., navýšená o aktuálnu obchodnú maržu banky.⁴³

⁴¹ SLSP. *Financovanie prevádzkových potrieb – Slovenská sporiteľňa, a.s.* [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/biznis/financovanie-prevadzkovych-potrieb>

⁴² SLSP. *Kontokorentný úver – Slovenská sporiteľňa, a.s.* [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/biznis/financovanie-prevadzkovych-potrieb/kontokorentny-uver>

⁴³ SLSP. *Kontokorentné úvery – Slovenská sporiteľňa, a.s.* [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/sk/slsp/www_slsp_sk/documents/urokove-sadzby/us-podnikatel-kontokorentne-uvery.pdf

Poskytnutie kontokorentného úveru sa spája so spracovateľským poplatkom za poskytnutie úveru vo výške 1% z výšky úveru, minimálne však vo výške 165 €.

Kontokorentný úver	
Úrok	3,6 % p.a. + marža
Administratívny poplatok	1 % z výšky úveru, min. 165 EUR

Tabuľka č. 4: Prehľad produktu „SLSP – Kontokorentný úver“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: slsp.sk

Prevádzkový splátkový úver

Prevádzkový splátkový úver je určený na plynulé pokrytie prevádzkových potrieb, ale tiež má poskytnúť chýbajúce finančné zdroje za účelom plánovaného rozšírenia výrobnéj či obchodnej činnosti klienta. Môže byť využitý tiež na sezónne vykrytie zvýšených finančných potrieb. Maximálna splatnosť takéhoto úveru je stanovená na 1 rok a môže byť čerpaný v rôznych menách – eurách, amerických dolároch, českých korunách, britských librách šterlingov, poľských zlotých, maďarských forintoch či švajčiarskych frankoch.⁴⁴ Klient má možnosť stanoviť si v akom časovom pláne bude čerpať prostriedky a tiež má možnosť ovplyvniť štruktúru splátkového kalendára. Banka sleduje účel, na aký klient vynaloží načerpané prostriedky. Úver je možné využiť aj na kontraktové financovanie.

Prevádzkový splátkový úver	
Záruka	Nie
Doba splatnosti	Max. 1 rok
Čerpanie	Individuálne
Administratívny poplatok	1 % z výšky úveru, min. 165 EUR Spravovanie úveru: 6 EUR / mesačne
Úrok	Bez zabezpečenia: 5,50 % p.a. Začínajúci podnikatelia, bez zabezpečenia: 13 % p.a. So zabezpečením: 1M EURIBOR + marža

Tabuľka č. 5: Prehľad produktu „SLSP - Prevádzkový splátkový úver“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: slsp.sk

⁴⁴ SLSP. *Prevádzkový splátkový úver – Slovenská sporiteľňa, a.s.* [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/biznis/financovanie-prevadzkovych-potrieb/prevadzkovy-splatkovy-uver>

Splátkový úver pre začínajúcich podnikateľov

SLSP má vo svojej ponuke aj špecifický úverový produkt, ktorým cieľi na skupinu klientov, ktorí sú na počiatku svojich podnikateľských aktivít a potrebujú pokryť náklady súvisiace s rozbehom ich podnikania. Tento produkt je určený na financovanie investičných či prevádzkových potrieb a je možné ho čerpať až do výšky 50 tisíc eur. Maximálna doba splatnosti je 5 rokov a v prípade potreby, spôsobenej najmä neľahkou situáciou pre podnikateľov s ohľadom na dopady globálnej pandémie, je možné požiadať o odklad splácania na dobu maximálne 6 mesiacov.

Tento produkt je určený aj pre subjekty, ktoré nie sú klientmi SLSP a takisto nie je, logicky, vyžadovaná ani žiadna podnikateľská história, keďže sa jedná o produkt určený prioritne začínajúcim podnikateľom. Takisto nie je nevyhnutné ani poskytnutie zabezpečenia.

Na rozdiel od mnohých iných úverových produktov z portfólia SLSP, v prípade ak sa klient rozhodne predčasne splatiť tento úver, tento úkon sa neviaže so žiadnym administratívnym poplatkom. Takisto nie je spoplatnená ani zmena zmluvných podmienok. Špeciálne pre začínajúce subjekty poskytuje SLSP aj možnosť poskytnutia zvýhodnenia úrokovej sadzby maximálne o -1,00% p.a.

Čerpanie je možné poskytnúť buď na podnikateľský účet žiadateľa, avšak úver je možné čerpať aj formou priamej úhrady z banky na účet tretej strany, napríklad dodávateľovi, ktorý však musí byť subjektom zo Slovenskej alebo Českej republiky.

V prípade potreby, ak klient splní bankou stanovené podmienky, je možné úver aj navýšiť.

Žiadosť o čerpanie takéhoto úveru si vyžaduje aj splnenie niekoľkých ďalších formálnych náležitostí, ktoré nie sú automaticky vyžadované pri iných úverových produktoch. Žiadateľ musí doložiť odborné životopisy majiteľa, ale tiež aj všetkých spoločníkov podniku, ktorý je žiadateľom o úver. Takisto je nevyhnutné doložiť aj podnikateľský a finančný plán podľa vzoru, ktorý banka žiadateľovi doloží na vyžiadanie, ale tiež oprávnenie na vykonávanie podnikateľskej činnosti vo forme výpisu z Obchodného či Živnostenského registra. Banka si však môže vyžiadať aj iné ďalšie dokumenty, ako napríklad výkazy či referencie klientov.⁴⁵

⁴⁵ SLSP. *Splátkový úver pre začínajúcich podnikateľov – Slovenská sporiteľňa, a.s.* [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/biznis/zaciname-podnikat/splatkovy-uver-pre-zacinajucich-podnikatelov>

Splátkový úver pre začínajúcich podnikateľov	
Záruka	Nie
Doba splatnosti	Max. 5 rokov
Čerpanie	Max. 50 000 EUR
Administratívny poplatok	1 % z výšky úveru, min. 165 EUR
Úrok	So zabezpečením: 1M EURIBOR + marža Možnosť zvýhodnenia o 1 % p.a. voči štandardu

Tabuľka č. 6: Prehľad produktu „SLSP – Splátkový úver pre začínajúcich podnikateľov“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: slsp.sk

4.2. Tatra banka, a.s.

Tatra banka vznikla ako prvá súkromná banka na Slovensku v roku 1990. Pri výbere svojho názvu sa inšpirovala historickou Tatra bankou, ktorá bola založená v roku 1885 ako Hornouhorská banka Tatra. Táto banka bola v roku 1945 znárodnená a následne zlúčená so Slovenskou bankou, ktorá bola v 50. rokoch začlenená do Štátnej banky československej. Dnes patrí do medzinárodnej finančnej skupiny Raiffeisen Banking Group a je členom RZB Group. V súčasnosti sa Tatra banka prezentuje ako líder v oblasti inovácií, ktoré sa snaží v čo najväčšej miere prinášať svojim klientom, najmä vo forme rôznych vylepšení internetového bankovníctva, mobilnej aplikácie, chatbota, hlasovej biometrie a mnohých iných oblastí digitálneho bankovníctva. Tatra banka na slovenskom trhu ako prvá banka predstavila dnes už také bežné záležitosti, akými sú napríklad kreditná karta či internet banking, ktorý priniesla ešte v minulom storočí, v roku 1997. V roku 2020 je bola časopisom Global Finance udelená cena za najlepšiu digitálnu banku na svete spomedzi 300 bánk z celého sveta prihlásených do rebríčka. Okrem toho je držiteľkou mnohých iných ďalších ocenení. Svoju konkurenčnú výhodu sa dlhodobo snaží stavať na už spomenutých inováciách, ktoré majú napomáhať klientom, aj samotnej banke, rýchlejšie sa adaptovať na neustále sa meniace podmienky na trhu.⁴⁶

4.2.1. Prehľad úverových produktov poskytovaných Tatra bankou

V sekcii Business, zameranej na poskytovanie bankových služieb firemnej klientele, ponúka Tatra banka nasledujúce úverové produkty:⁴⁷

⁴⁶ Tatra Banka. *Profil banky*. [online] Bratislava: Tatra Banka. Dostupné na: <https://www.tatrabanka.sk/sk/o-banke/o-tatra-banke/>

⁴⁷ Tatra Banka. *Business | Tatra banka*. [online]. Bratislava: Tatra Banka. Dostupné na: <https://www.tatrabanka.sk/sk/business/>

- Podnikateľský úver
- Nehnutelnosťou zabezpečený podnikateľský úver
- Podnikateľský úver na mieru až do 1 500 000 EUR
- Lízing
- Úver so štátnou zárukou
- Úver so zárukou pre mikropodnikateľov
- Úver so zárukou pre inovatívne spoločnosti
- Antikorona SIH

Ponúka tiež zvlášť súbor ďalších úverových produktov, ktoré sú však prioritne cieleňé na potreby korporátnej klientely, a teda pre účely tejto práce nie sú relevantné.

Podnikateľský úver

Bez nevyhnutnosti zabezpečenia hmotným majetkom dlžníka, bez potreby vydokladovania účely čerpania úveru ponúka Tatra banka možnosť čerpať úver pod značkou BusinessÚver^{TB} Expres až do výšky 160 tisíc eur. Ako hlavné plusy tohto svojho úveru prezentuje banka možnosť čerpania prostriedkov aj prostredníctvom jej aplikácie mobilného bankovníctva, čo možno prezentovať ako pozitívum plne v súlade so silne digitálnym a inovatívnym zmýšľaním a smerovaním banky, ďalej tiež rýchlosť vybavenia úveru, nevyhnutnosť doloženia minima dokladov a tiež, že peniaze sú klientovi kedykoľvek k dispozícii na jeho účte.⁴⁸

Takto získané prostriedky sú určené na financovanie tak krátkodobých, prevádzkových nákladov, ako aj na dlhodobé investičné zámery. Za pomoci takto načerpaných prostriedkov by mali klienti byť schopní ľahšie zvládnuť obdobie, kým im ich odberatelia zaplatia faktúry za tovar či služby.

Klient má možnosť zvoliť si tak formu úveru, či ho bude čerpať ako kontokorentný alebo splátkový, ale tiež aj dĺžku jeho splácania.

V prípade, ak si klient zvolí možnosť čerpania formou kontokorentného úveru, je mu poskytnutý na obdobie 12 mesiacov s prehodnotením. Táto forma je vhodná v prípade financovania prevádzkových potrieb, prípadne pre krátkodobé preklopenia nedostatku disponibilných podnikových financií. Pri tejto forme je úver poskytovaný ako povolené prečerpanie na firemnom bankovom účte počas obdobia 1 roka, pričom je možné prečerpanie

⁴⁸ Tatra banka. *Podnikateľský úver | Biznis úver do 160 000 € | Tatra banka*. [online]. Bratislava: Tatra banka. Dostupné na: <https://www.tatrabanka.sk/sk/business/uvery-financovanie/businessuver-expres/>

predlžovať opakovane, aj automaticky bez nevyhnutnosti návštevy banky či akéhokoľvek prejavu vôle predĺžiť úver. Čerpanie úveru teda nastáva v situácii, kedy podnik narazí na dno vlastných finančných prostriedkov na svojom účte. Úrok následne hradí klient z čerpanej časti.

Ak ale klient preferuje splátkový úver, je mu ho možné poskytnúť na obdobie jedného až šiestich rokov. Banka odporúča využívať tento druh úveru na pokrytie investičných nákladov či nákladov na ďalší rozvoj podniku. Čerpaná suma je poskytnutá klientovi formou prevodu dohodnutej sumy na klientov bankový účet.

V spolupráci s poisťovňou UNIQA ponúka Tatra banka možnosť uzatvoriť aj poistenie kľúčovej osoby, aby bola poistená schopnosť splácania úveru aj v prípade vzniku nepredvídateľnej udalosti. Ak by sa dlžník dostal do stavu dlhodobej pracovnej neschopnosti, invalidity či by prišiel o zdroj príjmov v dôsledku straty zamestnania, poisťovňa by za klienta hradila mesačné splátky poistenia. V prípade úmrtia klienta by poisťovňa pokryla dlžný zostatok banke.

Nevyhnutnosťou poskytnutia tohto úveru je aspoň dvojročná podnikateľská história, pričom klient môže podnikat' či už ako živnostník, alebo ako spoločnosť. Úver poskytuje banka tak svojim klientom, ako aj subjektom ktorí ešte nie sú v portfóliu jej zákazníkov.

Banka nevyžaduje nevyhnutne hmotné zabezpečenie úveru, ako alternatívu akceptuje dohodu o ručení.

O podnikateľský úver môžu v Tatra banke požiadať všetky spoločnosti s ručením obmedzením a tiež akciové spoločnosti, ktoré sú registrované v slovenskom Obchodnom registri, takisto živnostníci registrovaní v Živnostenskom registri SR, osoby podnikajúce na základe iného než živnostenského oprávnenia, bez zápisu v Obchodnom či Živnostenskom registri, a v neposlednom rade aj združenia fyzických osôb.

Medzi základné podmienky poskytnutia podnikateľského úveru patria:⁴⁹

- Aktívna podnikateľská činnosť, bezo zmeny právnej formy a typu vedenia účtovníctva v období minimálne 24 mesiacov pred podaním žiadosti o čerpanie úveru,
- Podnikateľská činnosť je vykonávaná v odvetviach, ktoré banka akceptuje,

⁴⁹ Tatra banka. *Podnikateľský úver | Biznis úver do 160 000 € | Tatra banka*. [online]. Bratislava: Tatra banka. Dostupné na: <https://www.tatrabanka.sk/sk/business/uvery-financovanie/businessuver-expres/>

- Nevyhnutnosť predložiť finančné výkazy, s uzatvoreným účtovným obdobím, za dve predchádzajúce ukončené účtovné obdobia, respektíve tiež čo najaktuálnejšie finančné výkazy za bežný rok.

Svojej digitálnej povesti nie je Tatra banka nič dlžná ani v situácii, kedy sa potenciálny klient zaujíma o možnosti čerpania podnikateľského úveru. Na svojich internetových stránkach poskytuje jednoduchú internetovú kalkulačku, v ktorej si klient dokáže navoliť parametre úveru podľa svojich preferencií, pričom ako výsledok dostáva poskytnutý prepočet priemernej mesačnej splátky. Klient má možnosť zvoliť si sumu, ktorú by chcel čerpať v rozmedzí od 3 500 do 150 000 eur, a tiež požadovanú splatnosť, a to v rozmedzí od 1 do 6 rokov. Zároveň má klient k dispozícii aj informáciu o aktuálnej ponúkanej úrokovej sadzbe, ktorá bola koncom januára 2022 na úrovni 7% p.a.⁵⁰

Podnikateľský úver BusinessÚver ^{TB} Expres	
Záruka	Nie
Doba splatnosti	Max. 6 rokov
Čerpanie	Max. 160 000 EUR
Administratívny poplatok	2% z výšky poskytnutého úveru, max. 300 EUR
Úrok	7% p.a.

Tabuľka č. 7: Prehľad produktu „TB – Podnikateľský úver BusinessÚver^{TB} Expres“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: tatrabanka.sk

Podnikateľský úver zabezpečený nehnuteľnosťou

Tento úverový produkt je v podstate akousi hypotékou pre podnikateľské subjekty, o čom svedčí aj obchodný názov tohto produktu v Tatra banke – BusinessÚver^{TB} Hypo. Banka poskytuje tento druh úver do sumy 200 tisíc eur, pričom vďaka zábezpeke vo forme nehnuteľnosti poskytuje aj zvýhodnené úrokové podmienky s úrokovou sadzbou vo výške od 2,89% p.a., v prípade splácania po dobu piatich rokov, do 3,39 % p.a. v prípade splácania počas obdobia kratšieho, ako päť rokov. Prezentuje ho ako úver na „kúpu svojich obchodných priestorov“, no úver je možné použiť na čokoľvek. Je totiž poskytovaný aj ako bezúčelový úver, no môže byť čerpaný aj formou účelového úveru na nákup nehnuteľnosti, prípadne vyplatenie existujúcich úverov. V klientskej prezentácii ale banka uvádza aj možnosť využitia na nákup zariadenia, strojov, techniky, zásob, alebo krytie iných potrebných investícií.

⁵⁰ Tatra banka. *Kalkulačka pre podnikateľský úver* | Tatra banka. [online]. Bratislava: Tatra banka. Dostupné na: <https://www.tatrabanka.sk/sk/business/kalkulacka-business-uver/>

Aj pri tomto úvere má klient možnosť prispôbiť si lehotu splácania, ako aj obdobie fixácie úrokovej sadzby a k produktu poskytuje tiež možnosť dojednaní si poistenia kľúčovej osoby v spolupráci s poisťovňou UNIQA.

Žiadateľom môžu byť živnostníci a podnikatelia, ktorí majú za sebou minimálne 1,5 ročnú podnikateľskú minulosť, nemusia však byť nevyhnutne klientmi banky. Musia byť registrované v slovenskom Obchodnom či Živnostenskom registri, môžu podnikáť formou spoločnosti s ručením obmedzeným, akciovej spoločnosti, ako živnostníci, združenie fyzických osôb či osoby podnikajúce na základe iného než živnostenského oprávnenia. Žiadateľ musí byť tiež schopný predložiť bankou vyžadované a akceptované zabezpečenie a všetky požadované nevyhnutné doklady – finančné výkazy a dotazník Tatra banky s otázkami k žiadosti o úver.

Výška sa môže pohybovať v rozmedzí od 10 do maximálne 200 tisíc eur. Úver je poskytovaný v splátkovej forme s voliteľnou lehotou splatnosti od 1 do 15 rokov. Takisto voliteľná je už spomenutá fixácia úrokovej sadzby, pričom sú k dispozícii možnosti fixácie na 1, 3 alebo 5 rokov. Banka akceptuje aj možnosť predčasného splatenia úveru, bez dodatočných poplatkov, vždy ku dňu konca fixácie.⁵¹

Ako formu zábezpeky banka akceptuje dva druhy nehnuteľností, a to:

- Rezidenčné nehnuteľnosti, kam spadajú všetky nehnuteľnosti určené na trvalé bývanie, ako napríklad byty, rodinné domy či celoročne obývatel'né chaty,
- Nerezidenčné nehnuteľnosti, ktoré predstavujú napríklad administratívne budovy, obchodné priestory, stavebné pozemky, kancelárske objekty, penzióny – t. j. nehnuteľnosti určené na podnikateľskú činnosť.

Podnikateľský úver zabezpečený nehnuteľnosťou BusinessÚver ^{TB} Hypo	
Záruka	Nie
Doba splatnosti	Max. 15 rokov
Čerpanie	Max. 200 000 EUR
Administratívny poplatok	0,8% z výšky poskytnutého úveru, min. 250 EUR +administratívne náklady 30 EUR
Úrok	2,89-3,39% p.a.

Tabuľka č. 8: Prehľad produktu „Podnikateľský úver zabezpečený nehnuteľnosťou BusinessÚver^{TB} Hypo“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: tatrabanka.sk

⁵¹ Tatra banka. *BusinessÚver Hypo – bezúčelový refinančný a investičný úver* | Tatra banka. [online] Bratislava: Tatra banka. Dostupné na: <https://www.tatrabanka.sk/sk/business/uvery-financovanie/businessuver-hypo/>

Podnikateľský úver na mieru do výšky 1,5 milióna eur

V prípade potreby čerpania vyššej sumy, v tomto prípade až do výšky 1,5 milióna eur, ponúka Tatra banka firemnej klientele produkt BusinessÚver^{TB} Variant. Tento produkt banka prezentuje ako financovanie šité na mieru klientovi, s individuálnym stanovením úrokovej sadzby a maximálnou možnou mierou flexibility.

Takisto je produkt prezentovaný ako úver určený prakticky na čokoľvek – kúpa nehnuteľnosti či obchodných priestorov, investičné potreby, nákup strojov, technológie, zásob či zariadení, splatenie už existujúcich úverov, výstavba či rekonštrukcia nehnuteľnosti či ako forma zabezpečenia bankovej záruky. Jedná sa však v každom prípade o účelový úver, vždy prispôbený konkrétnemu účelu. Akceptované sú rozličné typy zabezpečenia, vrátane ich kombinácií. Akceptované sú napríklad:

- nehnuteľný a/alebo hnutel'ný majetok,
- pohľadávky voči odberateľom,
- banková záruka,
- cenné papiere,
- finančné prostriedky uložené na termínovanom účte klienta, vedenom v Tatra banke,
- investície v podielových fondoch správcovskej spoločnosti Tatra Asset Management,
- ručenie inej právnickej osoby.

Klient si môže sám určiť formu, akou chce úver čerpať – či ako kontokorentný alebo splátkový úver, takisto či chce úver čerpať jednorazovo, alebo postupne, a tiež si vie stanoviť lehotu splatnosti úveru a frekvenciu, v akej bude splátky uhrádzať.

Banka akceptuje žiadateľov, ktorí sú buď živnostníkmi alebo podnikateľmi, disponujúcimi aspoň dvojročnou podnikateľskou históriou, no nemusia byť klientmi Tatra banky. Minimálna výška úveru, ktorá môže byť pri tomto produkte poskytnutá, je 100 tisíc eur, maximálne 1,5 milióna eur, s rozličnými dobami splatnosti. V prípade kontokorentného úveru na 1 rok, s možnosťou ďalšej prolongácie, v prípade splátkového úveru v rozmedzí od 1 do 10 rokov.⁵² Tak, ako tomu bolo aj pri predošlých úverových produktoch Tatra banky, aj v tomto prípade sú akceptované spoločnosti fungujúce ako spoločnosti s ručením obmedzeným alebo akciové spoločnosti zapísané v OR SR, tiež živnostníci zapísaní v ŽR

⁵² TB. *Business úver Variant – účelový podnikateľský úver* | Tatra banka [online]. Bratislava: Tatra Banka, a.s. Dostupné na: <https://www.tatrabanka.sk/sk/business/uvery-financovanie/businessuver-variant/>

SR, združenia fyzických osôb alebo osoby podnikajúce na základe iného oprávnenia než živnostenského, nezapísané ani v OR SR ani v ŽR SR. Nevyhnutnosťou je už spomenutá aspoň dvojročná podnikateľská história, činnosť v bankou akceptovaných odvetviach a schopnosť doložiť bankou vyžadované finančné doklady a zabezpečenie.

Podnikateľský úver na mieru BusinessÚver ^{TB} Variant	
Záruka	Nie
Doba splatnosti	Max. 10 rokov
Čerpanie	Max. 1 500 000 EUR
Administratívny poplatok	2% z výšky poskytnutého úveru, max. 300 EUR
Úrok	individuálne

Tabuľka č. 9: Prehľad produktu „TB – Podnikateľský úver na mieru BusinessÚver^{TB} Variant“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: tatrabanka.sk

Úver so zárukou pre inovatívne spoločnosti

Za podpory Európskeho investičného fondu, prostredníctvom InnovFin SME Guarantee Facility, s finančnou participáciou Európskej únie v rámci programu Horizon 2020 Financial Instruments a tiež Európskeho fondu pre strategické investície poskytuje Tatra banka úver s bankovou zárukou InnovFin, so zameraním na spoločnosti venujúce sa inovatívnej činnosti.⁵³

Prostredníctvom tohto produktu sa cieľi na spoločnosti s rozvojovými plánmi, plánmi investovať do nákupu nových technológií či inovovať svoje portfólio za pomoci nových poznatkov a priniesť tak lepšie ponuky tovarov a služieb.

Produkt je poskytovaný s už spomenutou zárukou EIF kryjúcou 50% z výšky úveru, ktorú za klienta vybavuje banka, za zvýhodnených úrokových podmienok a s možnosťou využiť načerpané prostriedky na investičné i prevádzkové účely. Úver je možné čerpať do výšky maximálne 7,5 milióna eur, na dobu od 1 do maximálne 10 rokov.

Za výhody tohto produktu možno spomenúť, že nie je nevyhnutné poskytnúť dodatočné hmotné či nehmotné zabezpečenie. Takisto vystavenie bankovej záruky nie je spojené s nejakým ďalším poplatkom. Výhodou je takisto zvýhodnená úroková sadzba a možnosť využiť financovanie na rozmanité prevádzkové či investičné potreby.

Úver je určený pre MSP, zamestnávajúce maximálne 500 osôb, musia sa vyznačovať investíciami do inovatívnych procesov, tovarov či služieb, musia byť rýchlo rastúce

⁵³ TB. Podnikateľský úver so zárukou EIF | Tatra banka [online]. Bratislava: Tatra Banka, a.s. Dostupné na: <https://www.tatrabanka.sk/sk/firmy-korporacie/uvery-financovanie/uver-so-zarukou-inovativne-spolocnosti/>

a vyznačovať sa významným inovatívnym potenciálom. Takisto musia byť registrované na Slovensku, podnikateľskú históriu s trvaním minimálne 24 mesiacov, splňať aspoň 1 inovačné kritérium a plniť si svoje záväzky voči štátnym inštitúciám.

Úver so zárukou pre inovatívne spoločnosti	
Záruka	50%, poskytovateľ EIF
Poplatok za záruku	0 EUR
Doba splatnosti	1-10 rokov
Čerpanie	Max. 7 500 000 EUR
Úrok	individuálne

Tabuľka č. 10: Prehľad produktu „TB – Úver so zárukou pre inovatívne spoločnosti“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: tatrabanka.sk

4.3. Slovenská záručná a rozvojová banka, a.s.

Počnúc aprílom 2020 zaradila do svojej ponuky Slovenská záručná a rozvojová banka (ďalej len „SZRB“) produkt so vznikom podnieteným aktuálnou situáciou spôsobenou pandémiou COVID-19 – PODNIKATEĽ 2020.

Tento produkt poskytuje MSP za účelom udržania zamestnanosti a prevádzky, pričom je poskytovaný buď vo forme bankovej záruky, alebo bonifikáciou úroku – teda uhradením úroku za klienta. Zmierniť dopady pandémie chce finančnou pomocou či úhradou prevádzkových či investičných nákladov, alebo záväzkov voči zdravotnej či Sociálnej poisťovni.⁵⁴

Žiadatelia musia byť podnikateľmi s podnikateľskou činnosťou v zmysle Obchodného zákonníka, jeho podnikateľská história musí mať za sebou aspoň jedno uzatvorené účtovné obdobie, nesmú mať v predmete činnosti zahrnuté činnosti agentúr dočasného zamestnávania či sprostredkovania zamestnania za úhradu, tiež nesmú mať pohľadávky voči Sociálnej či zdravotnej poisťovni po splatnosti dlhšie ako 180 dní, nesmú byť v konkurznom konaní či reštrukturalizácii.

Úver môže byť poskytnutý vo výške od 10 do 350 tisíc eur, jednorazovo či postupne, s úrokovou sadzbou pevne fixovanou počas celého obdobia splatnosti na úrovni 4% p.a., pričom splatnosť je stanovená na 3 roky odo dňa prvého čerpania. Splácanie istiny a úroku je možné odložiť na obdobie 1 roka odo dňa prvého čerpania úveru.

⁵⁴ SZRB. *Prevádzkový úver PODNIKATEĽ 2020*. [online]. Bratislava: Slovenská záručná a rozvojová banka, 2020. Dostupné na: [https://www.szrb.sk/files/files/Prevadzkovy%20uver%20PODNIKATEL%202020\(1\).pdf](https://www.szrb.sk/files/files/Prevadzkovy%20uver%20PODNIKATEL%202020(1).pdf)

Základné zabezpečenie úveru je vo forme záruky za úver poskytnutej Ministerstvom financií SR, avšak v závislosti od bonity klienta a prípadných zistených rizík môže byť vyžadované aj nejaké dodatočné zabezpečenie.

Začiatkom februára 2022 SZRB vydala tlačovú správu, v ktorej podnikateľskú verejnosť informovala, že poskytne viac úverov s možnosťou 0% úroku,⁵⁵ čo jej umožnilo najmä predĺženie lehoty Ministerstva financií. Predbežne bola lehota, do ktorej sa môžu žiadateľ ďalej uchádzať o úver PODNIKATEĽ 2020, predĺžená do 30.6.2022. Od spustenia tohto programu bolo slovenským subjektom poskytnutých už viac ako 30 miliónov eur.⁵⁶

Prevádzkový úver PODNIKATEĽ 2020	
Záruka	100%, poskytovateľ Ministerstvo financií SR
Poplatok za záruku	0 EUR
Doba splatnosti	Max. 3 roky
Čerpanie	Max. 350 000 EUR
Úrok	4% p.a. Možnosť 0% p.a.

Tabuľka č. 11: Prehľad produktu „SZRB – Prevádzkový úver PODNIKATEĽ 2020“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: szrb.sk

4.4. Zvýhodnené úverové produkty poskytované s participáciou slovenských či európskych inštitúcií

4.4.1. Úver zabezpečený zárukou EGF na podporu MSP

Vďaka participácii Záručného nástroja Európskeho záručného fondu (ďalej len „EGF“), môžu banky poskytovať úvery žiadateľom v tomto programe za zvýhodnených podmienok. EGF vstupuje do úverov ako poskytovateľ úverovej záruky vo výške 70%, pričom táto záruka predstavuje formu štátnej pomoci. Aj SLSP, aj TB sú participantmi

⁵⁵ OTS. SZRB poskytne podnikateľom viac úverov s možnosťou 0 % úroku. In TERAZ.sk [online]. Bratislava: teraz.sk, 1.2.2022. Dostupné na: <https://www.teraz.sk/ekonomika/szrb-poskytne-podnikatelom-viac-uverov/608589-clanok.html>

⁵⁶ ŠKRIPKOVÁ, Jana. SZRB poskytne podnikateľom viac úverov s možnosťou 0 % úroku bez dodatočných záruk žiadateľa. In SZRB. [online]. Bratislava: SZRB.sk, 28.1.2022. Dostupné na: [https://www.szrb.sk/files/files/TS_SZRB_poskytne%20uvery%20s%20moznym%20percentnym%20urokom_220128%20\(003\).pdf](https://www.szrb.sk/files/files/TS_SZRB_poskytne%20uvery%20s%20moznym%20percentnym%20urokom_220128%20(003).pdf)

v tomto programe, ktorý vznikol ako reakcia na dopady globálnej pandémie ochorenia COVID-19.⁵⁷

Doba splatnosti úveru poskytnutého v rámci tohto zvýhodneného programu môže pohybovať v rozsahu minimálne 3 mesiacov a nesmie presiahnuť lehotu 15 rokov. Čerpať je možné prostriedky do výšky maximálne 7,5 milióna eur.⁵⁸

Medzi hlavné charakteristiky tohto úverového produktu patria najmä:

- Uľahčená dostupnosť prevádzkových a investičných úverov,
- Nižšie požiadavky kladené na zabezpečenie takéhoto úveru,
- Úrokové sadzby sú v porovnaní s bežnými úvermi na nižšej úrovni.

Požiadat' o takýto úver môžu podniky spĺňajúce definíciu MSP podľa odporúčania Komisie EÚ č. 2003/361, ktoré nezamestnávajú viac ako 250 zamestnancov, podnikajú na území Slovenskej republiky, s ročným obratom nepresahujúcim 50 miliónov eur a celkovou ročnou súvahou neprevyšujúcou 43 miliónov eur⁵⁹. Jeho využitie môže byť rôzne – napríklad na podporu investičných projektov, poskytnutie prevádzkového kapitálu či refinancovanie existujúcich dlhov. Tento úverový produkt je možné využiť aj na projekty, ktoré už čerpali iný druh podpory z Európskej únie.

Medzi podmienky, ktoré by znemožnili čerpanie tohto úveru, patria napríklad situácie, kedy by boli žiadatelia v omeškaní 20 a viac dní v splácaní svojich záväzkov vo vzťahu k poskytujúcej banke, či akejkol'vek inej finančnej inštitúcii. Takisto nesmú byť v žiadnej vylúčenej situácii v zmysle definície EIF, teda nesmú byť v konkurze, nesmú byť predmetom platobnej neschopnosti či v likvidácii, takisto nesmú mať pozastavenú činnosť, či v inej podobnej situácii v zmysle miestnej legislatívy.⁶⁰ Žiadajúce osoby, ako ani ktokoľvek z oprávnených osôb na zastupovanie, nesmú byť za posledných 5 rokov právoplatne odsúdené za závažné zneužitie úradnej moci, za porušovanie hospodárskej súťaže, za pokus neprimerane ovplyvniť proces rozhodovania vo verejnom obstarávaní, či za pokus o získanie dôležitých informácií, ktoré by tejto danej osobe poskytli neprimeranú výhodu pred inými osobami. Tieto osoby nesmú byť za posledných päť rokov právoplatne

⁵⁷, ⁵⁸ SLSP. *Úver zabezpečený zárukou EGF na podporu malých a stredných podnikov* [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/sk/slsp/www_slsp_sk/documents/Business/egf-informacie.pdf

⁵⁹, ⁶⁰ SLSP. *Úver zabezpečený zárukou EGF na podporu malých a stredných podnikov* [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/biznis/specializovane-programy/uver-zabezpeceny-zarukou-egf-na-podporu-malych-a-strednych-podnikov>

odsúdené ani za podvod, účasť v zločineckej organizácii, korupciu, financovanie terorizmu či samotný terorizmus, pranie špinavých peňazí či detskú prácu alebo inú činnosť súvisiacu s obchodom s ľuďmi. Nesmú byť ani na zozname sankcionovaných osôb.

Prostriedky získané z týchto zdrojov musia byť využité na území Slovenskej republiky, prípadne iného členského štátu Európskej únie, projekt musí byť individuálne identifikovateľný – lokalitou, vynaloženými výdavkami a tiež prínosom a v neposlednom rade musí byť projekt finančne, technicky, ekonomicky a environmentálne zdravý, najmä so zameraním na ochranu verejného obstarávania a životného prostredia.

S poskytnutím takéhoto úveru sa spájajú aj administratívne poplatky, ktoré musí klient uhradiť, a to spracovateľský poplatok vo výške 1% z poskytnutej výšky úveru, takisto poplatok za záruku EGF vo výške 0,49% p.a. zo zostatku úveru a tiež iné ďalšie poplatky plynúce z aktuálne platného sadzobníka sprostredkujúcej banky.⁶¹

Úver zabezpečený zárukou EGF na podporu MSP	
Záruka	70%, poskytuje Európsky záručný fond
Poplatok za záruku	0,49% z poskytnutého úveru
Doba splatnosti	3 mesiace – 15 rokov
Čerpanie	max. 7 500 000 EUR
Administratívny poplatok	1 % z výšky úveru, min. 165 EUR
Úrok	Zvýhodnený úrok

Tabuľka č. 12: Prehľad produktu „SLSP – Úver zabezpečený zárukou EGF na podporu MSP“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: slsp.sk

4.4.2. Zvýhodnený úver z programu EIB na podporu MSP

S účasťou Európskej investičnej banky je na slovenskom bankovom trhu poskytovaný aj zvýhodnený úver, ktorého cieľovou skupinou sú práve malé a stredné podniky a ich podpora. Participujúce, sprostredkujúce, komerčné banky museli uzatvoriť s EIB dohody, ktoré im sprostredkovanie umožňujú, pričom v každej tejto dohode bol uvedený aj objem prostriedkov, ktoré jednotlivé banky môžu svojim klientom z tohto programu poskytnúť vo forme úverov.⁶²

⁶¹ SLSP. Úver zabezpečený zárukou EGF na podporu malých a stredných podnikov [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/sk/slsp/www_slsp_sk/documents/Business/egf-informacie.pdf

⁶² SLSP. Zvýhodnený úver z programu EIB na podporu malých a stredných podnikov a veľkých firiem. [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na:

Aktuálne môžu podnikatelia žiadať o úver až do výšky 12,5 mil. eur, v prípade projektových nákladov je maximálna suma stanovená na 25 miliónov eur, pričom oproti štandardným podmienkam je poskytovaný tento úver s úrokovou sadzbou zvýhodnenou o 0,25% p.a. počas celej doby trvania úveru, pričom platnosť týchto podmienok je momentálne do 7.12.2022. Minimálne obdobie splatnosti tohto úveru predstavuje 2 roky, v prípade financovania prevádzkového kapitálu formou kontokorentného úveru je možná dĺžka splatnosti minimálne 3 roky. Ak sa však jedná o investičný úver, jeho splatnosť nesmie presiahnuť 6 rokov.⁶³ Pri financovaní konkrétneho projektu je podmienkou jeho zrealizovanie v lehote 3 rokov, pričom predmetom financovania môže byť nákup hmotných aktív (s výnimkou nákupu pôdy ak nie je absolútne technicky nevyhnutná pre realizáciu projektu, nesmie však presiahnuť 10% celkových nákladov, avšak nákup poľnohospodárskej pôdy je vylúčený absolútne), nehmotných aktív – napríklad vývoj, plánovanie, financovanie výstavby, výskum, nákup patentov, budovanie distribučných sietí na úrovni krajiny, prípadne na úrovni Európskej únie, ako aj nákup prevádzkového kapitálu nevyhnutného na realizáciu expanzie, ako napríklad materiál, suroviny, zásoby. Čerpať takýto úver je možné aj na projekty, ktoré už boli podporené dotáciami z fondov Európskej únie.

Vylúčené sú však podniky, ktoré sa venujú činnostiam ako napríklad:⁶⁴

- distribúcia zbraní, munície,
- spracovanie tabaku a výroba tabakových výrobkov,
- hazard a stávky,
- experimenty na živých zvieratách pre vedecké a experimentálne účely,
- činnosti s nepriaznivým dopadom na životné prostredie bez jeho adekvátnej kompenzácie v oblasti ochrany životného prostredia,
- eticky či morálne kontroverzné aktivity, napríklad výskum v oblasti ľudského klonovania,
- výlučne realitné či finančné aktivity,

https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/sk/slsp/www_slsp_sk/documents/Business/zvyhodneny-uver-z-programu-eib-na-podporu-malych-a-strednych-podnikov-velkych-firiem-info.pdf

⁶³ SLSP. *Zvýhodnený úver z programu EIB na podporu malých a stredných podnikov a veľkých firiem*. [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/biznis/specializovane-programy/zvyhodneny-uver-z-programu-eib-na-podporu-malych-a-strednych-podnikov-velkych-firiem>

⁶⁴ SLSP. *Zvýhodnený úver z programu EIB na podporu malých a stredných podnikov a veľkých firiem*. [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/sk/slsp/www_slsp_sk/documents/Business/zvyhodneny-uver-z-programu-eib-na-podporu-malych-a-strednych-podnikov-a-velkych-firiem-letak.pdf

- finančné holdingové a lízingové spoločnosti, prepojené s výrobnými podnikmi,

Takto nadobudnuté zdroje zároveň nesmú byť využívané na financovanie vratnej dane z pridanej hodnoty, splácanie spotrebných úverov či refinancovanie existujúcich dlhov.

Cieľom tohto produktu je poskytnúť finančnú podporu pre investičný projekty, ale tiež pomôcť cieľovej skupine podnikateľov pri nadobudnutí potrebného prevádzkového kapitálu. Je určený pre malé a stredné podniky zamestnávajúce maximálne 250 zamestnancov, ale tiež pre veľké firmy s počtom zamestnancov 250 až 2999.

Zvýhodnený úver z programu EIB na podporu MSP	
Záruka	Nie
Doba splatnosti	2-6 rokov
Čerpanie	Max. 12 500 000 EUR V prípade projektových nákladov 25 000 000 EUR
Administratívny poplatok	1 % z výšky úveru, min. 165 EUR
Úrok	So zabezpečením: 5,50 % p.a. Začínajúce subjekty/bez zabezpečenia: 13 % p.a. Možnosť zvýhodnenia o 0,25 % p.a. voči štandardu

Tabuľka č. 13: Prehľad produktu „SLSP – Zvýhodnený úver z programu EIB na podporu MSP“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: slsp.sk

4.4.3. Úver so zabezpečením portfóliovou zárukou SIH – antikorona záruka

V spolupráci so Slovak Investment Holding (ďalej len „SIH“), členom skupiny Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, Ministerstvom dopravy a výstavby SR a Ministerstvom hospodárstva SR poskytuje slovenské banky aj úver zameraný na zmiernenie dopadov globálnej pandémie COVID-19 na mikropodniky a MSP. Na tejto spolupráci sa banky zmluvne dohodli s National Development Fund II., a.s. v apríli 2020, kedy spolu uzatvorili Dohodu o záručnom nástroji SIH antikorona záruka.⁶⁵

Prioritným zámerom tohto štátom podporeného nástroja je poskytnúť nevyhnutné prostriedky na pokrytie prevádzkových nákladov, odvrátiť tak bezprostredné dopady krízy spôsobenej dopadmi pandémie, a tým prispieť k udržaniu zamestnanosti a pracovných miest v časoch, kedy mnohé podniky boli nútené utlmiť svoju činnosť v dôsledku zavedenia

⁶⁵ SLSP. Úver na zmiernenie dopadov COVID-19 na mikro, malé a stredné podniky zabezpečený portfóliovou zárukou SIH/NDF II. [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/sk/slsp/www_slsp_sk/documents/Business/sih-ndfii-informacie.pdf

preventívnych opatrení súvisiacich so zamedzením šírenia ochorenia COVID-19 a tým došlo k značným výpadkom ich príjmov. Jedná sa o úvery vyznačujúce sa nízkym úročením, prípadne v niektorých prípadoch poskytované aj bezúročne, bez vyžadovaného dodatočného zabezpečenia. Zabezpečenie je poskytované zárukou SIH, tzv. antikورونا zárukou, ktorá kryje riziko až do výšky 80%⁶⁶. Pri poskytnutí je odklad splácania istiny, ako aj úrokov, odložený o 12 mesiacov.

Pre MSP je možné poskytnúť úver v maximálnej výške 1,18 mil. eur, so splatnosťou na 3-4 roky, vrátane odkladu splácania úrokov a istiny na obdobie prvého roka. Po splnení podmienok udržania zamestnanosti a stavu záväzkov pri hradení poistného je možné získať úrokovú sadzbu vo výške 0% p.a. Nevyhnutnou podmienkou na poskytnutie prostriedkov je ich využitie na účely priamo súvisiace s udrжанím alebo zvýšením počtu pracovných miest.

Produkt je určený podnikom spĺňajúcim definíciu MSP – počet zamestnancov do 250, ročný obratov do 50 miliónov eur, a/alebo ročná súvaha do 43 miliónov eur. Akceptovaní sú aj živnostníci, mikropodniky, osoby vykonávajúce slobodné povolania či fyzické osoby – podnikatelia. Takisto nie sú vylúčení ani začínajúci podnikatelia, ktorí ešte nestihli uzatvoriť ani prvé účtovné obdobie.⁶⁷

Produkt je poskytovaný so zvýhodnenou úrokovou sadzbou, pričom je možné vďaka úrokovej dotácii získať aj dodatočné zníženie úrokovej sadzby o maximálne ďalšie 4 % p.a. S poskytnutím úroku sa nespájajú ani žiadne ďalšie spracovateľné poplatky, či administratívne poplatky za navýšenie či predčasné splatenie úveru.

V zmysle dohodnutých podmienok nemôžu o takýto druh úveru žiadať subjekty podnikajúce v týchto sférach:

- rybolov, akvakultúra v zmysle Nariadenia Rady ES č. 104/2000
- prvovýroba poľnohospodárskych produktov,
- spracovanie a obchod s poľnohospodárskymi produktmi,
- vývoz a medzinárodný obchod, ak prostriedky nadobudnuté z tohto úveru majú slúžiť na zriadenie alebo prevádzku distribučnej siete, či na iné výdavky vývozných činností,
- uhoľný sektor,

⁶⁶ SLSP. *Úver na zmiernenie dopadov COVID-19 na mikro, malé a stredné podniky zabezpečený portfóliovou zárukou SIH/NDF II.* [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/sk/slsp/www_slsp_sk/documents/Business/sih-ndfii-letak.pdf

⁶⁷ SLSP. *Úver zabezpečený portfóliovou zárukou – SIH antikورونا záruka – Slovenská sporiteľňa.* [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/biznis/specializovane-programy/sih-antikورونا>

- cestná nákladná doprava, ak by boli prostriedky využité na nákup cestných dopravných prostriedkov.⁶⁸

Takisto je špecifikovaný aj zoznam projektov, ktoré nie je možné finančne podporiť z tohto zdroja, a to napríklad:

- činnosti súvisiace s odstavením či výstavbou jadrových elektrární,
- investície do letiskovej infraštruktúry nesúvisiace so znižovaním dopadov na životné prostredie,
- výroba a obchodovanie s tabakovými výrobkami, liehovinami a obdobnými produktmi,
- prevádzkovanie kasín a obdobných zariadení,
- projekty, ktoré využili finančnú pomoc niektorého z Operačných programov Európskej štrukturálnych a investičných fondov,
- výhradne finančné či realitné aktivity s cieľom zisku z predaja či prenájmu nehnuteľností.

Úver so zabezpečením portfóliovou zárukou SIH – antikorona záruka	
Záruka	Áno, poskytuje Slovak Investment Holding
Doba splatnosti	Max. 4 roky
Čerpanie	Max. 1 180 000 EUR
Administratívny poplatok	Bez spoplatnenia
Úrok	0 % p.a. <i>Pri dodržaní stanovených podmienok</i>

Tabuľka č. 14: Prehľad produktu „SLSP – Úver so zabezpečením portfóliovou zárukou SIH – antikorona záruka“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: slsp.sk

4.4.4. Úver z úverovej linky CEB na podporu MSP

Slovenskí malí a strední podnikatelia môžu žiadať aj o úvery poskytované z úverovej linky Council of Europe Development Bank (ďalej len „CEB“). Táto linka je zriadená za účelom tvorby a udržania pracovných miest, ale tiež za účelom zlepšenia podmienok bývania v mestských či vidieckych oblastiach či ochrany životného prostredia.⁶⁹ Participujúce banky musia mať uzatvorenú dohodu s Rozvojovou bankou Rady Európy,

⁶⁸ SLSP. Úver na zmiernenie dopadov COVID-19 na mikro, malé a stredné podniky zabezpečený portfóliovou zárukou SIH/NDF II. [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/sk/slsp/www_slsp_sk/documents/Business/sih-ndfii-informacie.pdf

⁶⁹ SLSP. Úver z úverovej linky CEB na podporu malých a stredných podnikov a subjektov z verejného a neziskového sektora. [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/sk/slsp/www_slsp_sk/documents/Business/ceb-viac-info.pdf

v ktorej je danej sprostredkujúcej banke k dispozícii na poskytovanie úverov vyhovujúcim žiadateľom z radov malých a stredných podnikateľov.

Cieľovou skupinou sú MSP, ktoré zamestnávajú menej ako 250 zamestnancov, prípadne tiež subjekty verejného sektora a neziskové organizácie.

Maximálna výška úveru, ktorú je možné žiadateľovi poskytnúť, je stanovená v sume 1 milión eur na jeden projekt pre MSP, pričom maximálna výška kompletných nákladov na projekt môže byť maximálne vo výške 2 miliónov eur. Podmienkou je aj v tomto prípade, aby investície smerovali k tvorbe či udržaniu pracovných miest. Prostriedky však môžu byť použité aj na rozvoj (okrem nákupu majetkových účastí či aktív už existujúcej spoločnosti, realitných aktivít, či financovania vratnej DPH), na financovanie prevádzkových nákladov za účelom ďalšej expanzie, ako nákup surovín, zásob či pohľadávok potrebných na realizáciu financovaného projektu.

Nie sú vylúčené ani určenia ako financovanie prieskumu, štúdie, vypracovanie projektovej dokumentácie či energetickej certifikácie financovaného projektu, maximálne však vo výške 5% celkových nákladov, ďalej tiež nákup pôdy, ak naň už nebola poskytnutá iná dotácia a pre realizáciu projektu bola táto pôda nevyhnutná; tiež nákup, výstavba či rekonštrukcia nehnuteľnosti, opäť ak tento úkon bol nevyhnutný pre celkovú realizáciu financovaného projektu; či nákup materiálu, vybavenia, softvéru, či úhradu školiacich činností s nevyhnutným prepojením na realizáciu projektu.

Naopak, medzi vylúčené smerovania financií patria náklady ako mzdy, pokuty, daňové výdavky, financovanie vratnej dane z pridanej hodnoty, refinancovanie existujúcich úverov či nákup podielov v iných spoločnostiach.

Vďaka participácii CEB je úver poskytovaný za zvýhodnených úrokových podmienok, keď poskytnutá úroková sadzba je znížená o 0,25% p.a. v porovnaní so štandardne poskytovanou úrokovou sadzbou.⁷⁰

⁷⁰ SLSP. *Úver z úverovej linky CEB na podporu malých a stredných podnikov a subjektov z verejného a neziskového sektora.* [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/sk/slsp/www_slsp_sk/documents/Business/ceb-viac-info.pdf

Úver z úverovej linky CEB na podporu MSP	
Záruka	Nie
Doba splatnosti	Individuálne
Čerpanie	Max. 1 000 000 EUR Projektové náklady: 2 000 000 EUR
Úrok	3M EURIBOR Možnosť zvýhodnenia o 0,25 % p.a.

Tabuľka č. 15: Prehľad produktu „SLSP - Úver z úverovej linky CEB na podporu MSP“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: slsp.sk

4.4.5. Špecializovaný program na zmiernenie dopadov COVID-19

Za účelom zmiernenia negatívnych dopadov pandémie COVID-19 a s ním sa viažucich reštrikcií poskytovali v zmysle zákona č. 67/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti, v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19⁷¹, tzv. „Lex korona“, slovenské banky úver so zabezpečením poskytnutým štátom, zastúpeným v tomto prípade Eximbankou SR, ktorá bola poskytovateľom tzv. antikورونا záruku. Zámerom tohto produktu s participáciou štátu je poskytnúť úspešným žiadateľom o tento úver likviditu v nadväznosti na zmiernenie spomenutých negatívnych dopadov pandémie v kritickom období podnikania.

Účelom je pokryť prevádzkové náklady či náklady na obnovenie v rozmedzí od 2 do 20 miliónov eur, pre MSP, ale tiež veľké podniky. V tomto prípade tento druh úverov nie je možné poskytnúť mikropodnikom. Podniky teda musia zamestnávať minimálne 10 a viac zamestnancov, a ich ročná súvaha a/alebo ročný obrat musia presahovať 2 milióny eur. Zároveň nie je dôležitá právna forma, pod ktorou daný podnik funguje, takisto nie je obmedzený žiaden spôsob financovania či regionálna pôsobnosť žiadajúceho podniku, musí však byť v rámci Slovenskej republiky. Z možnosti poskytnúť prostriedky sú vylúčené podniky, voči ktorým sú evidované podlžnosti voči Sociálnej či zdravotnej poisťovni.

Poskytnuté prostriedky môžu byť použité na úhradu prevádzkových nákladov, vrátane nákladov spojených s colnými, odvodovými či daňovými povinnosťami, avšak môžu byť využité aj pri investíciách s charakterom obnovy existujúceho dlhodobého hmotného majetku.

Takto podporený podnik však nemôže počas doby splácania a čerpania úveru vyplácať podiely zo zisku, takisto nesmie poskytovať pôžičky, ani vnútro podnikové. Nesmie

⁷¹ Zákon č. 67/2020 Z.z.

však ani znižovať výšky žiadnych iných úverov bez toho, aby proporčne podnik neznížil aj tento úver.

S poskytnutím záruky Eximbankou SR sa spája aj poplatok za túto službu, a to v nasledovných výškach:

	Za 1. rok	Za 2. a 3. rok	Za 4. až 6. rok
<i>MSP</i>	0,25%	0,50%	1,00%

Tabuľka č. 16: Poplatok za poskytnutie záruky Eximbanky SR, zdroj: vlastné spracovanie, podľa Leták Antikorona záruka Eximbanky SR, dostupné na: erstegroup.com

Ak klient dodrží podmienku udržania zamestnanosti a takisto bude plniť svoje záväzky voči Sociálnej či zdravotnej poisťovni počas 12 mesiacov od načerpania úveru, je možné mu odpustiť poplatok za záruku Eximbanky SR. S čerpaním úveru, či prípadnými zmenami vo forme navýšenia či predčasného splatenia, nie sú spájané žiadne ďalšie administratívne či spracovateľské poplatky.⁷²

Úver je poskytovaný za zvýhodnených úrokových podmienok, so stanoveným úrokovým stropom vo výške 1,9% p.a., s možnosťou odkladu splátok úrokov, ale tiež istiny, na obdobie 1 roka.⁷³ Obdobie splatnosti takéhoto úveru môže byť v rozmedzí 2 až 6 rokov, už vrátane spomenutej možnosti jednoročného odkladu splátok.

Pri poskytnutí tohto úveru sa vyžaduje aj jeho zabezpečenie, a to vo forme záložného práva k pohľadávkam a zásobám žiadateľa. V prípade, ak sa majú prostriedky využiť na investíciu s charakterom obnovy, záložným právom sa zat'azuje predmet obnovy.⁷⁴

Možnosť získať úver za skôr uvedených podmienok mali žiadatelia do konca roka 2021.

^{72, 73, 74} SLSP. Úver zabezpečený štátnou zárukou – Eximbanka SR – Antikorona záruka. [online] Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/biznis/specializovane-programy/uver-zabezpeceny-statnou-zarukou-eximbanka-sr-antikorona-zaruka>

Špecializovaný program na zmiernenie dopadov COVID-19	
Záruka	Áno, 100 %, poskytovateľ Eximbanka SR
Poplatok za záruku	1. rok: 0,25% z výšky úveru 2.-3. rok: 0,50% z výšky úveru 4.-6. rok: 1% z výšky úveru
Doba splatnosti	Max. 6 rokov
Čerpanie	Max. 20 000 000 EUR
Úrok	1,9 % p.a.

Tabuľka č. 17: Prehľad produktu „EXIM – Špecializovaný program na zmiernenie dopadov COVID-19“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: slsp.sk

4.4.6. *Úverové produkty s participáciou Európskeho programu pre konkurencieschopnosť COSME*

Vďaka účasti COSME možno za výhodu týchto produktov označiť zníženú administratívnu záťaž, takisto nižšiu úrokovú sadzbu a klienti majú spravidla možnosť čerpať vyšší objem finančných prostriedkov, ako pri štandardných komerčných úverových produktoch. Úvery sú kryté zárukou poskytovanou európskymi inštitúciami.

Európsky program COSME sa zameriava na uľahčovanie prístupu MSP na nové trhy, no zároveň sa snaží podporovať samotnú podnikateľskú činnosť a vo všeobecnosti zlepšovať podnikateľské prostredie, aby podnecovalo či už vznik nových subjektov, ale zároveň podporovalo rast a rozvoj už existujúcich.

Uľahčiť prístup k financiám sa snaží program COSME vo všetkých životných fázach podniku – pri vzniku, aj pri expanzii. Vďaka tomu sa podniky ľahšie dostávajú k bankovým garanciám, pôžičkám a teda kapitálu potrebnému na ich fungovanie a rozvoj. Prostriedky EÚ sa ku žiadateľom dostávajú prostredníctvom lokálnych bánk. Zoznam slovenských bánk, ktoré sa podieľajú na spolupráci v rámci programu COSME je však dostatočne široký a zahŕňa prakticky všetky banky pôsobiace na Slovenskom trhu, ale tiež rôzne nebankové spoločnosti či fondy.⁷⁵

⁷⁵ European Commission. *Access to EU Finance – European Commission*. [online]. Dostupné na: https://europa.eu/youreurope/business/finance-funding/getting-funding/access-finance/search/en/financial-intermediaries?shs_term_node_tid_depth=1599

1. UniCredit Leasing Slovakia, a.s.	10. Všeobecná úverová banka, a.s. – VÚB Banka
2. Tatra-Leasing, s.r.o.	11. Slovenská záručná a rozvojová banka
3. Slovenská sporiteľňa, a.s.	12. Československá obchodná banka, a.s. – ČSOB
4. SG Equipment Finance Czech Republic s.r.o.	13. EXIMBANKA SR
5. BKS Bank AG, pobočka zahraničnej banky v SR	14. J&T BANKA, a.s., pobočka zahraničnej banky
6. UniCredit Leasing CZ, a.s.	15. Poštová banka, a.s.
7. Komerční banka, a.s.	16. Oberbank AG, pobočka zahraničnej banky
8. UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s.	17. Slovak Investment Holding
9. Tatra Banka, a.s.	18. Slovenský energetický a odpadový fond s.r.o. – SEOF

Tabuľka č. 18: Zoznam spolupracujúcich slovenských finančných inštitúcií s programom COSME, zdroj: vlastné spracovanie podľa europa.eu

Podľa odhadov má program COSME pomôcť 220 – 330 tisíc malým a stredným podnikom pomôcť získať prostriedky v objeme 14 až 21 miliárd eur.⁷⁶

Za najväčšiu výhodu tohto druhu úverov možnosť spomenúť najmä uľahčený prístup k jeho čerpaniu vďaka záruke poskytnutej Európskou úniou, ale tiež celkovo výhodnejšie podmienky, ktoré môže klient získať vo forme nižšej úrokovej sadzby, poskytnutej opäť vďaka participácii EÚ. Nespornými výhodami sú tiež možnosť nastaviť si splatnosť úveru na dobu až 15 rokov či nižšie nároky kladené na zabezpečenie úveru.

Podmienkami uchádzania sa o tento úver je, aby uchádzajúci sa subjekt mal sídlo na území Slovenska, jeho podnikateľská činnosť bola aktívna na Slovensku po dobu aspoň jedného roka, tiež aby tento subjekt dosahoval ročný obrat vo výške aspoň 10 tisíc eur a aby spĺňal tiež iné podmienky a pravidlá stanovené bankou.⁷⁷

4.4.7. Úver so zárukou pre mikropodnikateľov EaSI

Začínajúci malí podnikatelia, ktorí by potrebovali na rozbeh svojej podnikateľskej činnosti úvodnú „finančnú injekciu“, môžu využiť Podnikateľský úver so zárukou EaSI. Tento úver je zabezpečený dohodou o ručení a zárukou Európskeho investičného fondu. Program pre zamestnanosť a sociálnu inováciu (ďalej len „EaSI“) je nástrojom Európskej komisie, ktorý si kladie za cieľ podporiť kvalitné a udržateľné pracovné miesta, zabezpečiť

⁷⁶ Európska komisia. *COSME – Európsky program pre MSP*. [online]. Európska komisia5, 2015. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/9783>

dostatočnú sociálnu ochranu, bojovať proti sociálnemu vylúčeniu a chudobe a tiež má zámer napomáhať zlepšovaniu pracovných podmienok.⁷⁸

Pre uľahčenie rozbehu podnikania aj vďaka nižšiemu úrokovému zaťaženiu je tento úver poskytovaný za zvýhodnených finančných podmienok. Je možné ho využiť tak na prevádzkové, ako aj investičné účely.

Výška sa pohybuje v rozmedzí od minimálne 3 500 eur do maximálne 25 000 eur. Čerpať môžu aj start-upy, ktoré ešte nedisponujú dostatočnou podnikateľskou históriou. Nie je vyžadované žiadne ďalšie hmotné či nehmotné zabezpečenie a s poskytnutím bankovej záruky sa nespája ani žiaden ďalší poplatok, pričom táto záruka od EIF je poskytovaná vo výške 80% z výšky úveru. Splatnosť tohto úveru sa môže pohybovať v trvaní od 1 do maximálne 5 rokov.⁷⁹

Klient-žiadateľ musí predstavovať podnik registrovaný na Slovensku – či už ako podnik, podnikateľ alebo živnostník, nemôže zamestnávať viac ako 10 ľudí a jeho ročný obrat nesmie presiahnuť 2 milióny eur. Takisto musí mať splnené všetky záväzky voči štátnym inštitúciám a musí podnikáť aspoň 9 mesiacov.

Podnikateľský úver so zárukou EaSI	
Záruka	80%, poskytovateľ EIF
Poplatok za záruku	0 EUR
Doba splatnosti	Max. 5 rokov
Čerpanie	3 500 – 25 000 EUR
Úrok	Start-up: od 7 % p.a. Iní: od 3,95% p.a.

Tabuľka č. 19: Prehľad produktu „Podnikateľský úver so zárukou EaSI“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: ec.europa.eu

4.5. Česká spořitelna, a.s.

História súčasnej Českej sporiteľne sa začala písať pred takmer 200 rokmi, v roku 1825, kedy došlo k založeniu Spořitelny českej. Po februári 1948 došlo k zoštátneniu malých sporiteľní, čím sa aj Česká sporiteľňa dostala do štátneho vlastníctva. Neskôr, v roku 1967, došlo k nahradeniu viacerých menších sporiteľní jednou novozaloženou, Státní spořitelnou, ktorá bola následne v roku 1969 rozdelená na Českú státní spořitelnu a Slovenskú štátnu

⁷⁸ Európska komisia. *Program EÚ v oblasti zamestnanosti a sociálnej inovácie (EaSI)*. [online]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1081&langId=sk>

⁷⁹ TB. *Business Úver so zárukou EIF | Tatra banka*. [online]. Bratislava: Tatra banka, a.s. Dostupné na: <https://www.tatrabanka.sk/sk/business/uvery-financovanie/uvery-so-zarukami/uver-do-25-000-eur/>

sporiteľňu, čo oblo výsledkom prijatia zákona o Československej federácii. V roku 1991 sa zmenila právna forma Českej sporiteľne na akciovú spoločnosť, v ktorej 52% podiel následne Česká republika predala rakúskej finančnej skupine Erste Bank. Plný, stopercentný podiel nadobudla Erste Group v Českej sporiteľni v roku 2018.

V súčasnosti ponúka Česká sporiteľňa širokú škálu bankových produktov a služieb pre fyzické osoby, MSP, samosprávy aj veľké podniky. Podľa počtu klientov, ktorých má vo svojom portfóliu približne 4,5 milióna, predstavuje najväčšiu banku na českom trhu, kde zastáva vedúce pozície v rebríčkoch aj z pohľadu celkových vkladov, objemu korporátnych, spotrebiteľských či hypotekárnych úverov. Za cieľ si kladie pracovať tak, aby svojim klientom dokázala zlepšovať ich finančné zdravie, k čomu prispieva poskytovaním poradenských služieb. Do finančnej skupiny Českej sporiteľne (ďalej len „ČS“) patria aj ďalšie finančné spoločnosti, fungujúce ako samostatné právne subjekty – Stavební spořitelna ČS, Leasing ČS, ČS Penzijní společnost, Factoring ČS a REICO Investiční společnost.

Je tiež držiteľom viacerých ocenení, ako napríklad Banka roka 2020, MasterCard Special Award za mimoriadny prínos ku stabilizácii ekonomiky v čase krízy spôsobenej ochorením COVID-19 či Zlatá koruna 2021, kde bola v tomto ocenení najúspešnejšou českou bankou so ziskom 4 zlatých ocenení v kategóriách hypotéky, dôchodkové sporenie, stavebné sporenie či spoločenská zodpovednosť.⁸⁰

4.5.1. Poskytované úverové produkty so zameraním na MSP

So zameraním na klientelu malých klientov a živnostníkov ponúka rozličné druhy úverových produktov

- Spotrebiteľské úvery,
- Revolvingový úver, pod názvom „Peníze na klik“
- Prevádzkové, investičné, hypotekárne, revolvingové, či bezúčelové úvery pre živnostníkov
- Hypotéky, vrátane amerických hypoték,
- Úvery zo stavebného sporenia,
- Lombardný úver,
- Kontokorentný úver.

⁸⁰ ČS. Česká spořitelna – Všeobecná prezentace o Finanční skupině ČS. [online]. Praha: Česká spořitelna, a.s. Dostupné na: https://www.csas.cz/static_internet/cs/Obecne_informace/FSCS/CS/Prilohy/vseobecna_prezentace.pdf

So zameraním všeobecne na firmy a podnikateľov ponúka nasledovné úverové produkty:

- Prevádzkové úvery,
- Investičné financovanie,
- Financovanie projektov a nehnuteľností,
- Syndikované, klubové a akvizičné financovanie,
- Dlhové kapitálové trhy.

V zásade ale ČS delí svoje produkty na prevádzkové a investičné úvery, úvery so zárukou (COVID), špecializované programy, financovanie poľnohospodárov, korporátnej klientely a leasing.

Prevádzkové úvery

Túto skupinu úverov ponúkajú klientom s potrebou financovať nákup zásob, hradiť faktúry či mzdy zamestnancov. Tieto úvery sa vyznačujú flexibilitou pri čerpaní a možnosťou individualizácie splátkových kalendárov.⁸¹

Pre začínajúcich podnikateľov majú k dispozícii produkt „Startovací kontokorent“, ktorý sa nespája s potrebou poskytovať zabezpečenie úveru či dokladať daňové priznanie. Je poskytovaný formou prečerpania na podnikateľskom bankovom účte, s možnosťou prečerpania do 50 tisíc českých korún.

Pre firemnú klientelu a členov profesijných združení poskytuje obdobný produkt, avšak s vyššou hranicou prečerpania, do výšky 2 miliónov českých korún. Klienti pri čerpaní nemusia dokladať účely využitia načerpaných prostriedkov.

Tretí druh kontokorentného úveru, ktorý má vo svojom portfóliu prevádzkových úverov ČS je Kontokorent standard. Pri tomto produkte je výška povoleného prečerpania stanovená individuálne na základe charakteristík a ukazovateľov konkrétneho klienta. Individuálne sa stanovuje tiež úroková sadzba a klienti nemajú povinnosť dokladať spôsob využitia čerpaných finančných prostriedkov. Veľkí klienti majú tiež možnosť využívať čerpania v rozličných menách, nie len v českých korunách.

⁸¹ ČS. *Úvery*. [online]. Praha: Česká spořitelna, a.s. Dostupné na: <https://www.csas.cz/cs/firmy/uvery#provozni>

	Štartovací kontokorent	Kontokorent pre firmy	Kontokorent Standard
Čerpanie	50 000 Kč	2 000 000 Kč	Individuálne
Úrok	16,90 % p.a.	individuálne	individuálne

Tabuľka č. 20: Prehľad podnikateľských kontokorentných úverov poskytovaných ČS, zdroj:

vlastné spracovanie podľa: csas.cz

Samotný prevádzkový úver je možné nájsť medzi ponúkanými produktmi taktiež. Tento úver je možné čerpať jednorazovo alebo priebežne, splatenú sumu je možné následne čerpať opakovane. Klienti majú možno zvoliť si dĺžku splatnosti úveru, termín splatnosti jednotlivých splátok a aj ich výšku.

Investičné úvery

Firemná klientela má možnosť využiť tri produkty z kategórie investičných úverov, poskytovaných ČP – Investiční úvěr na míru, Neúčelový úvěr alebo Úvěr na nemovitost.⁸² Vo všetkých troch uvedených prípadoch je úroková sadzba stanovovaná individuálne, pričom sa v zmysle cenníka platného začiatkom apríla 2022 pohybuje v rozmedzí 0,5-1% p.a.⁸³

Investiční úvěr na míru je druh úveru využiteľný na pokrytie nákladov na nákup strojového vybavenia či väčšie investície, ako napríklad výstavba nehnuteľnosti na podnikateľské účely. Spôsoby zabezpečenia, ako aj úročenie, je stanovované individuálne. Doba splatnosti môže byť nastavená maximálne do doby 15 rokov, pričom klienti môžu využiť tiež možnosť mimoriadnych splátok. Využitie je možné aj na pokrytie nákladov spojených s projektom podporeným nejakou dotačnou schémou do obdobia, kým klient reálne prostriedky z poskytnutej dotácie načerpá.

Neúčelový úvěr, alebo teda v preklade bezúčelový úver, je možné poskytnúť klientom, ktorí majú za sebou aspoň dvojročnú podnikateľskú históriu, ale tiež členom profesijných združení. Ako už z pomenovania produktu logicky vyplýva – klienti nedokladujú využitie čerpaných prostriedkov. Pri rozhodovaní sa o poskytnutí klientom je na posúdenie daného prípadu využívané daňové priznanie. Klienti môžu čerpať do výšky maximálne 2,7 milióna českých korún bez poskytnutia dodatočného zaistenia, resp.

⁸² ČS. *Úvěry*. [online]. Praha: Česká spořitelna, a.s. Dostupné na: <https://www.csas.cz/cs/firmy/uvery#investicni>

⁸³ ČS. *Oznámení o úrokových sazbách* [online]. Praha: Česká spořitelna, a.s. Dostupné na: https://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/RR_SK.ANN..xml,pdf_IE

maximálne do výšky 10 miliónov českých korún v prípade, ak je ako zábezpeka úveru poskytnutá nehnuteľnosť.

Neúčelový úvër	
Čerpanie	Bez zaistenia: 2 700 000 Kč So zaistením: 10 000 000 Kč
Úrok	individuálne

Tabuľka č. 21: Prehľad produktu „ČS – Neúčelový úvër“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: csas.cz

Firemná klientela má možnosť využiť aj produkt s názvom Firemní úvër Byznys, pri ktorom majú možnosť čerpať finančné prostriedky až do výšky 2,7 milióna českých korún, po dobu maximálne 8 rokov. Spomedzi výhod tohto úverového produktu možno spomenúť napríklad možnosť úhrady mimoriadnych splátok bez spoplatnenia administratívnymi poplatkami, flexibilitu pri prispôsobovaní úveru možnostiam a predstávam klienta, samozrejme v rámci podmienok zároveň akceptovateľných bankou, ale tiež napríklad možnosť využiť odklad prvej splátky. Zamýšľané využitie tohto úveru môže byť napríklad pokrytie investičných nákladov, nákup nových zariadení či technológií alebo refinancovanie iných existujúcich úverov. Úroková sadzba sa nastavuje individuálne pre každého klienta, pričom základná sadzba je stanovená na úrovni 4,90 % p.a.⁸⁴

Firemní úvër Byznys	
Doba splatnosti	Max. 8 rokov
Čerpanie	Max 2 700 000 Kč
Úrok	Od 4,90 % p.a.

Tabuľka č. 22: Prehľad produktu „ČS – Firemní úvër Byznys“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: pujcka.co

Tretou možnosť je Úvër na nemovitost – teda financovanie kúpy, výstavby, či rekonštrukciu nehnuteľností, ale tiež na financovanie developerskej činnosti. Je možné využiť splácanie z príjmov plynúcich z predaja nehnuteľnosti, či z jej prenájmu, po dobu v rozmedzí 5 až 25 rokov, v závislosti od typu financovanej nehnuteľnosti.

⁸⁴ Česká spořitelna – Firemní úvër Byznys. [online]. Praha: pujcka.co. Dostupné na: <https://www.pujcka.co/ceska-sporitelna-firemni-uver-byznys>

Špecializované programy

Okrem relatívne všeobecne smerovaných úverových produktov v predošlých dvoch kategóriách má ČS vo svojom portfóliu aj pomerne širokú škálu špecializovaných úverových produktov – pričom vzhľadom na zameranie tejto diplomovej práce si bližšie charakterizujeme úver podporený zárukou Národnej rozvojovej banky, a.s., InnovFin so zárukou Európskeho investičného fondu, zvýhodnený úver s podporou Európskej investičnej banky, financovanie start-upov či úver INOSTART zameraný na rozbeh podnikateľskej činnosti.

V spolupráci s Národnou rozvojovou bankou (ďalej len „NRBCZ“) je ČS súčasťou programu zameraného na pomoc podnikateľom realizovať svoje podnikateľské vízie. ČS sprostredkúva investičné aj prevádzkové úvery, podporené bankovými zárukami alebo úverovými dotáciami poskytovanými NRBCZ. Jej participácia tiež pomáha znižovať potrebu zabezpečenia úveru či úrokovú mieru.

Pre malých podnikateľov zamestnávajúcich maximálne 49 zamestnancov sú v ponuke v rámci tejto spolupráce tri úverové produkty – Expanze – úvery, Úspory energie a S-podnik.⁸⁵

Úver Expanze má napomôcť podniku získať bezúročné financovanie na investičné projekty za účelom rozbehu či rozvoja podnikania. Tieto projekty môžu byť realizované po celom území Českej republiky, s výnimkou Prahy. Úver môže byť v rozmedzí od 650 tisíc do 60 miliónov českých korún, je poskytovaný bezúročne a bezodplatne, pre MSP, nevynímajúc subjekty s krátkou podnikateľskou históriou.⁸⁶ Poskytnutý úver môže pokryť maximálne 45% výdavkov podporeného projektu. Aspoň 20% ďalších nákladov musí byť pokrytých spolufinancovaním niektorého zo spolupracujúcich komerčných bankových subjektov. Zoznam spolupracujúcich subjektov je pomerne široký a zahrňuje prakticky všetky veľké banky pôsobiace na českom trhu, medzi nimi aj nami analyzované banky Česká spořitelna, a.s. a aj Raiffeisenbank a.s.⁸⁷

Program Expanze-úvery funguje v rámci Operačného programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014-2020, pričom na jeho účely bolo alokovaných 6,8 miliárd

⁸⁵ NRB. *Zvýhodněné úvěry pro malé podniky*. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/podnikatele/uvery/mali-podnikatele/>

⁸⁶ NRB. *Expanze – úvery – NRB*. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/expanze/>

⁸⁷ NRB. *Seznam spolupracujících partnerů NRB v Operačním programu podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK)*. [online]. Praha: Národní rozvojová banka, 1.12.2021. Dostupné na: https://www.nrb.cz/wp-content/uploads/2021/08/Spolupracujici_partneri_OPPIK_211201-1.pdf

českých korun. Plánovaný dátum ukončenia prijímania žiadostí o podporu z tohto programu je 30. jún 2023.⁸⁸

Takisto oblasti, v ktorých môžu žiadatelia pôsobiť, je pomerne široký a zahŕňa rozmanité činnosti z oblastí, ako napríklad spracovateľský priemysel, zahŕňajúc oblasti od potravinárskeho, cez textilný, farmaceutický, chemický, kovoobrábaci, elektrotechnický, automobilový až po nábytkársky priemysel, ďalej tiež napríklad činnosti spojené so zásobovaním vodou či činnosti súvisiace s odpadovými vodami, stavebníctvo, veľko- či maloobchod, rozličné druhy dopravnej činnosti či kuriérske spoločnosti, IKT, sektor HoReCa, administratívne činnosti, vedecké a technické činnosti, či vzdelávania alebo kultúrno-zábavný priemysel, a mnohé iné.⁸⁹

V rámci úverového produktu Expanze existujú dva podprogramy – Standardní úvěr a ZPA – ešte výhodnejší úvery. Produkt Standardní úvěr sa pohybuje v rozmedzí 1 až 45 miliónov českých korun. Splatnosť môže byť maximálne do doby 7 rokov, v prípade obstarania či rekonštrukcie nehnuteľnosti až do 10 rokov, s možnosťou odkladu splátok až na 3,5 roka.⁹⁰

Standardní úvěr	
Doba splatnosti	Max. 7 rokov Nehuteľnosť max. 10 rokov
Čerpanie	1 000 000 – 45 000 000 Kč
Úrok	0 % p.a.

Tabuľka č. 23: Prehľad produktu „ČS – Standardní úvěr“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: csas.cz

Podprodukt ZPA – ešte výhodnejší úvery je zameraný na MSP venujúce sa tzv. zvláštnym podporovaným aktivitám, vďaka ktorému dokážu tieto MSP získať od komerčných bánk a iných úverujúcich inštitúcií získať prostriedky za ešte výhodnejších podmienok, než je tomu pri štandardnom úvere poskytnutom v rámci tohto programu. Medzi tieto špecifikované oblasti, ktoré môžu využiť produkt ZPA, patria výhradne rodinné firmy, ktoré označenie rodinný podnik nesú aj oficiálne na základe registrácie v Asociácii MSP a živnostníkov v ČR, ďalej tiež podnikateľské centrá, alebo na realizáciu projektov na

⁸⁸, ⁸⁹ Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Výzva k předkládání projektů – Program EXPANZE – úvěry*. [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu. Dostupné na: https://www.nrb.cz/wp-content/uploads/2021/08/Vyzva_Expanze_uvery_220101.pdf

⁹⁰ NRB. *Standardní úvěr*. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/expanze/uver-expanze/>

zavedenie alebo rozvoj vysokorýchlostného internetu, efektívneho využívania vody na priemyselné účely, projekty zamerané na spracovanie alebo ťažbu dreva napadnutého škodcami a materiálové či energetické využitie odpadu.⁹¹

Úver môže byť poskytnutý do výšky maximálne 60 miliónov českých korún, pričom platí tiež maximálny podiel na nákladoch vo výške 45% s vyžadovanou participáciou inej spolupracujúcej komerčnej banke vo výške aspoň 20%. Takisto je aj produkt ZPA poskytovaný bezúročne a bezodplatne, s maximálnou dobou splatnosti na 10 rokov, s možnosťou odkladu splátok na maximálne 4 roky. Klienti môžu získať tiež podporu na úhradu úrokov časti financovanej komerčnou bankou do výšky maximálne 4 miliónov českých korún.

ZPA – ešte výhodnejší úvěř	
Doba splatnosti	Max. 10 rokov
Čerpanie	Max. 60 000 000 Kč
Úrok	0 % p.a.

Tabuľka č. 24: Prehľad produktu „ČS – ZPA – ešte výhodnejší úvěř“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: csas.cz

V prípade programu Úspory energie sa podieľa NRBCZ na spolufinancovaní projektov zameraných na úsporu energií, ktoré môžu byť realizované kdekoľvek v rámci Českej republiky, okrem územia hlavného mesta Prahy. NRBCZ poskytuje úver v sumách od 500 tisíc do 60 miliónov českých korún, no je vyžadovaná participácia aj spolupracujúceho komerčného partnera. V prípade projektov s nákladmi do 3 miliónov korún je možné poskytnúť bezúročný úver do výšky 90% oprávnených výdavkov. V ostatných prípadoch prevyšujúcich túto hranicu je možné poskytnúť financovanie do 70% nákladov, a zároveň je požadovaná aj už spomínaná participácia komerčného partnera, vo výške minimálne 20% oprávnených nákladov projektu. Klienti majú možnosť čerpať aj finančnú podporu na vypracovanie energetického posudku, vo výške maximálne 80% nákladov na jeho vyčerpanie, nie však viac ako 250 tisíc korún. NRBCZ vie poskytnúť aj finančný príspevok na úhradu úrokov komerčne financovanej časti, v sume maximálne 4 milióny korún, nie však viac ako 15% výšky komerčného bankového úveru.

⁹¹ NRB. ZPA – ešte výhodnejší úvěř. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/expanze/vyhodnejsi-uver-expanze/>

Z konkrétnejších využití, prezentovaných NRBCZ, možno spomenúť projekty ako zníženie energetických náročností budov formou zateplenia, výmeny okien či dverí, modernizáciou vykurovacej sústavy, prechodom na obnoviteľné zdroje energie, nahradenie energeticky náročných výrobných strojov úspornejšími či výmena zastaranej technológie osvetlenia alebo využitie odpadového tepla.⁹²

Úspory energie	
Doba splatnosti	Max. 10 rokov
Čerpanie	500 000 – 60 000 000 Kč
Úrok	0 % p.a.

Tabuľka č. 25: Prehľad produktu „NRB – Úspory energie“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: nrb.cz

Keďže všetky doteraz spomenuté programy fungujúce pod záštitou NRBCZ vyrad'ovali spomedzi akceptovaných uchádzačov realizujúcich projekty v rámci Prahy, pre týchto uchádzačov je vytvorený špeciálny produkt ENER.G. Je určený MSP, ktoré chcú realizovať projekty smerujúce k úspore energií, avšak tentokrát výhradne na území hlavného mesta Prahy. Úver je možné čerpať vo výške od 500 tisíc do 60 miliónov korún, na dobu maximálne 10 rokov s možným odkladom splátok po dobu 4 rokov. Tiež sa s jeho poskytnutím nespájajú žiadne poplatky ani úroky. NRBCZ dokáže podporiť aj vypracovanie energetického posudku, vo výške maximálne 100 tisíc korún. Ak je dosiahnutý predpokladaný výsledok produktu, NRBCZ ešte ponúka klientom možnosť získania podpory vo výške 7% z vyčerpanej čiastky zvýhodneného úveru. Prostriedky je možné čerpať na rozličné projekty súvisiace so znížením ekologického dopadu podnikateľskej činnosti – zníženie energetickej náročnosti budov, modernizácia využívaných technológií za ekologicky prívetivejšie či využitie obnoviteľných zdrojov energie a obstaranie a inštalácia technológie na to potrebnej.⁹³

ENERG	
Doba splatnosti	Max. 10 rokov
Čerpanie	500 000 – 60 000 000 Kč
Úrok	0 % p.a.

Tabuľka č. 26: Prehľad produktu „NRB – ENER.G“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: nrb.cz

⁹² NRB. *Úspory energie*. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/uspory-energie/>

⁹³ NRG. *ENERG*. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/energ/>

4.6. Raiffeisenbank a.s.

Finančná skupina Raiffeisenbank (ďalej len „RB“) pôsobí v rámci Českej republiky od roku 1993. V súčasnosti jej podľa celkových aktív na piatej priečke v rebríčku najväčších bánk v Česku a ich zámerom je pôsobiť ako alternatíva pre náročných klientov tradičných bánk. Svoje produkty ponúka takisto celej škále subjektov – od fyzických osôb, cez podnikateľov až po firmy. Takisto poskytujú aj všetky štandardné finančné produkty – vedenie účtov, poskytovanie úverov, sporenie, investičné produkty, až po špecifické finančné produkty či finančné poradenstvo.

4.6.1. Poskytované úverové produkty so zameraním na MSP

Úverové produkty pre podnikateľov a malé firmy s obratom do 50 miliónov českých korún sú rozdelené do troch kategórií – prevádzka firmy, investície a rozvoj a financovanie vozidiel.⁹⁴ Pre účely tejto diplomovej práce budú bližšie charakterizované prvé dve skupiny.

Pre potreby financovania prevádzkových výdavkov si môžu klienti vybrať spomedzi troch úverových produktov – bezúčelový úver, americká hypotéka a kontokorentný úver.

Bezúčelový úver prezentuje RB ako rýchly a jednoduchý spôsob pre MSP, ako sa dostať k peňažným zdrojom nevyhnutným pre ich podnikateľskú činnosť. Počas celej doby splácania je klientom garantovaná fixná výška úrokovej sadzby a v prípade, ak klient spláca úver riadne, v zmysle dohodnutého splátkového kalendára bez omeškaní, banka je ochotná časom úver opätovne navýšiť. Tento druh úveru je vhodný tak na pokrytie nákladov na investície, ako aj na prevádzkové financovanie chodu podnikania. Úver je možné splácať po dobu od 1 do maximálne 5 rokov a žiadať oň môžu žiadať aj začínajúci podnikatelia, ale aj už etablované podniky.

Za účelom získania bezúčelového úveru poskytovaného RB musí spadať podnikateľ alebo firma do kategórie subjektov s ročným obratom od 300 tisíc do 50 miliónov českých korún, subjekt musí mať k dispozícii už aspoň jedno daňové priznanie za minulé účtovné obdobie a mať schopnosť doložiť banke ku schváleniu svoje finančné výkazy a potvrdenie o neexistencii podľžností na sociálnom poistení a daniach.⁹⁵

⁹⁴ RB. *Podnikatelé a malé firmy*. [online]. Praha: Raiffeisen BANK. Dostupné na: <https://www.rb.cz/podnikatele>

⁹⁵ RB. *Neúčelová podnikateľská pôjčka*. [online]. Praha: Raiffeisen BANK. Dostupné na: <https://www.rb.cz/podnikatele/financovani/neucelovy-uver>

Neúčelový úvěr	
Doba splatnosti	1 – 5 rokov
Čerpanie	Individuálne
Úrok	Od 7,05% p.a.

Tabuľka č. 27: Prehľad produktu „RB – Neúčelový úvěr“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: rb.cz

V prípade využitia produktu Americká hypotéka je výška čerpaného úveru stanovená na základe hodnoty založenej nehnuteľnosti, zohľadňujúc schopnosť klienta riadne splácať poskytnutý úver. O tento produkt sa môžu uchádzať rovnakí klienti, ako v prípade predošlého produktu, ak berieme do úvahy rozpätie ich ročného obratu, bezúhonnosť voči štátnym inštitúciám či disponibilitu finančnými výkazmi. Produkt sa vyznačuje tiež relatívne rýchlou možnosťou čerpania prostriedkov, ktoré je RB ochotná klientovi poskytnúť už na základe návrhu na vklad záložného práva na založenú nehnuteľnosť. Fixáciu úrokovej sadzby si môže klient dohodnúť na obdobia 1, 3, 5, 7 alebo 10 rokov, pričom doba splácania úveru sa môže pohybovať v rozmedzí 1 až 15 rokov. Banka nesleduje spôsob využitia poskytnutých prostriedkov.⁹⁶

Americká hypotéka	
Doba splatnosti	1 – 15 rokov
Čerpanie	V závislosti od založenej nehnuteľnosti
Úrok	Od 7,05% p.a.

Tabuľka č. 28: Prehľad produktu „Americká hypotéka“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: rb.cz

Poslednou možnosťou, ktorou sa RB zameriava na financovanie prevádzkových nákladov firemnej klientely, je kontokorentný úver. Týmto produktom sa RB zameriava na poskytnutie finančnej rezervy pre klientov pre prípad nepredvídateľných nákladov, pre ktoré má klient v prípade potreby prostriedky vždy k dispozícii. Úver je možné poskytnúť do výšky maximálne 3 miliónov českých korún, pričom zvyčajne nie je nevyhnutná zábezpeka nehnuteľnosťou. Schválenie a zapracovanie stanoveného limitu do bankového účtu podnikateľa sa nespája s ďalšími administratívnymi poplatkami. Opätovne, aj v prípade kontokorentného úveru, musí klient spĺňať rozsah obratu od 300 tisíc do 50 miliónov

⁹⁶ RB. *Americká hypotéka pro podnikatele*. [online]. Praha: Raiffeisen BANK. Dostupné na: <https://www.rb.cz/podnikatele/financovani/americka-hypoteka-pro-podnikatele>

českých korun, musí disponovať daňovou dokumentáciou a potvrdením o neexistencii podľžností voči daňovým a sociálnym štátnym inštitúciám.⁹⁷

Kontokorentní úvěr	
Doba splatnosti	-
Čerpanie	Max. 3 000 000 Kč
Úrok	5,08 % p.a.

Tabuľka č. 29: Prehľad produktu „RB – Kontokorentní úvěr“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: rb.cz

Za účelom podpory investícií a rozvoja podnikateľských subjektov ponúka RB aj produkt Investiční úvěr, ktorý sa v podmienkach tejto banky vyznačuje, na základe jej propagačných materiálov uverejnených na jej internetovej stránke, rýchlym schválením a čerpaním prostriedkov, tiež zvýhodnenou úrokovou sadzbou v porovnaní s bezúčelovými úvermi, ďalej možnosťou splácania až po dobu 15 rokov či možnosťou čerpať vyššie sumy, ako v prípade bezúčelových úverov. RB ponúka čerpanie úveru do 3 miliónov českých korun bez potreby založenia nehnuteľnosti ako zábezpeky úveru, s už spomenutou lehotou splácania od 1 do 15 rokov.⁹⁸

Investiční úvěr	
Doba splatnosti	Max. 15 rokov
Čerpanie	Max. 3 000 000 Kč
Úrok	Od 7,05 % p.a.

Tabuľka č. 30: Prehľad produktu „RB – Investiční úvěr“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: rb.cz

V spolupráci s Českomoravskou záručnou a rozvojovou bankou (ďalej len „ČMZRB“) poskytuje úvery so zvýhodnenou úrokovou sadzbou do výšky maximálne 7,9% p.a., bez nutnosti ručiť vlastnou nehnuteľnosťou a možnosťou čerpať prostriedky do výšky maximálne 4 miliónov českých korun. ČMZRB poskytuje v tomto prípade tzv. M-Záruku z ich Programu ZÁRUKA, podporovaného Ministerstvom priemyslu a obchodu ČR, kde je RB jednou z niekoľkých komerčných bánk, ktoré pristúpili k spolupráci s ČMZRB.⁹⁹

⁹⁷ RB. *Podnikatelský kontokorent*. [online]. Praha: Raiffeisen BANK. Dostupné na: <https://www.rb.cz/podnikatele/financovani/kontokorentni-uver>

⁹⁸ RB. *Investiční úvěr* [online]. Praha: Raiffeisen BANK. Dostupné na: <https://www.rb.cz/podnikatele/financovani/investicni-uver-pro-podnikatele>

⁹⁹ RB. *Úvěry se zajištěním ČMZRB*. [online]. Praha: Raiffeisen BANK. Dostupné na: <https://www.rb.cz/podnikatele/financovani/uvery-se-zajistenim-od-cmzrb>

V rámci programu M-Záruka môže byť žiadateľovi poskytnutá záruka až do výšky 70% istiny investičného úveru. V prípade, ak by žiadateľ spadol do kategórie malého podniku, s počtom zamestnancov nepresahujúcim 50 zamestnancov, môže túto záruku využiť aj na zabezpečenie prevádzkového úveru. V prípade M-Záruky nie je z podpory vylúčený žiaden región v rámci Českej republiky.¹⁰⁰

V rámci programu ZÁRUKA poskytuje ČMZRB aj niekoľko ďalších variant záruk, napríklad:

- **Expanze – záruky** určené na podporu rozvoja podnikania MSP formou uľahčenia prístupu k investičným a prevádzkovým úverom poskytovaným komerčnými bankami. Určený je pre všetky podnikateľské subjekty spadajúce do kategórie MSP, okrem subjektov pôsobiacich na území Prahy. Záruka je poskytovaná do výšky 80% istiny úveru, pričom jej poskytnutie sa nespája so žiadnymi poplatkami. Štandardne je poskytovaná napríklad pri financovaní nákupu strojov, zariadení, nehnuteľností, zásob či pri prefinancovaní prevádzkových nákladov.¹⁰¹ Reflektujúc súčasnú nepriaznivú situáciu v oblasti zdražovania energií poskytuje ČMZRB v rámci tohto programu aj podporu pri navýšení cien energie vo výške viac ako 10% z celkových prevádzkových nákladov.¹⁰² Pri tvorbe záručného programu sa nezabúda ani na podniky, ktoré utrpeli dopadmi obmedzení súvisiacimi s pandémiou COVID-19, v rámci podprogramu COVID SPORT. Tento podprogram je určený pre firmy pôsobiace v oblasti športu za účelom prefinancovania miezd, nákladov na energie či nájomného alebo na úhradu dodávateľsko-odberateľských faktúr, úrokov z úverov alebo nákup materiálu alebo zásob.¹⁰³
- **Záruka 2015 až 2023** sa zameriava na podporu investícií a úhradu prevádzkových nákladov malých podnikov, najmä z oblasti digitalizácie firiem, podpora sociálnych podnikov či podpora podnikov v nadväznosti na enormné zvýšenie cien energií. Do tejto kategórie spadá napríklad už skôr charakterizovaná M-záruka, ale tiež:

¹⁰⁰ NRB. *M-Záruka*. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/zaruka-2015-az-2023/m-zaruka/>

¹⁰¹ NRB. *Štandardní záruka*. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/expanze-zaruky/bezne-aktivity/>

¹⁰² NRB. *Záruka Energie*. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/expanze-zaruky/zaruka-energie/>

¹⁰³ NRB. *Záruka COVID SPORT*. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/expanze-zaruky/covid-sport/>

- S-záruka určená výhradne sociálnym podnikom čerpajúcim úver na nákup dlhodobého majetku, strojov, zariadení či technológií¹⁰⁴
 - GEN-záruka poskytujúca zabezpečenie MSP v prípade financovania transakcií spojených s rodinnými podnikmi – kúpa podielu v rodinnom podniku či odkúpenie obchodného závodu rodinného podniku,¹⁰⁵
 - SMART záruka ponúkaná MSP pre prípady financovania nákupu technológií či digitalizácie podniku, s tým súvisiace školenia zamestnancov či poradenské služby z oblasti digitalizácie,¹⁰⁶
 - Vynucená zmena dodavateľa energie, so zámerom pokryť MSP prevádzkové náklady na plyn a elektrinu v prípade, ak došlo k navýšeniu ich cien o viac ako dvojnásobok.¹⁰⁷
- **Záruka ZRS** je určená na uľahčenie českým podnikateľským subjektom získať investičný komerčný úver za účelom financovania ich aktivít smerovaných na rizikové trhy v rozvojových krajinách. Záruku je možné poskytnúť do výšky 80% istiny úveru.¹⁰⁸

Program ZÁRUKA – ČMZRB	
Záruka	Max. 70-80%, poskytovateľ ČMZRB <i>V závislosti od podprogramu</i>
Čerpanie	Max. 4 000 000 Kč
Úrok	Max. 7,90% p.a.

Tabuľka č. 31: Prehľad produktu „NRB – Program ZÁRUKA – ČMZRB“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: nrb.cz

Okrem záruk poskytovaných ČMZRB môžu klienti RB využiť aj záruku poskytovanú Európskym investičným fondom. V tomto prípade úroková miera neprekročí hornú hranicu 6,4% p.a. v prípade bezúčelových úverov do výšky 650 tisíc korún českých. RB poskytuje klientom kompletný servis súvisiaci s požiadanim o poskytnutie záruky EIF.

¹⁰⁴ NRB. *S-Záruka*. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/zaruka-2015-az-2023/s-zaruka/>

¹⁰⁵ NRB. *GEN-záruka*. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/zaruka-2015-az-2023/gen-zaruka/>

¹⁰⁶ NRB. *SMART záruka*. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/zaruka-2015-az-2023/smart-zaruka/>

¹⁰⁷ NRB. *Vynucená změna dodavatele energie*. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/zaruka-2015-az-2023/vynucena-zmena-dodavatele-energie/>

¹⁰⁸ NRB. *Záruka ZRS*. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/zaruka-zrs/>

Požiadateľ o poskytnutie takéhoto úveru môžu tak fyzické osoby – podnikatelia, ako aj firmy s ročným obratom v rozmedzí 300 000 – 50 000 000 Kč, pričom títo žiadatelia musia disponovať aspoň jedným daňovým priznaním za predošlé účtovné obdobie, prípadne doložiť aspoň šesť výpisov z účtu, ak majú svoj podnikateľský účet vedený v inej banke než v RB.

Bezúčelový úver so zárukou EIF	
Záruka	Poskytovateľ EIF
Čerpanie	Max. 650 000 Kč
Úrok	Max. 6,40% p.a.

Tabuľka č. 32: Prehľad produktu „Bezúčelový úver so zárukou EIF“, zdroj: vlastné spracovanie podľa: nrb.cz

V portfóliu úverových produktov je aj produkt s názvom Offsetové splácaní úveru, ktorého azda najcharakteristickejšou črtou je zníženie úrokového zaťaženia investičného úveru, čo vedie k výraznému zníženiu nákladov na získanie finančných prostriedkov. Tento produkt sa spája s vedením sporiaceho účtu v RB, na ktorý si klient ukladá svoje finančné prostriedky. Uložené finančné prostriedky sa následne započítavajú so zostávajúcou nesplatenou časťou úveru, z ktorej je úrok hradený. Čím vyšší je obnos prostriedkov uložených na sporiacom účte, tým nižšia je splatná suma úrokov. V situácii, kedy by bola suma uložená na sporiacom účte a zostávajúca nesplatená časť úveru rovnaká, prípadne by uložené prostriedky klienta prevyšovali nesplatenú časť úveru, klient nehradí žiadne úroky z čerpaného úveru. K započítaniu zostatkov na sporiacom účte a úveru dochádza každodenne, a tak aj krátkodobé uloženie finančných prostriedkov na sporiaci účet dokáže napomôcť k priaznivej zmene vo výške splácania. Prostriedky uložené na sporiacom účte sú klientovi k dispozícii kedykoľvek. Vedenie sporiaceho účtu sa nespája so žiadnymi poplatkami za vedenie účtu. Tento spôsob splácania úveru je možné kombinovať s produktmi Investiční úvěr, s úvermi poskytovanými so zaistením ČMZRB a pri Refinancování účelových úverov.

4.7. Porovnanie poplatkov spojených s čerpaním úverov v analyzovaných bankách

V úvode tejto časti je nutné poznamenať, že pre lepšie porovnanie boli poplatky plynúce zo sadzobníkov českých bánk, logicky uvedené v českých korunách, prepočítané na eurá výmenným kurzom v zmysle denného kurzového lístka Európskej centrálnej banky

platného ku dňu 8.4.2022, kedy bola táto analýza vypracovaná. Výmenný kurz bol v tento deň stanovený vo výške 24,479 Kč/1 euro.¹⁰⁹

Pri porovnávaní jednotlivých poplatkov postupujeme chronologicky, v akom poradí sa s nimi žiadateľ stretne – počnúc procesmi súvisiacimi s uchádzaním sa o úver, následne pri jeho čerpaní či zmenách v priebehu trvania jeho splácania.

Ani jedna slovenská banka neúčtuje v zmysle svojich platných sadzobníkov poplatkov žiadne poplatky za posúdenie žiadosti o čerpanie úveru. Naopak, obe analyzované české subjekty podobný poplatok vo svojom sadzobníku majú. RB účtuje svojim klientom poplatok za posúdenie žiadosti o čerpanie úveru vo výške 0,1% z požadovanej čiastky, nie však menej ako 5 000 Kč, t.j. 204,26 eur. Podobný poplatok má vo svojom sadzobníku aj ČS, avšak neúčtuje samotný poplatok za posúdenie a následne ešte aj spracovateľský poplatok, keďže obe tieto položky má zahrnuté v položke jednej. Výnimkou sú iba zvýhodnené úverové produkty určené pre žiadateľov o financovanie start-upov, začínajúcich podnikateľov či o úver v nadväznosti na podporu spojenú so zmiernením dopadov pandémie COVID-19, ktoré sú od akéhokoľvek spracovateľského poplatku oslobodené. V prípade úverového produktu Byznys účtuje ČS svojim klientom poplatok vo výške 0,6%, minimálne 1 000 Kč (40,85 eur), v prípade všetkých ostatných úverových produktov musia klienti strpieť spracovateľský poplatok vo výške 0,6%, minimálne 5 000 Kč (204,26 eur).

	SK		CZ			
	TB	SLSP	RB	ČS		
				FÚ Start-up/ COVID	FÚ Byznys	Iné produkty
Posúdenie žiadosti o úver	0,00 €	0,00 €	0,1% min. 204,26 €	0,00 €	0,6% min. 40,85 €	0,6% min. 204,26 €

Tabuľka č. 33: Porovnanie poplatkov za posúdenie žiadosti o úver, zdroj: vlastné spracovanie podľa internetových stránok analyzovaných bánk

Z uvedeného porovnania možno konštatovať, že v podmienkach slovenských bánk sa nákladovosť posúdenia žiadosti o úver nelíši, nakoľko v oboch prípadoch sú tieto náklady nulové. V prípade českých analyzovaných bánk už ale určité rozdiely badať môžeme, a môžeme tiež konštatovať, že ako drahšia alternatíva sa javí podať požiadavku o financovanie do RB, ktorá účtuje všetkým žiadateľom plošne rovnaký poplatok. Tento

¹⁰⁹ NBS. *Denný kurzový listok ECB*. [online]. Bratislava: Národná banka Slovenska. Dostupné na: <https://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/kurzovy-listok/denny-kurzovy-listok-ecb>

poplatok je síce porovnateľný so sadzobníkom ČS, avšak v jej prípade existujú určité výnimky a situácie, kedy sú žiadatelia od poplatkov za posúdenie oslobodení.

Po posúdení žiadosti o čerpania sa klienti v prípadoch takmer všetkých produktov stretnú so spracovateľským poplatkom. Tento poplatok je bežný tak pri slovenských, ako aj českých bankách. Odlišnosti možno badať skôr v prístupe k výpočtu výšky spracovateľského poplatku, než v jeho samotnom uplatňovaní. Väčšina bánk, či už slovenských alebo českých preferuje spôsob výpočtu odvíjajúci sa od výšky poskytnutého úveru vo forme percentuálneho podielu z čerpanej čiastky – SLSP pri väčšine produktov využíva výpočet 1% z výšky poskytnutého úveru, minimálne 165 eur, výnimkou je účelový úver pre začínajúcich podnikateľov, kde je účtovaný rovnaký spracovateľský poplatok vo výške 100 eur vo všetkých prípadoch. TB s percentami pri výpočte spracovateľského poplatku nepracuje vôbec. Pri určení výšky tohto poplatku pracuje s kategóriami podľa výšky poskytnutého úveru – úvery do 10 tisíc eur sú zaťažené spracovateľským poplatkom vo výške od 300 eur, v rozmedzí 10 001 až 20 000 eur vo výške od 400 eur a klienti čerpajúci úvery nad 20 tisíc eur musia strpieť spracovateľský poplatok vo výške od 800 eur. Princíp kategorizácie využíva v Česku aj RB, ktorá úvery do výšky 1 milióna korún, cca 40 tisíc eur, zaťažuje poplatkom vo výške 1% z výšky poskytnutého úveru, minimálne 6 000 Kč (245,11 eur), úvery nad 1 milión korún majú poplatok vo výške minimálne 10 000 Kč (408,51 eur) + 0,4% z výšky úveru. V prípade ČS bol spracovateľský poplatok opísaný už v predošlom bode, keďže táto banka spája poplatok za posúdenie so spracovateľským poplatkom a teda logika a výška ostávajú rovnaké.

Spracovateľský poplatok	SK				CZ					
	TB		SLSP		RB		ČS			
	BusinessÚver Expres Kontokorent	BusinessÚver Hypo	Startup	Ostatné			FÚ Start-up/ COVID	FÚ Byznys	Iné produkty	
do 10 000 eur	od 300 €	od 400 €	100,00 €	1%, min. 165 €	do 1 000 000 Kč	1%, min. 245,11 €	0,00 €	0,6% min. 40,85 €	0,6% min. 204,26 €	
10 001 - 20 000 eur	od 400 €	od 800 €			od 1 000 000 Kč	min. 408,51 €				
od 20 001 eur	od 800 €	od 1 000 €				+ 0,4%				

Tabuľka č. 34: Porovnanie spracovateľských poplatkov pri žiadosti o úver, zdroj: vlastné spracovanie podľa internetových stránok analyzovaných bánk

V prípade spracovateľských poplatkov možno badať, že medzi drahšie patria banky spadajúce do skupiny Raiffeisen, tak v Čechách ako aj na Slovensku. Najnižší spracovateľský poplatok v Tatrabanke začína na hranici od 400 eur, zatiaľ čo v SLSP môže byť určitým klientom fakturovaný iba štvrtinový poplatok v porovnaní s TB. Takisto v Česku sú štandardné sadzby RB na vyššej úrovni, než v ČS, kde môžu niektorí vybraní

klienti dostať úver aj bez zaťaženia spracovateľským poplatkom. Pri ostatných štandardných produktoch už síce rozdiel medzi RB a ČS vo fakturovaných spracovateľských poplatkoch nie je taký priepastný, no ČS si stále uchováva pozíciu lacnejšej alternatívy z tohto pohľadu.

Všetky analyzované banky si takisto účtujú od svojich klientov aj mesačné poplatky za spravovanie poskytnutého úveru. Tieto poplatky sú nastavené pomerne plošne, a z našej analýzy vyplýva že v rámci slovenského trhu sú aj pomerne jednotné, keďže štandardný poplatok aj v TB, aj v SLSP je na úrovni 8 eur. Výnimkou je iba produkt kontokorentného úveru od SLSP, ktorý mesačným poplatkom za vedenie úveru zaťažený nie je. Na rozdiel od slovenských reálií možno badať v českej ponuke pomerne veľký rozdiel, keďže poplatok za správu úveru je v RB nastavený pomerne vysoko, na úrovni až 500 Kč (20,43 eur), avšak štandardné poplatky v ČS nie sú od tých slovenských vzdialené až tak výrazne, keďže pri väčšine produktov sú na úrovni 300 Kč (12,26 eur). V prípade, ak je klientom začínajúci podnik, poplatky za správu úveru účtované nie sú. Špecifický cenník správy úveru majú produkty Firemný úver Byznys, Firemný úver COVID a bezúčelový úver, pri ktorých sa výška mesačného poplatku líši v závislosti od čerpanej sumy. Pri úrovni medzi 50 až 100 tisíc korún je poplatok vo výške 100 Kč (4,09 eur), pri vyšších úveroch je poplatok štandardný, v už spomínanej výške 300 Kč (12,26 eur).

	SK		RB	ČS				
	TB	SLSP		FÚ Start-up/ Kontok.Start	FÚ Byznys/ COVID/KK/Bezúčel	Iné produkty		
		KK	Ostatné					
Správa úver/mesačne	8,00 €	0,00 €	8,00 €	20,43 €	50 000 - 100 000 Kč 2 042,57 - 4 085,13 € nad 100 000 Kč nad 4 085,13 €	0,00 €	4,09 € 12,26 €	12,26 €

Tabuľka č. 35: Porovnanie poplatkov za správu úveru, zdroj: vlastné spracovanie podľa internetových stránok analyzovaných bánk

Nie je ničím výnimočným, že klienti splácajúci úver sa počas doby splácania môžu dostať do rôznorodých situácií, kedy budú potrebovať realizovať nejakú zmenu v spôsobe splácania. Môže sa jednáť o rôznorodé situácie, ktoré ich môžu prinútiť kontaktovať banku za účelom zrealizovať zmenu na ich aktívnom úvere. Všetky banky, bez ohľadu na druh produktu, štandardne účtujú svojim klientom za takéto úkony realizované na podnet klienta, administratívne poplatky. Možno konštatovať, že poplatky sú pri všetkých analyzovaných bankách na pomerne rovnakej stabilnej úrovni. V zmysle sadzovníka TB je štandardný poplatok za zmenu na podnet klienta vo výške 150 eur, pričom výnimkou je iba produkt

individualizovaného úveru BusinessÚver Variant, pri ktorom sa výška poplatku za zmenu vypočítava ako 0,25% z výšky poskytnutého úveru, minimálne však 150 eur. SLSP uplatňuje pri všetkých úverových produktoch vo svojom portfóliu jednotný poplatok za zmenu vo výške 200 eur. Jednotnosť vo výške tohto poplatku panuje aj v prípade českých analyzovaných bánk, keď RB uplatňuje jednotný postup pri všetkých poskytovaných úverov, a to kalkulovaním poplatku vo výške 0,3% z aktuálnej výšky úveru, minimálne 5 000 Kč (204,26 eur). S rovnakým výpočtom, vo výške 0,3% z aktuálnej výšky úveru, avšak s nižšou minimálnou sumou vo výške 2 500 Kč (102,13 eur), pracuje aj ČS, takisto rovnako pri všetkých poskytovaných úverových produktoch.

	SK		CZ		
	BÚ Variant	Ostatné	SLSP	RB	ČS
Poplatok za zmenu z podnetu klienta	0,25%, min. 150€	150,00 €	200,00 €	0,3% z akt.výšky, min. 204,26 €	0,3% z akt.výšky, min. 102,13 €

Tabuľka č. 36: Porovnanie poplatkov za zmenu úveru na podnet klienta, zdroj: vlastné spracovanie podľa internetových stránok analyzovaných bánk

Tak, ako pri poplatku za mesačnú správu úveru, ani pri poplatku za zmenu na podnet klienta, nemožno konštatovať nejaké priepastné rozdiely medzi posudzovanými bankami, keď všetky poplatky sú na pomerne stabilnej, nie príliš odlišnej úrovni a klienti sú teda vystavovaní relatívne porovnateľným podmienkam.

Takisto nie nezvyčajnou situáciou býva, ak sa klient rozhodne vyplatiť čerpaný úver skôr, než nadíde deň jeho splatnosti, a to či už v plnej výške doplateným celej zostávajúcej výšky pohľadávky, alebo úhradou mimoriadnej splátky, čím dôjde k zníženiu zostatku a teda aj pravidelných splátok. Môže tak nastať opäť z rôznych dôvodov – či už v situáciách, kedy klient disponuje väčším objemom hotovosti a rozhodne sa ju využiť na zníženie svojho úverového zaťaženia, alebo sa rozhodne refinancovať svoje aktuálne úvery iným zdrojom financovania. Vo všetkých prípadoch však musí opäť kontaktovať svoju banku, v ktorej čerpá úver, pričom väčšina úverových produktov zahŕňa vo svojom príslušnom sadzobníku poplatkov aj poplatok za predčasné splatenie. V prípade TB je základný poplatok za predčasné splatenie kalkulovaný vo výške 3% z predčasne splatenej istiny, s dvoma výnimkami. Prvou výnimkou je už spomínaný značne individuálny produkt BusinessÚver Variant, pri ktorom je aj spôsob výpočtu či finálna výška tohto poplatku kalkulovaná každému klientovi individuálne. Druhou výnimkou je produkt BusinessÚver Hypo, kde sa

berie do úvahy, či klientovi už skončilo obdobie fixácie úrokovej sadzby, alebo toto obdobie ešte stále pretrváva. Pred skončením fixácie je výpočet rovnaký, ako štandard, a to 3% z predčasne splatenej istiny. Po skončení fixácie TB klientom poplatok za predčasné splatenie neúčtuje. SLSP využíva takisto jednotný spôsob výpočtu výšky tohto poplatku, a to vo výške 5% z výšky predčasnej splátky, minimálne 200 eur. Výnimkou je produkt kontokorentného úveru, pri ktorom banka tento druh poplatku neuplatňuje. RB má stanovený plošný spôsob výpočtu poplatku, a to vo výške 3% z mimoriadnej splátky, minimálne vo výške 5 000 Kč (204,26 eur). O niečo členitejší sadzobník poplatku za predčasné ukončenie uplatňuje ČS, ktorá od neho úplne oslobodzuje klientov čerpajúcich Firemný úver COVID. Individuálne účtuje poplatok klientom využívajúcim produkty prevádzkového, investičného a bezúčelového úveru. V prípade Firemného úveru Start-up a Firemného úveru Byznys tiež zohráva rolu to, koľko zostáva klientom do plánovaného riadneho dátumu ukončenia financovania. Ak je toto zostávajúce obdobie kratšie ako 1 rok, poplatok je vo výške 0,5% z mimoriadnej splátky. Ak zostáva viac ako 1 rok, poplatok je vo výške 1% z mimoriadnej splátky.

Dve z nami analyzovaných bánk, Tatrabanka a Česká spořitelna, uplatňujú voči svojim klientom aj formu sankčných poplatkov v prípadoch, ak schválený úverový limit nečerpajú. V prípade TB je týmto sankčným poplatkom zaťažený produkt BusinessÚver Variant, pri ktorom sa sankcia kalkuluje vo výške 0,2% p. q. z nečerpanej sumy. ČS uplatňuje sankcie v rozmedzí 0,5-1% p. a., avšak takisto iba pri vybraných produktoch – Kontokorent Standard a pri prevádzkovom, investičnom a bezúčelovom úvere.

5. Záver

Na základe nadobudnutých poznatkov a analýzy rozpracovanej na predchádzajúcich stranách našej diplomovej práce, možno jednoznačne konštatovať, že ponuka úverových produktov komerčných bánk je na Slovensku aj v Českej republike rozmanitá, pričom v oboch krajinách je možné nájsť pomerne širokú paletu produktov reflektujúcich aj špecifiká, možnosti a potreby MSP, a to či už vo forme „zjemnených“ podmienok schvaľovania či dokladania podkladov, formou zvýhodnených úrokových sadziieb či výpomocou vo forme poskytnutia záruk zo strany štátnych či európskych inštitúcií.

V čom sú si podmienky úverovania na oboch stranách podobné, či až identické, sú situácie, kedy klienti čerpajú úvery zo zdrojov európskych bánk či rozmanitých špecializovaných fondov, prípadne ak využívajú možnosť bankovej záruky od niektorej z európskych inštitúcií, ktoré sa touto problematikou zaoberajú. Tento fakt plynie, logicky, zo skutočnosti, že obe krajiny sú členmi Európskej únie a tieto podmienky a možnosti sú do značnej miery stanovené plošne, pre všetkých členov únie a teda nezávisle od toho, z ktorého členského štátu ten-ktorý žiadateľ pochádza, stretáva sa s rovnakými podmienkami a požiadavkami. Druhým faktorom, ktorý vplýva na podobnosť ponuky sledovaných už komerčných bánk je, že všetky sú súčasťou medzinárodných bankových skupín, ktoré majú svoje dcérske spoločnosti a pobočky tak v Českej republike, ako aj na Slovensku.

V čom sa však trhy v sledovaných krajinách líšia je, najmä aktuálny, vývoj úrokových sadziieb, ktorý momentálne hrá skôr v neprospech českej klientely. Mnohí českí experti sa vyslovujú jednohlasne – na lacné úvery je nutné aktuálne na dlhú dobu zabudnúť. Základná úroková sadzba stanovená Českou národnou bankou je na najvyššej úrovni za posledných 20 rokov.¹¹⁰ Tieto kroky ČNB vykonáva so zámerom, takpovediac, skrotiť infláciu čo najviac a nevzdialiť sa príliš stanoveným inflačným cieľom. V dôsledku aktuálne panujúcej vysokej inflácie dochádza k výraznému zvyšovaniu úrokových sadziieb, čo zákonite spôsobuje výrazné zdražovanie úverov a teda aj skomplikovanie ich dostupnosti pre klientov. Spomedzi firemnej klientely na to doplácajú najviac práve MSP, ktoré aj bez súčasne panujúcich zmien museli doteraz znášať vyššie sadzby, keďže z pohľadu bánk poskytujúcich úvery sú rizikovejšími klientmi, pri ktorých sú banky menej ochotné poskytnúť úver aj za výhodnejších podmienok a podstúpiť, z pohľadu banky, väčšie riziko.

¹¹⁰ Ekonomika. *Další šok už ČNB nezpůsobí miní experti. Na levné úvěry však na dlouho zapomeňme.* [online]. Praha, 3.2.2022: Aktuálně.cz. Dostupné na: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/cnb-zvysila-urokove-sazby/r~f86dfb9684fd11ecbdb0ac1f6b220ee8/>

Úrokové sadzby úverov v Českej republike stúpili od počiatku roka 2022 v priemere o približne 0,5 percentuálneho bodu, pričom odborníci predpokladajú, že to zďaleka nie je koniec a vrchol rastu úrokových sadzieb.¹¹¹ V závere je nutné podotknúť a zdôrazniť, že úrokové sadzby, ktoré platia dnes a platili v čase vypracovania našej analýzy, nemusia platiť už hneď zajtra a o ďalší týždeň môžu byť v úplne iných rovinách. Zmeny, ktoré nastávajú v cene peňazí, sa dejú v extrémne turbulentnom tempe.

Slovenskí klienti majú v porovnaní s českými výhodu najmä v tom, že eurové sadzby nerastú až tak, ako je to v prípade českej koruny. Spomedzi krajín V4 má Slovensko naďalej najlacnejšie úvery, hoci viacerí slovenskí ekonomickí analytici predpokladajú, že aj Slovensko ešte čaká niekoľko kôl postupného zvyšovania úrokových sadzieb, avšak bez dosiahnutia úrovne, ktorá sa predpokladá v Česku.

¹¹¹ HOVORKA, Jiří. *Hypotéky dál zdražují potvrzují čerstvá čísla z bank.* [online]. Praha, 9.3.2022: peníze.cz. Dostupné na: <https://www.penize.cz/hypoteky/431293-hypoteky-dal-zdrazují-potvrzují-cerstva-cisla-z-bank>

Bibliografia

Knižné zdroje

1. FETISOVOVÁ, Elena. Aktuálne problémy financií malých a stredných podnikov. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2012, 258 s. ISBN 978-80-225-3366-9
2. HORVÁTHOVÁ, Eva – TKÁČOVÁ, Dana – BELÁS, Jaroslav – KORAUŠ, Anton. Operácie komerčných bánk. Bratislava: Ekonóm, 2010. 304 s. ISBN 978-80-2252-928-0
3. CHOVANCOVÁ, Božena. Finančný trh: Nástroje, transakcie, inštitúcie. Bratislava: Iura Edition, 2006. 611 s. ISBN 80-8078-089-7
4. MAJDÚCHOVÁ, Helena – NEUMANNOVÁ, Anna. Podnik a podnikanie. Bratislava: Sprint 2, 2014. 214 s. ISBN 978-80-8971-004-1
5. MEDVEĎ, Jozef. BANKY: história, teória a prax. Bratislava: Sprint 2, 2013. 652 s. ISBN 978-80-8939-384-8
6. SOBEKOVÁ-MAJKOVÁ, Monika. Možnosti financovania malých a stredných podnikov v SR. Brno: Tribun EU, 2008, 206 s., ISBN 978-80-7399-590-4
7. STRÁŽOVSKÁ Helena. Malé a stredné podnikanie. Bratislava: Sprint 2, 2016. 324 s. ISBN 978-8-8971-021-8

Normy / Zákony

1. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013
2. Odporúčanie Komisie 2003/361/ES zo 6. mája 2003 o definícii mikro, malých a stredných podnikov
3. Zákon č. 67/2020 Z.z.
4. Zákon č. 513/1991 Zb. – Obchodný zákonník

Internetové zdroje

1. ČS – Firemní úvěr Byznys. [online]. Praha: půjčka.co. Dostupné na: <https://www.pujcka.co/ceska-sporitelna-firemni-uver-byznys>
2. ČS. Česká spořitelna – Všeobecná prezentace o Finanční skupině ČS. [online]. Praha: Česká spořitelna, a.s. Dostupné na: https://www.csas.cz/static_internet/cs/Obecne_informace/FSCS/CS/Prilohy/vseobecna_prezentace.pdf
3. ČS. Oznámení o úrokových sazbách [online]. Praha: Česká spořitelna, a.s. Dostupné na:

- https://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/RR_SK.ANN..xml,pdf_I E
4. ČS. Úvěry. [online]. Praha: Česká spořitelna, a.s. Dostupné na: <https://www.csas.cz/cs/firmy/uvery#provozni>
 5. Ekonomika. Další šok už ČNB nezpůsobí miní experti. Na levné úvěry však na dlouho zapomeňme. [online]. Praha, 3.2.2022: Aktuálně.cz. Dostupné na: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/cnb-zvysila-urokove-sazby/r~f86dfb9684fd11ecbdb0ac1f6b220ee8/>
 6. European Commission. Access to EU Finance – European Commission. [online]. Dostupné na: https://europa.eu/youreurope/business/finance-funding/getting-funding/access-finance/search/en/financial-intermediaries?shs_term_node_tid_depth=1599
 7. Európska komisia. COSME – Európsky program pre MSP. [online]. Európska komisia, 2015. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/9783>
 8. Európska komisia. Program EÚ v oblasti zamestnanosti a sociálnej inovácie (EaSI). [online]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1081&langId=sk>
 9. HOVORKA, Jiří. Hypotéky dál zdražují potvrzují čerstvá čísla z bank. [online]. Praha, 9.3.2022: peníze.cz. Dostupné na: [https://www.penize.cz/hypoteky/431293-hypoteky-dal-zdrazujici-potvrzujici-cerstva-cisla-z-bank](https://www.penize.cz/hypoteky/431293-hypoteky-dal-zdrazuji-potvrzujici-cerstva-cisla-z-bank)
 10. Ministerstvo průmyslu a obchodu. Výzva k předkládání projektů – Program EXPANZE – úvěry. [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu. Dostupné na: https://www.nrb.cz/wp-content/uploads/2021/08/Vyzva_Expanze_uvery_220101.pdf
 11. NBS. Denný kurzový lístok ECB. [online]. Bratislava: Národná banka Slovenska. Dostupné na: <https://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/kurzovy-listok/denny-kurzovy-listok-ecb>
 12. NRB. Expanze – úvěry – NRB. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/expanze/>
 13. NRB. GEN-záruka. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/zaruka-2015-az-2023/gen-zaruka/>

14. NRB. M-Záruka. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/zaruka-2015-az-2023/m-zaruka/>
15. NRB. Seznam spolupracujících partnerů NRB v Operačním programu podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK). [online]. Praha: Národní rozvojová banka, 1.12.2021. Dostupné na: https://www.nrb.cz/wp-content/uploads/2021/08/Spolupracujici_partneri_OPPIK_211201-1.pdf
16. NRB. SMART záruka. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/zaruka-2015-az-2023/smart-zaruka/>
17. NRB. Standardní úvěr. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/expanze/uver-expanze/>
18. NRB. Standardní záruka. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/expanze-zaruky/bezne-aktivity/>
19. NRB. S-Záruka. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/zaruka-2015-az-2023/s-zaruka/>
20. NRB. Úspory energie. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/uspory-energie/>
21. NRB. Vynucená změna dodavatele energie. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/zaruka-2015-az-2023/vynucena-zmena-dodavatele-energie/>
22. NRB. Záruka COVID SPORT. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/expanze-zaruky/covid-sport/>
23. NRB. Záruka Energie. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/expanze-zaruky/zaruka-energie/>
24. NRB. Záruka ZRS. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/zaruka-zrs/>
25. NRB. ZPA – ještě výhodnější úvěry. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/expanze/vyhodnejsi-uver-expanze/>
26. NRB. Zvýhodněné úvěry pro malé podniky. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/podnikatele/uvery/mali-podnikatele/>
27. NRG. ENERGI. [online]. Praha: Národní rozvojová banka. Dostupné na: <https://www.nrb.cz/produkt/energ/>

28. OTS. SZRB poskytne podnikateľom viac úverov s možnosťou 0 % úroku. In TERAZ.sk [online]. Bratislava: teraz.sk, 1.2.2022. Dostupné na: <https://www.teraz.sk/ekonomika/szrb-poskytne-podnikatelom-viac-uverov/608589-clanok.html>
29. RB. Americká hypotéka pro podnikatele. [online]. Praha: Raiffeisen BANK. Dostupné na: <https://www.rb.cz/podnikatele/financovani/americka-hypoteka-pro-podnikatele>
30. RB. Investiční úvěr [online]. Praha: Raiffeisen BANK. Dostupné na: <https://www.rb.cz/podnikatele/financovani/investicni-uver-pro-podnikatele>
31. RB. Neúčelová podnikatelská půjčka. [online]. Praha: Raiffeisen BANK. Dostupné na: <https://www.rb.cz/podnikatele/financovani/neucelovy-uver>
32. RB. Podnikatelé a malé firmy. [online]. Praha: Raiffeisen BANK. Dostupné na: <https://www.rb.cz/podnikatele>
33. RB. Podnikatelský kontokorent. [online]. Praha: Raiffeisen BANK. Dostupné na: <https://www.rb.cz/podnikatele/financovani/kontokorentni-uver>
34. RB. Úvěry se zajištěním ČMZRB. [online]. Praha: Raiffeisen BANK. Dostupné na: <https://www.rb.cz/podnikatele/financovani/uvery-se-zajistenim-od-cmzrb>
35. Slovak Business Agency. ATLAS MSP NA SLOVENSKU: MAPOVANIE VÝVOJA MSP V PRIESTORE A ČASE [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2021, Dostupné na: <http://www.sbagency.sk/sites/default/files/atlas-msp.pdf>
36. Slovak Business Agency. MALÉ A STREDNÉ PODNIKANIE V ČÍSLACH [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2021, Dostupné na: <http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2021/07/Male-a-stredne-podnikanie-v-cislach-2020.pdf>
37. Slovak Business Agency. NÁZORY PODNIKATEĽOV NA DOPADY DRUHEJ VLNY KORONA KRÍZY: Správa z kvantitatívneho prieskumu. [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2020. Dostupné na: http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2020/11/COVID_2.vlna_sprava.pdf
38. Slovak Business Agency. SPRÁVA Z KVANTITATÍVNEHO PRIESKUMU 2021: PRÍSTUP MSP K FINANCOVANIU, VRÁTANE FINANCOVANIA MIKROPODNIKOV A ZAČÍNAJÚCICH PODNIKOV

- [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2021. Dostupné na: Slovak Business Agency http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/01/Pr%C3%ADstup-MSP-k-financovaniu_2021.pdf
39. Slovak Business Agency. Súhrn opatrení pre podnikateľov prijatých na zmiernenie negatívnych dopadov krízovej situácie vyvolanej COVID-19 [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2020. Dostupné na: <http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2020/04/S%C3%BAhrn-opatren%C3%AD-pre-podnikate%C4%BEov-COVID-19-1.pdf>
40. SLSP. Biznis | Slovenská sporiteľňa [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/biznis>
41. SLSP. Financovanie investičných potrieb – Slovenská sporiteľňa, a.s. [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/biznis/financovanie-investicnych-potrieb>
42. SLSP. Financovanie prevádzkových potrieb – Slovenská sporiteľňa, a.s. [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/biznis/financovanie-prevadzkovych-potrieb>
43. SLSP. Kontokorentné úvery – Slovenská sporiteľňa, a.s. [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s.. Dostupné na: https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/sk/slsp/www_slsp_sk/documents/urokove-sadzby/us-podnikatel-kontokorentne-uvery.pdf
44. SLSP. Kontokorentný úver – Slovenská sporiteľňa, a.s. [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/biznis/financovanie-prevadzkovych-potrieb/kontokorentny-uver>
45. SLSP. Prevádzkový splátkový úver – Slovenská sporiteľňa, a.s. [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/biznis/financovanie-prevadzkovych-potrieb/prevadzkovy-splatkovy-uver>
46. SLSP. Profil banky [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/informacie-o-banke/o-banke/profil-banky>
47. SLSP. Splátkové úvery [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s., 2015. Dostupné na: https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/sk/slsp/www_slsp_sk/documents/urokove-sadzby/us-podnikatel-splatkove-uvery.pdf

48. SLSP. Splátkový úver – Slovenská sporiteľňa [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/biznis/financovanie-investicnych-potrieb/splatkovy-uver-pre-klientov-s-obratom-do-1mil>
49. SLSP. Splátkový úver pre začínajúcich podnikateľov – Slovenská sporiteľňa, a.s. [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/biznis/zaciname-podnikat/splatkovy-uver-pre-zacinajucich-podnikatelov>
50. SLSP. Úver na zmiernenie dopadov COVID-19 na mikro, malé a stredné podniky zabezpečený portfóliovou zárukou SIH/NDF II. [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/sk/slsp/www_slsp_sk/documents/Business/sih-ndfii-informacie.pdf
51. SLSP. Úver z úverovej linky CEB na podporu malých a stredných podnikov a subjektov z verejného a neziskového sektora. [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/sk/slsp/www_slsp_sk/documents/Business/ceb-viac-info.pdf
52. SLSP. Úver zabezpečený portfóliovou zárukou – SIH antikورونا záruka – Slovenská sporiteľňa. [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/biznis/specializovane-programy/sih-antikورونا>
53. SLSP. Úver zabezpečený štátnou zárukou – Eximbanka SR – Antikورونا záruka. [online] Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: <https://www.slsp.sk/sk/biznis/specializovane-programy/uver-zabezpeceny-statnou-zarukou-eximbanka-sr-antikورونا-zaruka>
54. SLSP. Úver zabezpečený zárukou EGF na podporu malých a stredných podnikov [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/sk/slsp/www_slsp_sk/documents/Business/egf-informacie.pdf
55. SLSP. Zvýhodnený úver z programu EIB na podporu malých a stredných podnikov a veľkých firiem. [online]. Bratislava: Slovenská sporiteľňa, a.s. Dostupné na: https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/sk/slsp/www_slsp_sk/documents/

Business/zvyhodneny-uver-z-programu-eib-na-podporu-malych-a-strednych-podnikov-velkych-firiem-info.pdf

56. SZRB. Prevádzkový úver PODNIKATEĽ 2020. [online]. Bratislava: Slovenská záručná a rozvojová banka, 2020. Dostupné na: [https://www.szrb.sk/files/files/Prevadzkovy%20uver%20PODNIKATEL%202020\(1\).pdf](https://www.szrb.sk/files/files/Prevadzkovy%20uver%20PODNIKATEL%202020(1).pdf)
57. ŠKRIPKOVÁ, Jana. SZRB poskytne podnikateľom viac úverov s možnosťou 0 % úroku bez dodatočných záruk žiadateľa. In SZRB. [online]. Bratislava: SZRB.sk, 28.1.2022. Dostupné na: [https://www.szrb.sk/files/files/TS_SZRB_poskytne%20uvery%20s%20mozny%20%20percentnym%20urokom_220128%20\(003\).pdf](https://www.szrb.sk/files/files/TS_SZRB_poskytne%20uvery%20s%20mozny%20%20percentnym%20urokom_220128%20(003).pdf)
58. Tatra Banka. Business | Tatra banka. [online]. Bratislava: Tatra Banka. Dostupné na: <https://www.tatrabanka.sk/sk/business/>
59. Tatra banka. BusinessÚver Hypo – bezúčelový refinančný a investičný úver | Tatra banka. [online] Bratislava: Tatra banka. Dostupné na: <https://www.tatrabanka.sk/sk/business/uvery-financovanie/businessuver-hypo/>
60. Tatra banka. Kalkulačka pre podnikateľský úver | Tatra banka. [online]. Bratislava: Tatra banka. Dostupné na: <https://www.tatrabanka.sk/sk/business/kalkulacka-business-uver/>
61. Tatra banka. Podnikateľský úver | Biznis úver do 160 000 € | Tatra banka. [online]. Bratislava: Tatra banka. Dostupné na: <https://www.tatrabanka.sk/sk/business/uvery-financovanie/businessuver-expres/>
62. Tatra Banka. Profil banky. [online] Bratislava: Tatra Banka. Dostupné na: <https://www.tatrabanka.sk/sk/o-banke/o-tatra-banke/>
63. TB. Business Úver so zárukou EIF | Tatra banka. [online]. Bratislava: Tatra banka, a.s. Dostupné na: <https://www.tatrabanka.sk/sk/business/uvery-financovanie/uvery-so-zarukami/uver-do-25-000-eur/>
64. TB. Business úver Variant – účelový podnikateľský úver | Tatra banka [online]. Bratislava: Tatra Banka, a.s. Dostupné na: <https://www.tatrabanka.sk/sk/business/uvery-financovanie/businessuver-variant/>

65. TB. Podnikateľský úver so zárukou EIF | Tatra banka [online]. Bratislava: Tatra Banka, a.s. Dostupné na: <https://www.tatrabanka.sk/sk/firmy-korporacie/uvery-financovanie/uver-so-zarukou-inovativne-spolocnosti/>
66. Tisková zpráva. BRKI, NRKI: Nejhorší platební morálku mají živnostníci v Moravskoslezském kraji. Mladí podnikatelé splácejí výrazně hůře než ti zkušení. In Kurzy.cz [online]. Praha: kurzy.cz, 31.3.2022. Dostupné na: <https://www.kurzy.cz/zpravy/643287-brki-nrki-nejhors-i-platebni-moralku-maji-zivnostnici-v-moravskoslezskem-kraji-mladi-podnikatele/>